

᾽Αντ. Μαθᾶ
Θεολόγου
Λαζ. Γαβαλᾶ
Παιδαγωγοῦ

Γιά τήν Τρίτη Τάξη
τοῦ Δημοτικοῦ

ΠΑΛΑΙΑ
ΔΙΑΘΗΚΗ

᾽Οργανισμός ᾽Εκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων, ᾽Αθήνα 1979

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Στοιχείου
Λατ. Γραμμά
Παύλου

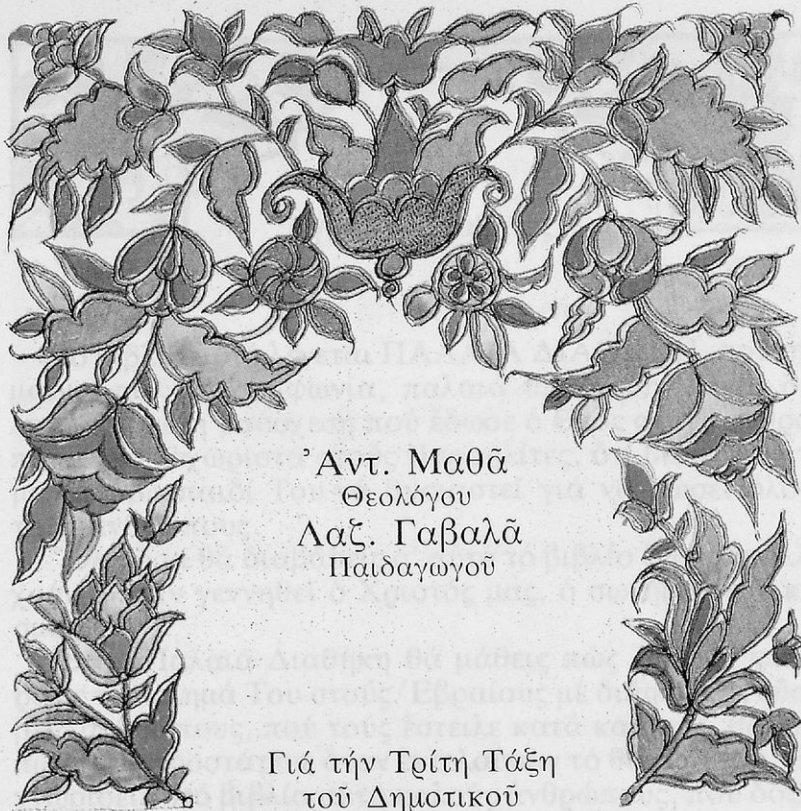
Για την Τρίτη Τάξη
του Δημοτικού

Με απόφαση της Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καὶ Λυκείου τυπώνονται ἀπὸ τὸν Ὀργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καὶ μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

1 f 630

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΛΘΗΚΗ

Με άδεια της Ελληνικής Κυβέρνησης, τό δόκιμο βιβλίον του Αρχαίου Γραμματικού και Λογιού, εκδόθηκε υπό τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καὶ ημερομηνίᾳ ΔΕΡΕΑΝ.

᾿Αντ. Μαθᾶ
Θεολόγου
Λαζ. Γαβαλᾶ
Παιδαγωγοῦ

Γιὰ τὴν Τρίτη Τάξη
τοῦ Δημοτικοῦ

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

᾿Οργανισμὸς ᾿Εκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων, ᾿Αθήνα 1979

Αντ. Μανό
Γεωργίου
Λαζ. Τσιβαλά
Παιδαγωγών

Γρά την Τρίτη 1952
του Δημοτικού

ΤΤΑΛΙΑ
ΔΙΑΘΗΚΗ

Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Αθήνα 1972

Ἀγαπητοὶ μαθητές,

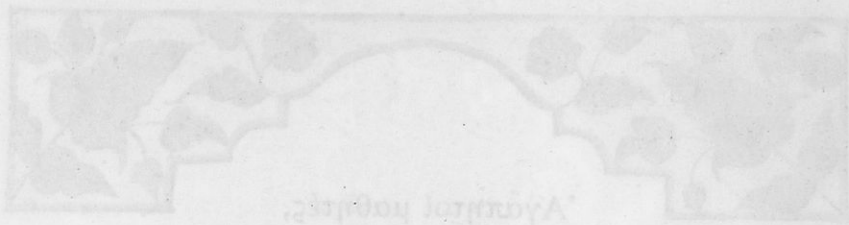
Τὸ βιβλίον αὐτὸ λέγεται ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ, πού σημαίνει παλαιὰ συμφωνία, παλαιὰ ὑπόσχεση. Εἶναι δηλαδή ἡ πρώτη ὑπόσχεση πού ἔδωσε ὁ Θεὸς στοὺς ἀνθρώπους, καὶ ξεχωριστὰ στοὺς Ἰσραηλίτες, ὅτι θὰ στείλει τὸ μονάκριβο παιδί Του νὰ θυσιαστῆ γιὰ νὰ σώσει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Ἔλα ὅσα θὰ διαβάσεις σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον ἔγιναν πολλὰ χρόνια πρὶν γεννηθεῖ ὁ Χριστὸς μας, ὁ σωτὴρας τοῦ κόσμου.

Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη θὰ μάθεις πὼς ὁ Θεὸς φανέρωσε τὸ θέλημά Του στοὺς Ἑβραίους μὲ διάφορους εὐσεβεῖς ἀνθρώπους, πού τοὺς ἔστειλε κατὰ καιροῦς, θὰ δεῖς πὼς τοὺς προστάτευε ὅταν ἐκτελοῦσαν τὸ θέλημά του. Θὰ γνωρίσεις στὸ βιβλίον αὐτὸ καλοὺς ἀνθρώπους, πού δοξάστηκαν ἀπ' τὸ Θεό, καὶ κακοὺς, πού τιμωρήθηκαν γιὰ τὶς ἁμαρτίες τους.

Ἡ ἱστορία πού θὰ μάθεις μὲ τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα.

Το βιβλίο αυτό λέγεται ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ, που σημαίνει παλαιά συμφωνία, παλαιά υπόχρηση. Είναι όμως η κεντρική υπόχρηση που έδωσε ο Θεός στους ανθρώπους και έρχοι στα λόγια: "Θεοφιλέτε, ότι θέλω στείλει το πνεύμα μου και θα κατοικήσει μαζί σας και θα είστε μου λαός".

Όλα αυτά θα διαβάσεις σ' αυτό το βιβλίο στην πορεία σου. Χρόνια πριν γεννήθηκες, ο Χριστός ήρθε, ο σωτήρας του κόσμου.

Στην Παλαιά Διαθήκη θα μάθεις πως ο Θεός φανέρωσε το θέλημά Του στους Εβραίους με διάφορους ενοχλητικούς ανθρώπους, που τους έπεισε κατά καιρούς, αλλά τους προεισήκουσε όταν έκλεισαν το βιβλίο του. Θέλω να γίνεις στο βιβλίο αυτό καλός άνθρωπος, που ελπίζει στην αγάπη του Θεού και κατοικεί στην ημετέραν γη. Εμπιστεύσου τους

Η ιστορία που θα μάθεις με το βιβλίο αυτό είναι πολύ ενδιαφέρουσα.

Α) Ἡ Ἱστορία πρὶν ἀπὸ τοὺς Πατριάρχες.

1. Εἰσαγωγή

Ὅταν βρεθοῦμε μπρὸς σ' ἓνα μεγάλο καὶ ψηλὸ κτίριο, τὸ θαυμάζουμε καὶ σκεπτόμαστε αὐτόν πού κατασκεύασε τὸ ὑπέροχο αὐτὸ ἔργο... Τὸ ἴδιο σκεπτόμαστε ὅταν βλέπουμε πολλὰ ἀπ' τὰ σπουδαῖα ἔργα τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν ἀντικρίζουμε ἓνα ραδιόφωνο, μιὰ τηλεόραση, ἓναν πύραυλο, ἓνα διαστημικὸ πλοῖο καὶ ὁποιοδήποτε πολὺπλοκο μηχανισμό, ὁ νοῦς μας πάει σέ κείνον πού τὰ κατασκεύασε, δηλαδή τὸ δημιουργό του, γιατί τίποτε δὲν μπορεῖ νά γίνει μόνο του.

Ἄλλά, ἀφοῦ θαυμάζουμε τὸν ἄνθρωπο γιὰ τὰ μεγάλα, τὰ πολὺπλοκα καὶ τὰ σπουδαῖα δημιουργήματά του, τί νά ποῦμε τότε γιὰ τὰ ὅσα ἄλλα ὑπέροχα δημιουργήματα πού ὑπάρχουν γύρω μας καὶ προκαλοῦν τὸ θαυμασμό μας; ὅπως εἶναι:

- Ὁ ἀπέραντος οὐρανός, ὁ λαμπερός ἥλιος, τὸ ἀσημένιο φεγγάρι καὶ τ' ἀμέτρητα ἀστέρια πού φωτίζουν τὸ στερέωμα.

- Ἀκόμη ἢ γῆ πού κατοικοῦμε μέ τὰ λογῆς φυτά, τὰ

πολύχρωμα και μυρωμένα λουλούδια, τά διάφορα ήμερα και άγρια ζώα.

• Επίσης, ή άπέραντη θάλασσα μέ τά ψάρια και τ' άλλα θαλασσινά ζώα και φυτά.

• Τέλος, τό τελειότερο δημιούργημα του κόσμου, ό ίδιος ό άνθρωπος.

“Όλα αυτά τά θαυμαστά και ύπέροχα τά δημιούργησε ό Πάνσοφος και Παντοδύναμος Θεός.

2. ‘Η δημιουργία του κόσμου

Πρίν από πάρα πολλά χρόνια δέν ύπήρχε ό κόσμος πού βλέπουμε σήμερα. Ούτε ό καταγάλανος ουρανός μέ τά φωτεινά άστέρια, ούτε ή γή μέ τά ζώα, τά φυτά και τους ανθρώπους. Χάος άπέραντο άπλωνόταν παντού· ύπήρχε μόνο ό αιώνιος και καλός Θεός μας.

‘Ο Θεός, σάν παντοδύναμος πού είναι, δημιούργησε τόν όμορφο κόσμο πού βλέπουμε γύρω μας και άλλον άκόμα πού δέ βλέπουμε, τόν πνευματικό κόσμο, τους άγγέλους πού μās προστατεύουν από κάθε κακό. Και όλα αυτά τά δημιούργησε μέ μεγάλη σοφία και μέ τό λόγο του μόνο, μέσα σε έξι μέρες, σε έξι δηλαδή μεγάλα χρονικά διαστήματα.

«Έν αρχή έποίησεν ό Θεός τόν ουρανόν και τήν γήν» μās λέει ή *Άγία Γραφή*.

‘Η γή τότε δέν είχε καμιά μορφή. Στεριά και θάλασσα – άνακατωμένα – ήταν μαζί μιά σκοτεινή έρημιά χωρίς ίχνος ζωής.

Τήν πρώτη μέρα είπε ό Θεός:

Νά γίνει φώς! και άμέσως έγινε τό φώς. Τότε ό Θεός χώρισε τό φώς άπ' τό σκοτάδι· τό φώς όνόμασε ήμέρα και τό σκοτάδι νύχτα.

Τή δεύτερη μέρα είπε ό Θεός κι έγινε ό ουρανός και ή γή.

Τήν τρίτη μέρα χώρισε τά νερά άπ' τήν ξηρά. Έτσι χωρίστηκε ή θάλασσα από τή γή. Έπειτα είπε ό Θεός και

βλάστησαν στήν ξηρά δέντρα καί φυτά. Ἡ ξηρά ἔγινε τότε καταπράσινη· φύτρωσαν παντοῦ φυτά καί δέντρα καί σχηματίστηκαν οἱ πηγές, τά ποτάμια καί οἱ λίμνες.

Τήν τέταρτη μέρα εἶπε νά φανοῦν στόν οὐρανό οἱ δύο μεγάλοι φωτοδότες, ὁ ἥλιος καί τό φεγγάρι, καί τά ἄλλα ἀμέτρητα ἀστέρια, γιά νά φωτίζουν τή γῆ καί νά ξεχωρίζει ἡ μέρα ἀπ' τή νύχτα.

Τήν πέμπτη μέρα εἶπε ὁ Θεός καί ἔγιναν τά ζῶα τῆς θάλασσας καί τά διάφορα πουλιά τοῦ οὐρανοῦ.

Τήν ἕκτη μέρα εἶπε ὁ Θεός κι ἔγιναν τά ζῶα τῆς ξηρᾶς.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Πῶς ἔφτιασε ὁ Θεός τόν κόσμο καί τί φανερώνει αὐτό;
2. Τί ἔκανε πρῶτα καί τί ὕστερα;

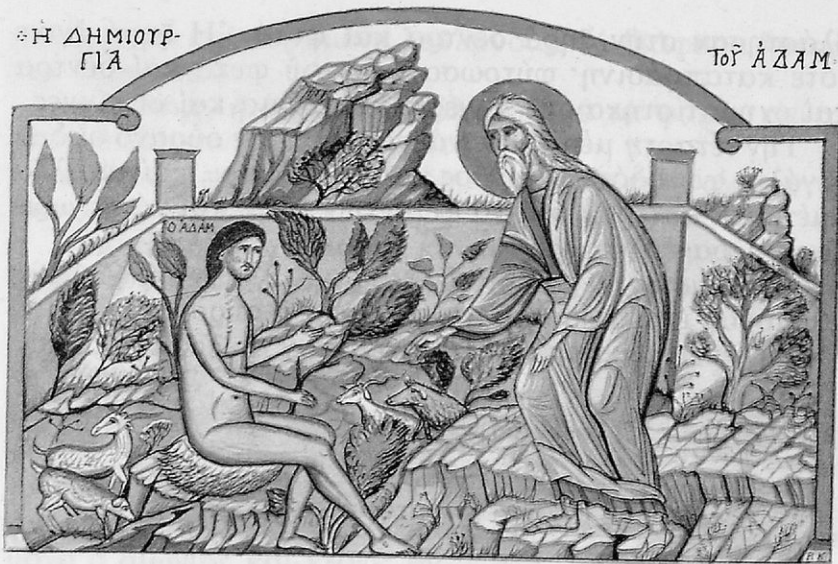
3. Ὁ Θεός δημιουργεῖ τόν ἄνθρωπο (Ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐα)

Ὁ Θεός εἶδε ὅλα ὅσα ἐδημιούργησε ὡς τότε, τόν οὐρανό μέ τό χρυσαφένιο ἥλιο καί τά λαμπερά ἀστέρια, τή γῆ μέ τήν πλούσια βλάστηση καί τά λογῆς λογῆς ζῶα. Τοῦ φάνηκαν ὅλα πολύ ὠραία καί γι' αὐτό εὐχαριστήθηκε πολύ.

Ὡστόσο μέσα σ' αὐτή τήν ὁμορφη δημιουργία ἔλειπε τό πλάσμα πού θά κυβερνοῦσε ὅλα γενικά τά δημιουργήματά του. Τότε ἀπόφασισε νά πλάσει τόν ἄνθρωπο, τό ἀγαπημένο του παιδί.

Πῆρε λοιπόν χῶμα κι ἔκανε τό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Ὑστερα φύσηξε στό πρόσωπό του τή θεία πνοή Του κι ἔδωσε σ' αὐτό ζωή καί ἀθάνατη ψυχή. Τοῦ ἔδωσε νοῦ καί ὁμιλία. Τόν ἔκανε ἱκανό νά αἰσθάνεται καί νά σκέπτεται. Ἔτσι ὁ Θεός ἔπλασε τόν πρῶτο ἄνθρωπο ἀπό σῶμα καί ψυχή· τόν ὀνόμασε Ἀδάμ, δηλαδή χωματένιο. Εἶναι τό τελειότερο πλάσμα τοῦ Δημιουργοῦ.

Γιά νά μήν εἶναι ὁμως ὁ Ἀδάμ μόνος, σκέφτηκε ὁ

Θεός νά τοῦ δώσει καί σύντροφο. Τότε, ἀπό μιά πλευρά τοῦ Ἀδάμ δημιούργησε τή γυναίκα, σύντροφο τῆς ζωῆς του πού ὀνομάστηκε Εὐα, δηλαδή ζωή. Ἔτσι μέ τό πρώτο αὐτό ζευγάρι δημιουργήθηκε ἡ πρώτη οἰκογένεια.

Κατόπιν ὁ Θεός εὐλόγησε αὐτούς τούς ἀνθρώπους νά πληθαίνουν καί νά ἐξουσιάζουν ὅλη τή γῆ. Μέ τήν εὐλογία αὐτή οἱ ἄνθρωποι κατόρθωσαν μέχρι σήμερα νά προοδεύσουν.

Ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐα λέγονται *πρωτόπλαστοι*, γιατί ἦταν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι πού πλάστηκαν στή γῆ· ὀνομάζονται δέ καί προπάτορες γιατί ἀπ' αὐτούς κατάγονται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

Τήν ἕβδομη μέρα ὁ Θεός, εὐχαριστημένος γιά ὅλα ὅσα ἔγιναν τόσο τέλεια καί ὠραία, ἀναπαύτηκε. Γι' αὐτό ἡ μέρα αὐτή ὀνομάστηκε Σάββατο, πού σημαίνει μέρα γιά ἀνάπαυση. Πολύ ἀργότερα, στή χριστιανική ἐποχή, ἡ μέρα αὐτή ἀντικαταστάθηκε ἀπ' τήν Κυριακή πού εἶναι ἀφιερωμένη στόν Κύριο.

Ἑρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Ποιό εἶναι τό τελειότερο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καί γιατί;
2. Ποιοί εἶναι οἱ πρωτόπλαστοι καί γιατί λέγονται ἔτσι;
3. Ποιά μέρα τῆς ἐβδομάδας καθόμαστε καί γιατί;

4. Ὁ Παράδεισος

Ὁ Θεός περισσότερο ἀπ' ὅλα τά πλάσματά του ἀγαποῦσε τόν Ἀδάμ καί τήν Εὐά. Γι' αὐτό φρόντισε ξεχωριστά γιά τήν τροφή καί τήν κατοικία τους. Ὁ Πανάγαθος λοιπόν Θεός ἔβαλε τούς πρωτοπλάστους νά κατοικήσουν στόν παράδεισο, ἕνα μεγάλο καί πανέμορφο κῆπο, ἀνάμεσα στά ποτάμια Τίγρη καί Εὐφράτη τῆς Μεσοποταμίας. Στόν ἀπέραντο αὐτό κῆπο ζοῦσαν, ἥσυχα, μικρά καί μεγάλα ζῶα. Πολύχρωμα πουλιά πετοῦσαν ἐδῶ κι ἐκεῖ ὀλημερίς καί σκόρπιζαν παντοῦ γλυκιές μελωδίες. Πυ-

κνόφυλλα δέντρα ἦταν φορτωμένα μέ ἄφθονους καρπούς. Πολύχρωμα φυτά καί λουλούδια σκορποῦσαν τή γλυκιά εὐωδιά τους. Τόν ἀπέραντο αὐτό κῆπο διέσχιζαν ἦσυχια ποταμάκια καί τόν πότιζαν μέ τά κρυστάλλινα νερά τους.

Στό θαυμάσιο αὐτό κῆπο οἱ πρωτόπλαστοι ζοῦσαν εὐτυχισμένοι. Τίποτε δέν τούς ἔλειπε. Ὅλα ἦταν στή διάθεσή τους, τά ζῶα καί τά δέντρα μέ τούς ὄμορφους καί θρεπτικούς καρπούς τους.

Ὅταν ὁ Θεός ἔβαλε τούς πρωτοπλάστους στόν παράδεισο, εἶπε στόν Ἀδάμ:

– Ἀπό τούς καρπούς κάθε δέντρου τοῦ παραδείσου νά τρῶτε· μόνο ἀπ' τούς καρπούς τοῦ δέντρου, πού λέγεται «δέντρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ», νά μή φᾶτε. Αὐτή τήν ἐντολή τούς ἔδωσε ὁ καλός Θεός γιά νά τούς δοκιμάσει, ἄν θά ὑπάκουαν σ' αὐτόν.

– «Ἄν δέ μέ ἀκούσετε καί φᾶτε ἀπ' τούς καρπούς τοῦ δέντρου αὐτοῦ» τούς εἶπε ὁ Θεός, «θά σᾶς βρεῖ μεγάλη συμφορά· θά φύγετε ἀμέσως ἀπ' τόν παράδεισο, θά χάσετε τή χαρά καί τήν αἰώνια εὐτυχία πού ἔχετε τώρα ἐδῶ καί θά πεθάνετε».

Αὐτή τήν ἐντολή ἔδωσε ὁ καλός πατέρας, ὁ Θεός, καί τούς ἄφησε νά ζήσουν ἐλεύθεροι στόν παράδεισο.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Τί ἦταν ὁ παράδεισος καί πῶς ζοῦσαν οἱ πρωτόπλαστοι;
2. Ὅταν λέμε σήμερα «παράδεισο» τί ἐννοοῦμε;

5. Ἡ παρακοή τῶν πρωτοπλάστων καί ἡ ἐξωσῆ τους ἀπ' τόν παράδεισο

Οἱ πρωτόπλαστοι εἶχαν στόν παράδεισο ὅλα τά καλά τοῦ κόσμου χωρίς κόπο. Ζοῦσαν ἐκεῖ μέσα ξένοιαστοι καλλιεργώντας τή γῆ καί ἀπολάμβαναν κάθε χαρά. Τη-

ροῦσαν τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ἦταν γι' αὐτὸ εὐτυχισμένοι.

Δυστυχῶς ὁμως ἡ ξένοιαστη αὐτὴ καὶ ἡσυχὴ ζωὴ δὲν κράτησε πολὺ. Ὁ διάβολος ζήλεψε τὴν εὐτυχία τους κι ἔβαλε στό νοῦ του νά τοὺς κάνει κακό, νά τοὺς σπρωῖξει στὴν παρακοή.

Μιά μέρα λοιπόν, πού ἡ Εὐα ἔκανε τὸν περίπατό της, ὁ διάβολος χρησιμοποίησε τό φίδι γιὰ ὄργανό του καὶ μόλις ἡ Εὐα πλησίασε, τὴ ρωτᾶ μέ προσποιητὸ διαφέρον:

– Ἀλήθεια, Εὐα, σᾶς ἀπαγόρευσε ὁ Θεός νά τρῶτε ἀπ' τοὺς καρπούς πού εἶναι στο κήπο;

– Ὁχι, ἀπάντησε ἡ Εὐα. Ἀπ' ὅλους τοὺς καρπούς μποροῦμε νά φᾶμε ἐκτός μόνο ἀπ' τοὺς καρπούς τοῦ δέντρου πού εἶναι στὴ μέση τοῦ κήπου. Ἄν φᾶμε ἀπ' αὐτόν θά πεθάνουμε, εἶπε ὁ Θεός.

– Μά, αὐτὸ εἶναι τό δέντρο πού θά σᾶς κάνει σοφοὺς, εἶπε τό φίδι. Ὁχι μόνο δέ θά πεθάνετε ἀλλὰ θά γίνετε κι ἔσεις σάν Θεοί.

Ἡ Εὐὰ δυστυχῶς πίστεψε στά ψεύτικα λόγια τοῦ φιδιοῦ, κοίταξε μέ περιέργεια τούς καρπούς τοῦ δέντρου, ἄπλωσε τό χέρι της, ἔκοψε ἕναν καρπό καί ἔφαγε. Ὑστερα ἔδωσε καί στόν Ἀδάμ κι ἔφαγε κι ἐκεῖνος...

Μόλις ὅμως ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐὰ ἔφαγαν ἀπ' τόν καρπό, κατάλαβαν πόσο μεγάλο κακό ἔκαναν. Βαριά πίκρα καί τρομερή θλίψη τούς πίεξε. Ὅταν δέ ἄρχισε νά βραδιάζει τούς ἔπιασε φόβος. Πῶς θ' ἀντίκριζαν τό Θεό!

Σέ λιγάκι ἀκούστηκαν τά βήματα τοῦ Θεοῦ πού περπατοῦσε στόν παράδεισο, ὅπως πάντα. Ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐὰ ἀντί νά πᾶνε νά τόν προαπαντήσουνε, ὅπως ἄλλοτε, τώρα ντροπιασμένοι καί δυστυχισμένοι κρύφτηκαν πίσω ἀπ' τά δέντρα.

- Πού εἶσαι, παιδί μου Ἀδάμ; φώναξε μέ ἀγάπη ὁ Θεός.
- Ἄκουσα τή φωνή σου, Κύριε, εἶπε τρομαγμένος ὁ Ἀδάμ· φοβήθηκα κι ἔτρεξα νά κρυφῶ.
- Γιατί φοβήθηκες; ρώτησε ὁ Θεός. Μήπως φάγατε ἀπ' τόν ἀπαγορευμένο καρπό; Ὁ Ἀδάμ προσπάθησε νά δικαιολογήσει τόν ἑαυτό του καί εἶπε.
- Δέ φταίω ἐγώ. Ἡ γυναίκα πού μου ὄδωσες, μου πρόσφερε κι ἔφαγα.
- Γιατί ἔφαγες ἀπ' αὐτόν τόν καρπό; εἶπε ὁ Θεός στήν Εὐὰ.
- Κύριε, τό φίδι μέ ξεγέλασε κι ἔφαγα, εἶπε φοβισμένη ἡ Εὐὰ.

Ὁ Θεός λυπήθηκε γιατί ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐὰ δέν τόν ἄκουσαν. Τούς εἶπε τότε ὅτι δέν μποροῦν νά ζοῦν πιά στόν ὠραῖο αὐτό κῆπο. Ἐπρεπε νά φύγουν, νά ἐργάζονται βαριά γιά νά καλλιεργοῦν τή γῆ, καί νά κερδίζουν μέ ἰδρώτα τήν καθημερινή τους τροφή. Ἡ Εὐὰ μέ πόνους νά φέρνει στόν κόσμο τά παιδιά της.

Σέ λίγο ἦταν ἔξω ἀπ' τόν παράδεισο. Κατάλαβαν ὅτι εἶχαν χάσει αὐτή τήν εὐτυχισμένη ζωή τους, γιατί παρόκουσαν τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Συχνά θυμοῦνταν πόσο ὁμορφα περνοῦσαν στόν παράδεισο κι ἔκλαιγαν ἀπαρηγόρητα.

Ὅμως ὁ πανάγαθος καί δίκαιος Θεός δέν ἔπαψε ν' ἀγαπάει τὰ πλάσματά του, τούς ἀνθρώπους. Τούς τιμώρησε, φυσικά, γιατί ἔπρεπε καί γι' αὐτό τούς ἐξόρισε ἀπ' τόν παράδεισο. Δέν τούς ἄφησε ὅμως ἀπροστάτευτους. Ἀπ' τήν πρώτη κιόλας στιγμή σχεδίασε τή σωτηρία τους. Ἀπάλυνε τόν πόνο τους μέ μιὰ ὑπόσχεση πού τούς ἔδωσε ὅτι θά στείλει τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, πού θά εἶναι ὁ Λυτρωτής τοῦ κόσμου. Αὕτη ἡ πρώτη ὑπόσχεση πού ἔδωσε ὁ Θεός στούς πρωτοπλάστους λέγεται *πρωτευαγγέλιο* καί φανερώνει τή μεγάλη ἀγάπη Του στόν ἀνθρώπο.

Μέ τήν παρήγορη αὕτη ἐλπίδα ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐά πῆραν θάρρος κι ἄρχισαν τή νέα δύσκολη ζωή τους.

Ἑρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Ἐγιναν οἱ πρωτόπλαστοι Θεοί, ὅταν ἔφαγαν τόν ἀπαγορευμένο καρπό;
2. Πῶς ὁ διάβολος ἐξαπάτησε τούς πρωτοπλάστους;
3. Τί εἶναι τό «πρωτευαγγέλιο» καί ποιὰ ἡ σημασία του;
4. Ποιός μᾶς λευτέρωσε ἀπό τό προπατορικό ἁμάρτημα;

6. Ὁ κατακλυσμός

Ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐά μέ τόν καιρό ἀπόκτησαν πολλά παιδιά, ἀγόρια καί κορίτσια. Ἀπ' αὐτά πάλι γεννήθηκαν ἄλλα κι ἔτσι ἔγιναν οἱ ἀνθρώποι πολλοί. Ὅλοι ὅμως αὐτοί δέν κράτησαν τήν πίστη στόν ἀληθινό Θεό. Οἱ περισσότεροι ἔπαψαν πιά νά ἐκτελοῦν τό θέλημά Του. Μεταξύ τους βασίλευε ἡ ἀσέβεια καί ἡ κακία.

Ὁ Θεός λυπόταν γιά τό κατάντημα αὐτό τῶν ἀνθρώπων. Αὐτοί ὅμως, δυστυχῶς, πήγαιναν ἀπ' τό κακό στό χειρότερο. Τότε ὁ Θεός ἀπόφάσισε νά τούς τιμωρήσει μέ κατακλυσμό.

Ἀνάμεσα ὅμως σ' αὐτούς ξεχώριζε ἕνας εὐσεβής καί δίκαιος ἀνθρώπος, ὁ Νῶε, πού εἶχε τρία παντρεμένα παι-

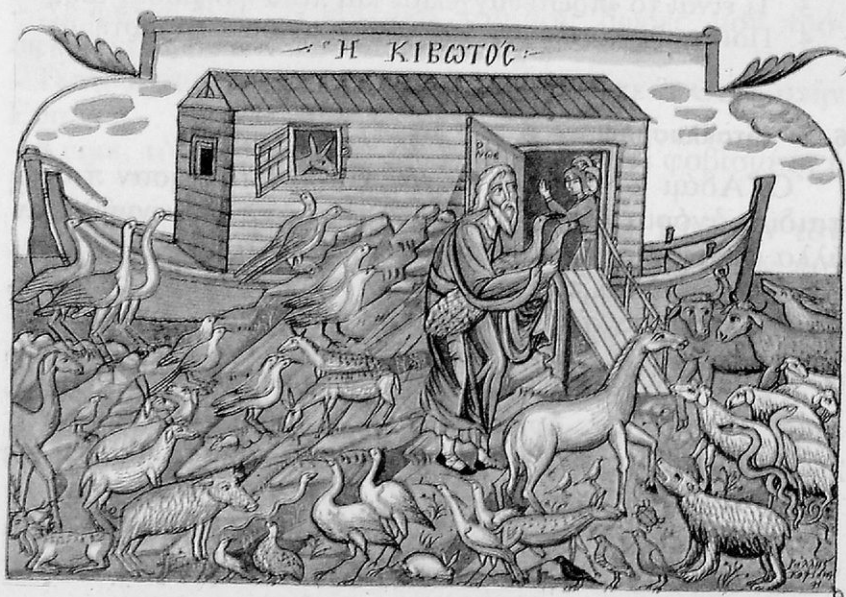
διά, τό Σήμ, τό Χάμ καί τόν Ἰάφεθ. Αὐτόν καί τήν οἰκογένειά του ὁ Θεός δέν ἤθελε νά καταστρέψει, γιατί ἦταν καλός καί γιά νά μή χαθεῖ τό γένος τῶν ἀνθρώπων.

Παράγγειλε λοιπόν ὁ Θεός στόν καλό Νῶε νά ἐτοιμάσει ἓνα μεγάλο κιβώτιο σάν πλοῖο, μιά κιβωτό, καί μέσα κεῖ νά μπεῖ αὐτός μέ ὅλη του τήν οἰκογένεια. Τοῦ εἶπε ἀκόμα νά πάρει μαζί του ἀπ' ὅλα τά ζῶα τῆς γῆς.

Ὁ Νῶε μέ προθυμία καί ὑπακοή ἄρχισε ἀμέσως νά κατασκευάζει τήν κιβωτό. Κι ἐνῶ αὐτός συμμορφωνόταν μέ τό θέλημα τοῦ θεοῦ, οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐξακολουθοῦσαν νά μένουν ἀμετανόητοι καί νά κάνουν κακές πράξεις.

Ὁ Νῶε ἔκανε ὅπως τοῦ εἶπε ὁ Θεός. Μπήκε στήν κιβωτό παίρνοντάς μαζί καί τροφές γιά ὅλα τά πλάσματα πού εἶχε μέσα. Καί τότε ἄρχισε νά βρέχει ραγδαία. Σαράντα μέρες καί νύχτες ἔβρεχε ἀδιάκοπα. Τά νερά ἀνέβηκαν τόσο, πού σκέπασαν τούς κάμπους κι ἔφτασαν μέχρι τίς κορυφές τῶν βουνῶν.

Τίποτε δέ σώθηκε ἀπ' τόν κατακλυσμό αὐτό ἐκτός ἀπ'

τόν καλό Νῶε, τήν οἰκογένειά του καί τά ζῶα μέσα στήν κιβωτό, πού ἔπλεε στήν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ.

Τέλος ἡ βροχή σταμάτησε κι ὁ ἥλιος βγήκε στόν οὐρανό. Τά νερά ἄρχισαν λίγο λίγο νά κατεβαίνουν καί ἡ κιβωτός στάθηκε στήν κορυφή τοῦ ὄρους Ἄραράτ, στήν Ἀρμενία.

Ὁ Νῶε κατάλαβε ὅτι τά νερά ὑποχώρησαν ἀρκετά, ὅταν ἓνα περιστέρι, πού ἄφησε ἀπ' τήν κιβωτό, γύρισε κρατώντας στό ράμφος του ἓνα κλαδί ἐλιᾶς.

Ὁ Νῶε ἀνοιξε τήν κιβωτό καί βγήκε μέ τήν οἰκογένειά του καί ὅλα τά πλάσματα πού εἶχε μαζί του. Ἀμέσως ἔκανε, ἀπό εὐγνωμοσύνη, θυσία στό Θεό καί τόν εὐχαρίστησε γιά τή σωτηρία του. Ὁ Θεός δέχτηκε τή θυσία τοῦ Νῶε ἱκανοποιημένος, τόν εὐλόγησε καί τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι δέ θά καταστρέψει ἄλλη φορά τόν κόσμο μέ κατακλυσμό.

Ἡ κιβωτός αὐτή συμβολίζει τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μας. Ὅσοι εἶναι καλοί χριστιανοί καί εἶναι κοντά στό Χριστό σώζονται ἀπ' τόν κατακλυσμό τῆς ἁμαρτίας.

7. Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε μέ τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ αὐξήθηκαν πολύ. Ἔτσι μέ τά χρόνια οἱ ἄνθρωποι γίνηκαν πάρα πολλοί. Τό πρῶτο διάστημα ἔμειναν στόν ἴδιο τόπο· εἶχαν τίς ἴδιες συνήθειες καί συνεννοοῦνταν μέ τήν ἴδια γλώσσα. Μά ὁ τόπος τῆς διαμονῆς τους ἦταν λιγοστός· ἡ ζωή τους μέρα μέ τή μέρα γινόταν πιο δύσκολη. Γι' αὐτό, ὅταν πλήθυναν πολύ, ἀποφάσισαν νά χωριστοῦν γιά νά μποροῦν νά ζήσουν πιο ἄνετα.

Προτοῦ χωριστοῦν, ἀποφάσισαν νά χτίσουν ἓναν πανύψηλο πύργο. Νόμιζαν πώς οἱ γενιές τῶν ἀνθρώπων πού θά ἔβλεπαν τόν πύργο αὐτό, θά θαύμαζαν αὐτούς πού τόν ἔχτισαν. Καί βάλθηκαν νά ἐκτελέσουν τήν ἀνόητη αὐτή σκέψη τους. Φαντάστηκαν πώς εἶχαν δύναμη ὅμοια μέ τό Θεό. Πίστευαν πώς θά μποροῦσαν νά φτάσουν στόν οὐ-

ρανό. Ἡ περηφάνια τους δέν εἶχε ὄριο. Τότε ὁ Θεός ἀποφάσισε νά τούς τιμωρήσει γι' αὐτό. Εἶναι τρομερό κακό ἡ περηφάνια.

Τούς σύγχυσε λοιπόν τίς γλώσσες, ἔτσι πού ὁ καθένας δέν ἐννοοῦσε τόν ἄλλο. Δέν μποροῦσαν νά ἐξακολουθήσουν τό ἔργο καί σταμάτησαν. Ἔτσι τό παράλογο ἔργο ἔμεινε μισοτελειωμένο. Ὁ Πύργος ἐκεῖνος λέγεται «Πύργος Βαβέλ». Βαβέλ σημαίνει «σύγχυση γλωσσῶν».

Ἔπειτα ἀπ' αὐτό οἱ ἄνθρωποι σκορπίστηκαν σ' ὅλη

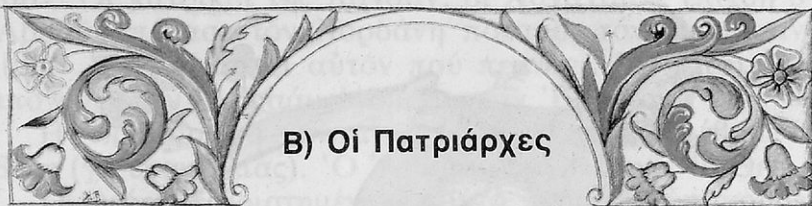
τή γῆ. Μέ τόν καιρό δημιουργήθηκαν οἱ διάφοροι λαοί μέ ξεχωριστή γλώσσα καί τρόπο ζωῆς ὁ καθένας.

Στό διάστημα αὐτό οἱ ἄνθρωποι ξέχασαν πάλι τόν ἀληθινό Θεό. Ἄρχισαν νά λατρεύουν ὅ,τι τούς ἐντύπωση τόν ἥλιο, τή σελήνη, τ' ἀστέρια, τά ποτάμια. Λάτρευαν ἀκόμη καί τά ζῶα σάν θεούς. Ἔτσι ἄρχισαν νά πιστεύουν σέ πολλούς θεούς. Γιά τούς ψεύτικους αὐτούς Θεούς ἔκαναν ἀγάλματα ἀπό πέτρα ἢ ξύλο. Τά πέτρινα αὐτά ἢ ξύλινα ὁμοιώματα τῶν Θεῶν λέγονται εἰδωλα, καί ὅσοι πιστεύουν σ' αὐτά λέγονται εἰδωλολάτρες.

Ὅμως ὁ Πανάγαθος Θεός δέν ἄφησε τόν ἄνθρωπο στήν τύχη του. Τοῦ ἔστειλε φωτισμένους ἀνθρώπους γιά νά τοῦ φανερώσει τό θέλημά Του.

Ἑρωτήσεις – Ἀπαντήσεις

1. Γιατί ὁ Θεός σύγχυσε τίς γλώσσες ἐκείνων πού ἠθελαν νά φτιάξουν τόν Πύργο;
2. Τί μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία τοῦ Πύργου τῆς Βαβέλ;

B) Οί Πατριάρχες

1. Είσαγωγή

Οί Πατριάρχες ἦταν ἀρχηγοί οἰκογενειῶν πού καθεμιά ἀπ' αὐτές μεγάλωσε κι ἔγινε ὀλόκληρη φυλή. Ἦταν βοσκοί καί ζοῦσαν σέ σκηνές. Συχνά ἄλλαζαν τόπο κατοικίας γιά νά βροῦν τροφή τά κοπάδια τους. Ἦταν καλοὶ ἄνθρωποι καί σέβονταν τό Θεό. Αὐτούς ξεχώρισε ὁ Θεός γιά νά χαρίσει τή σωτηρία στούς ἄνθρώπους.

Ὁ Πανάγαθος Θεός ἀπ' τή στιγμή πού ἔδωξε τοὺς πρωτοπλάστους ἀπ' τόν παράδεισο, τοὺς ἔδωσε καί τήν ὑπόσχεση γιά τή σωτηρία τους. Τήν ὑπόσχεση αὐτή τήν ἀνανέωνε συνεχῶς στούς Πατριάρχες. Ἕνας ἀπ' αὐτούς εἶναι ὁ Ἄβραάμ.

2. Ὁ Ἄβραάμ.

Ὁ Ἄβραάμ ζοῦσε σέ μιά πόλη τῆς Μεσοποταμίας πού ὀνομαζόταν Χαρράν. Ἦταν καλός καί εὐσεβής ἄνθρωπος. Λάτρευε τόν ἀληθινό Θεό καί υπάκουε πάντοτε στό θέλημά Του.

Ὁ Θεός πού ἀγαπᾷ τοὺς καλοὺς ἄνθρώπους, παρουσιάστηκε μιά μέρα στόν Ἄβραάμ καί τοῦ εἶπε:

– Ἄβραάμ, ὁ τόπος πού κατοικεῖς γέμισε ἀπό κακοὺς καί ἀσεβεῖς ἄνθρώπους. Ἄφησε λοιπόν τόν τόπο αὐτό καί ἔλα νά κατοικήσεις ἐκεῖ πού ἐγώ θά σοῦ δείξω. Ἐκεῖ θά αὐξήσω τοὺς ἀπογόνους σου σάν τήν ἄμμο. Ἀπό σένα θά εὐλογηθοῦν ὅλες οἱ φυλές τῆς γῆς.

Ὁ Ἀβραάμ ἔπρεπε ν' ἀφήσει πατρίδα καί συγγενεῖς καί νά πάει σέ ἄγνωστο τόπο χωρίς μέσα συγκοινωνίας, διατρέχοντας ἔτσι πολλούς κινδύνους. Ὑπάκουσε ὁμως μὲ προθυμία στήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Πῆρε μαζί του τή γυναίκα του Σάρρα, τόν ἀνιψιό του Λώτ πού ἀγαποῦσε πολύ, γιατί δέν εἶχε παιδιά, καθώς καί ὅλα τά ὑπάρχοντά του καί ξεκίνησε γιά τή χώρα πού θά τοῦ ἔδειχνε ὁ Θεός. Ὑστερα ἀπό πολλές μέρες, ἀφοῦ πέρασαν τόν Ἰορδάνη ποταμό, ἔφτασαν στήν ὠραία καί εὐφορη χώρα, τή Χα-

ναάν. Οἱ κάτοικοι τῆς Χαναάν, οἱ Χαναναῖοι, ἐπειδὴ ὁ Ἄβραάμ πέρασε τὸν Ἰορδάνη ποταμό, τὸν ὀνόμασαν «ἰβρί», πού σημαίνει αὐτὸν πού περνάει. Ἀπὸ τότε οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἄβραάμ ὀνομάστηκαν Ἑβραῖοι.

Ἡ χώρα αὐτή, ἡ Χαναάν, ἦταν ἡ γῆ πού ὑποσχέθηκε ὁ Θεός (γῆ ἐπαγγελίας). Ὁ Ἄβραάμ δοξολόγησε τὸ Θεό.

Ὁ Θεός εὐχαριστημένος, πού ὁ Ἄβραάμ ὑπάκουσε στὴν ἐντολή του, παρουσιάστηκε σ' αὐτὸν μὲ τὴ μορφή τριῶν ἀγγέλων πού φιλοξενήθηκαν στὸ σπίτι του. Τότε τὸν εὐλόγησε καὶ τοῦ εἶπε:

– Ἄβραάμ, θά σέ κάνω «πατριάρχη» – δηλαδή ἀρχηγό – ἑνὸς μεγάλου λαοῦ πού θά κατοικήσει σ' αὐτὴ τὴ χώρα. Ἄπ' τοὺς ἀπογόνους σου θά γεννηθεῖ ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἄβραάμ καὶ ἡ Σάρρα μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ζοῦσαν εἰρηνικά καὶ δίκαια· ἐκτελοῦσαν τὸ θέλημά Του καὶ ἦταν εὐσεβεῖς καὶ φιλόξενοι. Ἀπόκτησαν πολλὰ ἀγαθὰ καὶ εἶχαν τὴν ὑπόληψη καὶ τὸ σεβασμὸ τῶν κατοίκων τῆς χώρας. Γι' αὐτὸ δόξαζαν τὸν καλὸ θεὸ γιὰ ὅλα τὰ καλὰ πού τοὺς εἶχε δώσει. Εἶχαν ὅμως γεράσει καὶ δέν εἶχαν παιδί καὶ αὐτὸ τοὺς ἔκανε νά πικραίνονται. Ὡστόσο δέν ἔπαψαν νά ἐλπίζουν στὸ Θεό καὶ νά τὸν παρακαλοῦν γι' αὐτό. Πίστευαν πὼς ὁ Θεός θά πραγματοποιοῦσε τὴν ὑπόσχεσή Του, νά γεννηθεῖ ἀπ' τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἄβραάμ ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου.

Πραγματικά λοιπόν, ὕστερα ἀπ' τὶς προσευχὲς τους, ὁ Θεός τοὺς ἀξίωσε ν' ἀποκτήσουν ἕνα γιό, τὸν Ἰσαάκ.

Ὁ Ἰσαάκ ἦταν πολὺ καλό καὶ ὑπάκουο παιδί καὶ οἱ γονεῖς του τό καμάρωναν. Μέ λαχτάρια τόν ἔβλεπαν νά μεγαλώνει κι ὅλη τους ἡ φροντίδα σ' αὐτόν ἦταν δοσμένη.

Ὁ Θεός θέλοντας νά δοκιμάσει τήν πίστη καί τήν ὑπακοή τοῦ Ἀβραάμ, παρουσιάστηκε σ' αὐτόν μιὰ μέρα καί τοῦ λέει νά πάρει τό μονάκριβο παιδί του, τόν Ἰσαάκ, καί νά τόν θυσιάσει.

Ὁ Ἀβραάμ ἄκουσε μέ ταπείνωση τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ καί ράγισε ἡ καρδιά

του. Ἐπνιξε τόν πόνο του, γιατί σκέφτηκε πώς εἶναι θέλημα Θεοῦ πού ἔπρεπε νά γίνει. Πῆρε λοιπόν τό μικρό Ἰσαάκ καί πήγαινε στόν τόπο τῆς θυσίας. Στό δρόμο, καθώς προχωροῦσαν, ὁ Ἰσαάκ ρώτησε τόν πατέρα του:

– Πατέρα, πού εἶναι τό πρόβατο γιά τή θυσία;

Τά ἀθῶα αὐτά λόγια μάτωσαν τήν καρδιά τοῦ Ἀβραάμ, πού συγκινημένος τοῦ ἀπάντησε.

– Ὁ Θεός, παιδί μου, θά φροντίσει γι' αὐτό.

Ὅταν ἔφτασαν στόν τόπο τῆς θυσίας παίρνει ὁ Ἀβραάμ τό μικρό Ἰσαάκ καί πηγαίνει στό θυσιαστήριο. Τή στιγμή ὅμως πού ἦταν ἔτοιμος γιά τή θυσία, ἄγγελος Κυρίου τόν κράτησε καί τοῦ λέει:

– Ἀβραάμ! Ὁ Θεός εἶδε τήν πίστη σου καί τήν ὑπακοή σου στό θέλημά Του. Μή θυσιάσεις τό παιδί σου, ἀλλ' αὐτό τό κριάρι πού εἶναι ἐδῶ κοντά δεμένο.

Καί νά! Ὁ Ἀβραάμ βλέπει ἐκεῖ ἕνα κριάρι ἔτοιμο γιά τή θυσία.

Ὁ Ἰσαάκ, πού ἦταν ἐντελῶς ἀθῶος καί πήγαινε γιά τή θυσία, μοιάζει μέ τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό πού

θυσιάστηκε για τις αμαρτίες μας.

“Ο Ἀβραάμ μετά τή θυσία εὐχάριστησε τό Θεό. Ὑστερα ἄκουσε πάλι τή φωνή τοῦ Θεοῦ νά τόν διαβεβαιώνει πώς θά πληθύνει τούς ἀπογόνους του καί πώς μέ αὐτόν θά εὐλογηθοῦν ὅλα τά ἔθνη τῆς γῆς, ἐπειδή ἔδειξε τήν ἀσάλευτη πίστη του στό Θεό καί ὑπάκουσε στό θέλημά Του. Ἔτσι ὁ Ἀβραάμ στάθηκε παράδειγμα γιά ὅλους τούς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους.

Ἐρωτήσεις - Ἀσκήσεις

1. Ἀνάφερε περιστατικά πού φαίνεται ἡ μεγάλη πίστη τοῦ Ἀβραάμ.
2. Γιατί ζήτησε τόσο μεγάλη θυσία ὁ Θεός ἀπ' τόν Ἀβραάμ;
3. Σήμερα ὁ Θεός τί θυσίες ζητάει ἀπ' τούς ἀνθρώπους;

3. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ μέ τή Ρεβέκκα

Ὅταν ὁ Ἰσαάκ ἔφτασε σέ ἡλικία νά παντρευτεῖ, ὁ πατέρας του ὁ Ἀβραάμ, σκέφτηκε πώς ἔπρεπε νά πάρει γυναίκα ἀπ' τήν πατρίδα του, τή Μεσοποταμία. Φώναξε λοιπόν τόν πιστό του ὑπηρέτη, τόν Ἐλιέζερ, καί τοῦ εἶπε:

– Ἐλιέζερ, πήγαινε στή χώρα τῶν πατέρων μας νά βρεῖς γυναίκα γιά τόν Ἰσαάκ. Πάρε μαζί σου δῶρα νά χαρίσεις στήν οἰκογένεια τῆς πύο καλῆς κοπέλας πού θά βρεῖς - μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ - γιά τόν Ἰσαάκ.

Ὁ Ἐλιέζερ ὕστερα ἀπό κουραστικό ταξίδι ἔφτασε ἔξω ἀπ' τήν πόλη πού ἔμενε ὁ ἀδελφός τοῦ Ἀβραάμ. Σταμάτησε κοντά σ' ἕνα πηγάδι, ὅπου κάθε βράδυ ἐπαιρναν νερό τά κορίτσια. Πρίν ἀναπαυτεῖ, ἔκανε τήν προσευχή του στό Θεό καί εἶπε:

– Θεέ μου, δεῖξε μου σήμερα τήν κόρη πού θέλεις νά γίνει σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ. Αὐτή πού θά μοῦ δώσει νερό νά πιῶ καί θά ποτίσει καί τίς καμήλες μου, αὐτή ἄς εἶναι ἡ γυναίκα τοῦ Ἰσαάκ.

Δέν εἶχε ἀποτελειώσει τὴν προσευχή του καὶ ἦρθε στό πηγάδι μιὰ σεμνή καὶ ὁμορφη κόρη νά πάρει νερό. Ὁ Ἐλιέξερ τῆς ζήτησε νερό κι ἐκείνη τοῦ ἔδωσε πρόθυμα καὶ ὕστερα πότισε καὶ τὶς καμήλες του. Ὁ Ἐλιέξερ τότε κατάλαβε πὼς αὐτὴ ἡ κόρη ἦταν γιὰ γυναίκα τοῦ Ἰσαάκ καὶ τῆ ρώτησε τίνος εἶναι καὶ πὼς λέγεται. Ἀφοῦ ἔμαθε ἀπὸ τὴν ἴδια γιὰ τὴν οἰκογένειά της καὶ πὼς τὸ ὄνομά της ἦταν Ρεβέκκα, τῆς ἔδωσε πολλὰ δῶρα, κι αὐτὴ ἔτρεξε σπίτι της ὅπου διηγῆθηκε τὸ περιστατικό.

Ὁ ἀδερφός της τότε, ὁ Λάβαν, πῆγε καὶ βοήκε τὸν Ἐλιέξερ, τὸν πῆρε σπίτι του καὶ τοῦ ἐτοίμασε δεῖπνο. Ὁ Ἐλιέξερ τοὺς φανέρωσε τὸ σκοπὸ τοῦ ταξιδιοῦ του καὶ ζήτησε νὰ τοῦ δώσουν τὴ Ρεβέκκα γιὰ γυναίκα τοῦ Ἰσαάκ.

– Ἀληθινά, βλέπουμε ὀλοφάνερα, ἔλεγαν ὅλοι πὼς εἶναι θέλημα Θεοῦ νά γίνει ἡ Ρεβέκκα γυναίκα τοῦ Ἰσαάκ. Καὶ δέχτηκαν τὴν πρόταση τοῦ Ἐλιέξερ. Ἀφοῦ τὸ δέχτηκε καὶ ἡ Ρεβέκκα, ὁ Ἐλιέξερ πρόσφερε σ' ὅλους καὶ στὴ Ρεβέκκα πολὺτιμα δῶρα.

Ἔτσι λοιπὸν ὁ Ἐλιέξερ πῆρε τὴ Ρεβέκκα καὶ τὴν ἔφερε στὴ Χαναάν. Ἐγινε ἔπειτα ὁ γάμος μέ μεγάλες χαρές. Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦταν εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ στό Θεό κι ἔζησαν εὐτυχισμένοι.

Ὁ Ἀβραάμ μετὰ τὸ γάμο τοῦ Ἰσαάκ ἔζησε ἀκόμα 35 χρόνια. Ἀφοῦ τοὺς συμβούλευσε νά ἔχουν πίστη στό Θεό καὶ ὑπακοή στό θέλημά Του, πέθανε σέ μεγάλη ἡλικία εὐχαριστημένος πού ἀξιώθηκε νά γίνει γενάρχης τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεός ἔπειτα ἀπ' τό θάνατο τοῦ Ἀβραάμ παρουσιάστηκε στόν Ἰσαάκ καί, ἀφοῦ τόν εὐλόγησε, ἀνανέωσε τήν ὑπόσχεση πού εἶχε δοσμένη στόν πατέρα του, πώς ἀπ' αὐτόν καί τούς ἀπογόνους του θά ῥθει μιὰ μέρα ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου. Ἔτσι ὁ Ἰσαάκ εἶναι ὁ δεῦτερος Πατριάρχης ἀπ' τούς προγόνους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Σωτήρα τοῦ κόσμου.

Ἑρωτήσεις - Ἀσκήσεις

1. Ὁ Ἐλιέζερ προσευχήθηκε γιά νά βρεῖ τή Ρεβέκκα· αὐτό τί μᾶς διδάσκει;
2. Πῶς κατάλαβε τήν καλοσύνη τῆς Ρεβέκκας ὁ Ἐλιέζερ;

4. Τά παιδιά τοῦ Ἰσαάκ. Ὁ Ἰακώβ

Ὁ Ἰσαάκ καί ἡ Ρεβέκκα ἀπόκτησαν δύο παιδιά, τόν Ἰακώβ καί τόν Ἡσαῦ. Ὁ Ἰακώβ ἦταν πράος, φιλήσυχος

καί πιστός στό Θεό. Γι' αὐτό ὁ Θεός φανερώθηκε σ' αὐτόν δυό φορές μέ θαυμαστό τρόπο καί τοῦ ἐπανέλαβε τήν υπόσχεση, πού εἶχε δοσμένη στούς προγόνους του.

Ὅταν πηγαίνε στή Μεσοποταμία, σάν νύχτωσε, σταμάτησε σ' ἕναν ἐρημικό τόπο ν' ἀποκοιμηθεῖ. Στόν ὕπνο του εἶδε ἕνα παράξενο ὄνειρο. Εἶδε πώς ἀπ' τή γῆ ὑψωνόταν μιά τεράστια σκάλα, πού ἤ κορυφή της ἔφτανε στόν οὐρανό. Ἄγγελοι ἀνεβοκατέβαιναν καί μιά φωνή ἀκούστηκε νά λέει:

– Μή φοβᾶσαι, γιατί ἐγώ εἶμαι ὁ Θεός τοῦ Ἀβραάμ καί τοῦ Ἰσαάκ. Ἡ γῆ πού κοιμᾶσαι θά δοθεῖ σέ σένα καί στούς ἀπογόνους σου καί ἀπ' αὐτούς θά εὐλογηθοῦν ὅλες οἱ φυλές τῆς γῆς. Ἐγώ θά εἶμαι μαζί σου, θά σέ φυλάω ὅπου κι ἂν πᾶς, καί θά σέ βοηθήσω νά γυρίσεις μιά μέρα πίσω σ' αὐτή τή γῆ.

Ὁ Ἰακώβ ξύπνησε ταραγμένος. Συλλογίστηκε πώς ὁ Θεός θά κατοικοῦσε σ' αὐτόν τόν τόπο. Γι' αὐτό τόν ὀνόμασε «οἶκο Θεοῦ». Ὑστερα προσευχήθηκε στόν οὐράνιο πατέρα πού ἔδειξε τόση ἀγάπη γι' αὐτόν. Ἀργότερα ἔχτισε καί θυσιαστήριο ἐκεῖ ἐκδηλώνοντας ἔτσι τήν ἐγνωμοσύνη του.

Ὅταν ὁ Ἰακώβ γυρίζοντας ἀπ' τή Μεσοποταμία πλησίαζε στήν πατρίδα του, νυχτώθηκε κι ἔπεσε νά κοιμηθεῖ. Στόν ὕπνο του εἶδε πώς πάλευε καί νίκησε ἕναν πολύ δυνατό σάν νά ἦταν ὁ Θεός. Καί ἦταν πράγματι ὁ Θεός πού καταδέχτηκε νά παρουσιαστῆι στόν Ἰακώβ μέ τέτοια μορφή. Τότε ἀκούστηκε ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ νά τοῦ λέει:

– Ἀπό τώρα θά λέγεσαι Ἰσραήλ – πού σημαίνει δυνατός – γιατί φάνηκες δυνατός στή πίστη σου καί θά ἔχεις τήν προστασία μου. Ἀπό τότε οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ, οἱ Ἑβραῖοι, λέγονται καί Ἰσραηλίτες.

Ὁ Ἰακώβ πράγματι φάνηκε δυνατός, γιατί, ὅσα χρόνια ἔλειψε μακριά ἀπ' τήν πατρίδα του, ἔμεινε πιστός στόν ἕναν καί μόνο ἀληθινό Θεό, πού λάτρευαν ὁ παππούς του ὁ Ἀβραάμ καί ὁ πατέρας του ὁ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησε μεγάλη περιουσία καί δώδεκα ἐρ-

γατικά παιδιά. Τά ὀνόματά τους ἦταν στή σειρά: Ρουβήμ, Συμεών, Λεβί, Δάν, Νεφθαλείμ, Γάδ, Ἰούδας, Ἰσάχαρ, Ζαβουλών, Ἀσήρ, Ἰωσήφ καί Βενιαμίν. Ἀπ' τά δώδεκα αὐτά παιδιά σχηματίσθηκαν οἱ δώδεκα φυλές τῶν Ἑβραίων. Ἦταν εὐχαριστημένος πού εἶχε μεγάλη οἰκογένεια. Πίστευε στήν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ ὅτι θά γινόταν ἀρχηγός μεγάλου λαοῦ καί πῶς ἀπ' τοὺς ἀπογόνους του θά γεννιόταν ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου (ὁ Ἀντρωτής).

5. Ὁ Ἰωσήφ στήν Αἴγυπτο

Ὁ Ἰωσήφ ἦταν τό καλύτερο παιδί τοῦ Ἰακώβ. Ἀπό μικρός φαινόταν παιδί μέ σύνεση καί φρονημάδα. Σεβόταν τοὺς γονεῖς του καί τοὺς μεγαλυτέρους του κι ἀγαποῦσε τ' ἀδέρφια του εἰλικρινά. Ὁ πατέρας του γιά νά τοῦ δείξει τήν ἀγάπη του, τοῦ ἀγόρασε ἕναν ὠραῖο χρωματιστό χιτῶνα. Τ' ἀδέρφια του βλέποντας τήν ιδιαίτερη προτίμηση τοῦ πατέρα τους στόν Ἰωσήφ, τόν ζήλεσαν πολύ. Ἡ ζήλεια τους μεγάλωσε πιό πολύ ὅταν ὁ Ἰωσήφ τοὺς διηγήθηκε δύο ὄνειρά του.

– Βρισκόμασταν – τοὺς λέει ὁ Ἰωσήφ – στό χωράφι καί κάναμε δεμάτια ἀπό στάχυα πού θερίζαμε· τό δικό μου δεμάτι στεκόταν ὀλόρθο, ἐνῶ τά δικά σας δεμάτια ἔπεφταν καί τό προσκυνοῦσαν.

– Μήπως φαντάζεσαι πῶς θά γίνεις ἀρχοντας καί θά πέσουμε νά σέ προσκυνήσουμε; τοῦ εἶπαν θυμωμένα τ' ἀδέρφια του.

Στό ἄλλο ὄνειρο ὁ Ἰωσήφ εἶδε πῶς ὁ ἥλιος (ὁ πατέρας του), τό φεγγάρι (ἡ μητέρα του) καί ἔντεκα ἀστέρια (τά ἔντεκα ἀδέρφια του) τόν προσκυνοῦσαν.

Τ' ἀδέρφια του τώρα ζήλεσαν ἀκόμα πιό πολύ καί ἔβαλαν στό νοῦ τους νά τοῦ κάνουν κακό.

Ἡ εὐκαιρία δέν ἄργησε νά ῥθει. Μιά μέρα ὁ Ἰακώβ ἔστειλε τόν Ἰωσήφ νά πάει νά βρεῖ τ' ἀδέρφια του πού ἔβοσκαν πρόβατα. Μόλις τόν εἶδαν ἀπό μακριά σκέφτηκαν νά τοῦ κάνουν κακό καί ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπ' αὐτόν.

Στὴν ἀρχή, ἀφοῦ τοῦ ἔβγαλαν τὸ ὠραῖο φόρεμα πού φοροῦσε, τὸν ἔριξαν σ' ἓνα ξεροπήγαδο· αὐτὸ ἦταν σκέψη τοῦ μεγαλύτερου ἀδερφοῦ τους Ρουβήμ πού ἤθελε κρυφά νά τὸν ἐλευθερώσει. Ὑστερα ὁμως ἀπὸ πρόταση τοῦ ἀδερφοῦ του Ἰούδα, τὸν πούλησαν γιὰ λίγα χρήματα σάν δούλο σέ ἐμπόρους πού πήγαιναν στὴν Αἴγυπτο. Οἱ σκληρόκαρδοι ἀδερφοὶ ἔσχισαν ἓνα κομμάτι ἀπ' τὸ φόρεμα τοῦ Ἰωσήφ, τὸ βύψαν μέ αἷμα καί τὸ ἔστειλαν στὸν πατέρα τους. Τοῦ παράγγειλαν πὼς τάχα τὸ βρῆκαν στὸ δάσος, ὅπου κάποιο θηρίο θά κατασπάραξε τὸν Ἰωσήφ. Ὁ Ἰακώβ πίστεψε στὰ λόγια αὐτά κι ἔκλαψε ἀπαρηγόρητα τὸ χαμένο γιὸ του. Ὅμως τὸν Ἰωσήφ τὸν προστάτευε ὁ καλὸς Θεός.

Οἱ ἐμποροὶ μόλις ἔφτασαν στὴν Αἴγυπτο, πούλησαν τὸν Ἰωσήφ στὸν Πετεφρῆ πού ἦταν ἀρχιμάγειρας τοῦ Φαραῶ, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Πετεφρῆς πολὺ γρήγορα κατάλαβε τὴν ἀξία τοῦ Ἰωσήφ καί τὸν ἔβαλε οἰκονόμο στὸ σπίτι του, δηλαδή νά φροντίζει τίς ἀνάγκες

τοῦ σπιτιοῦ του. Ὅλα μέσα στό σπίτι τοῦ Πετεφρῆ πήγαιναν γιά χαρά μέ τή φροντίδα τοῦ τίμιου Ἰωσήφ. Ὅμως ἡ γυναίκα τοῦ Πετεφρῆ, πού ἦταν πολύ κακιά, τόν συκοφάντησε στόν ἄντρα της κι αὐτός τήν πίστεψε καί φυλάκισε τόν ἄθωο Ἰωσήφ. Ἐκεῖνος ὅμως δέν ἀπελπίστηκε. Εἶχε πεποιθήση πώς μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ θά φαινόταν ἡ ἀθωότητά του καί θά βγαине ἀπ' τή φυλακή.

Ἑρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Ποιά ἦταν τά δύο ὄνειρα τοῦ Ἰωσήφ;
2. Πῶς βρέθηκε ὁ Ἰωσήφ στήν Αἴγυπτο;

6. Ὁ Ἰωσήφ στή φυλακή

Ὁ Ἰωσήφ στή φυλακή κέρδισε τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀρχιδεσμοφυλάκα πού τόν διόρισε ἐπιστάτη στούς ἄλλους φυλακισμένους. Ὁ Ἰωσήφ φερνόταν στούς φυλακισμένους μέ καλοσύνη· τούς παρηγοροῦσε καί τούς συμβούλευε νά μετανοήσουν, νά κάνουν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά γίνουν καλοί ἄνθρωποι. Κι αὐτοί τοῦ εἶχαν ἐμπιστοσύνη καί τόν θεωροῦσαν φίλο.

Τήν ἐποχή ἐκείνη στή φυλακή βρίσκονταν καί δύο ἐπίσημα πρόσωπα, ὁ ἀρχιμάγειρας (ἀρχισιτοποιός) καί ὁ ἀρχικεραστής (ἀρχιοινοχός) τοῦ Φαραώ. Ὁ Ἰωσήφ καί σ' αὐτούς ἔδειξε καλοσύνη. Τούς πλησίαζε, τούς παρηγοροῦσε καί τούς συμβούλευε. Ἐνα πρωῖνό

τούς εἶδε στενοχωρημένους. Τούς ρώτησε τήν αἰτία, κι ἀφοῦ ἔμαθε πώς ὁ καθένας τους εἶχε δεῖ ἀπό ἓνα ὄνειρο, τούς εἶπε νά τοῦ τά διηγηθοῦν μήπως μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ τά καταλάβει. Πρῶτος εἶπε ὁ ἀρχικεραστής τ' ὄνειρό του:

– Εἶδα, λέει, πώς τρία κλήματα ἀμπελιοῦ φύτρωσαν διαμιάς, ἔβγαλαν φύλλα καί γέμισαν ἀπό ὄριμα σταφύλια· ἐγώ τότε – συνεχίζει – ἔκοψα κάμποσα, τά ἔστιψα στό ποτήρι τοῦ Φαράω καί τοῦ πρόσφερα καί ἤπια.

– Τό ὄνειρό σου, φίλε μου, – τοῦ εἶπε χαμογελαστός ὁ Ἰωσήφ – εἶναι καλό· σέ τρεῖς μέρες θά σέ βγάλουν ἀπ' τή φυλακή καί θά ξαναπάρεις τή θέση σου. Σέ παρακαλῶ – τόνισε ὁ Ἰωσήφ – νά μέ θυμηθεῖς κι ἐμένα ὅταν βγεῖς, γιατί βρίσκομαι ἐδῶ μέσα ἄδικα. Ὑστερα ἤρθε ἡ σειρά τοῦ ἄλλου.

– Ἐγώ, λέει ὁ ἀρχιμάγειρας, εἶδα πώς κρατοῦσα πάνω στό κεφάλι μου τρία πανέρια, τό ἓνα πάνω σ' ἄλλο. Τό πάνω πάνω εἶχε μέσα διάφορα γλυκά γιά τό Φαραώ, μά τά πουλιά τριγύριζαν καί τά ἔρωγαν.

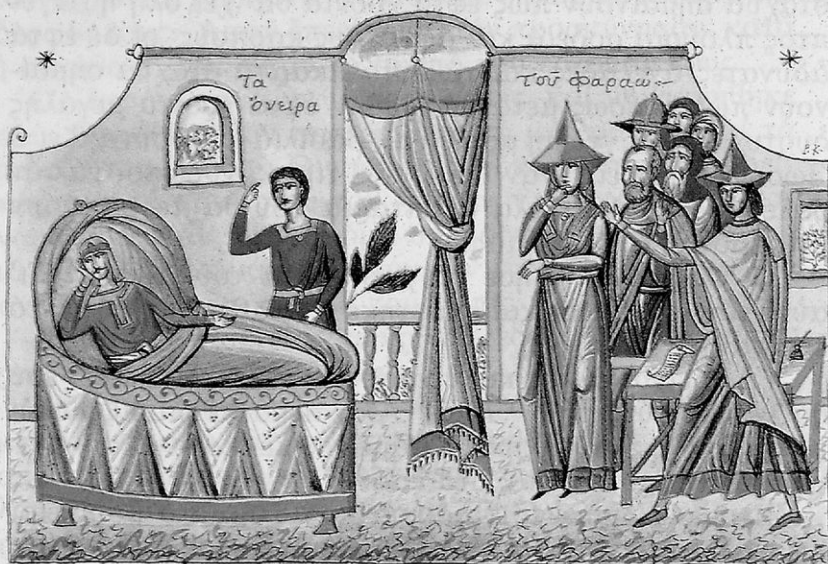
– Δυστυχησέ με, τοῦ λέει μέ πόνο ὁ Ἰωσήφ, τ' ὄνειρό σου εἶναι κακό· σέ τρεῖς μέρες θά σέ βγάλουν ἀπ' τή φυλακή καί θά σέ σκοτώσουν.

Ὅπως ἐξήγησε ὁ Ἰωσήφ τά ὄνειρα, ἔτσι κι ἔγινε. Σέ τρεῖς μέρες ὁ Φαραώ γιόρταζε· τότε μέ διαταγή του ἔφεραν ξανά στή θέση του τόν ἀρχικεραστή καί σκότωσαν τόν ἀρχιμάγειρα. Ὁ ἀρχικεραστής, ὅταν λευτερώθηκε, ἀπ' τή χαρά του οὔτε πού θυμήθηκε τόν Ἰωσήφ. Αὐτός ὅμως δέν ἀπελπίστηκε· εἶχε πεποίθηση πώς μιά μέρα θά βρῖσκε τό δίκιο του.

7. Ὁ Ἰωσήφ δοξάζεται

Μετά ἀπό 2 χρόνια εἶδε κι ὁ Φαραώ δυό ὄνειρα. Προσκάλεσε τούς σοφοῦς τῆς χώρας του, μά κανένας δέν μπορούσε νά τοῦ τά ἐξηγήσει. Γι' αὐτό ἦταν πολύ στενοχωρημένος. Τότε ὁ ἀρχικεραστής θυμήθηκε τόν Ἰωσήφ. Παρουσιάστηκε λοιπόν στό Φαραώ καί τοῦ εἶπε πώς κά-

ποιος Ἑβραῖος, πού εἶναι στή φυλακή καί ὀνομάζεται Ἰωσήφ, ξέρει νά ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα σωστά. Ὁ Φαραῶ ἔδωσε διαταγή καί ὀδηγήθηκε μπροστά του ὁ Ἰωσήφ, στόν ὁποῖο διηγήθηκε τὰ ὄνειρά του.

– Εἶδα, λέει ὁ Φαραῶ, πῶς στίς ὄχθες τοῦ Νείλου ποταμοῦ βγήκαν ἑπτὰ ἀγελάδες παχιές καί ὁμορφες· καί σέ λίγο βγήκαν ἄλλες ἑπτὰ, ἀδύνατες κι ἄσχημες... κι ἔφαγαν τίς πρῶτες. Ταράχτηκα καί ξύπνησα, συνεχίζει ὁ Φαραῶ· σέ λίγο μέ πήρε πάλι ὁ ὕπνος καί ὄνειρεύτηκα πῶς στό ἴδιο μέρος φύτρωσαν ἑπτὰ στάχυα εὐρωστα καί καρπερά· καί σέ λίγο φύτρωσαν ἄλλα ἑπτὰ ἀδύνατα καί ἄκαρπα πού ... κατάπιαν τὰ πρῶτα! Ἄνησυχῶ πολύ, πρόσθεσε ὁ Φαραῶ, γιατί κανεῖς δέν μπορεῖ νά μοῦ δώσει ἐξήγησι. Ἐσύ, τί λές;

Ὁ Ἰωσήφ πού ἄκουσε τὰ ὄνειρα μέ προσοχή, φωτισμένος ἀπό τό Θεό, τοῦ εἶπε:

– Βασιλιά μου, καί τὰ δύο σου ὄνειρα ἔχουν τήν ἴδια σημασία· οἱ ἑπτὰ παχιές ἀγελάδες καί τὰ ἑπτὰ καρπερά

στάχυα σημαίνουν πώς έφτά χρόνια θά 'χει όλη ή Αίγυπτος πλούσια σοδειά καί άφθονους καρπούς· οί δέ έφτά άδύνατες άγελάδες καί τά έφτά άκαρπα στάχυα σημαίνουν πώς άμέσως μετά θά 'ρθούν έφτά χρόνια μεγάλης δυστυχίας. Η γνώμη μου είναι, βασιλιά μου, συνεχίζει ό 'Ιωσήφ, νά βρεις έναν ικανό καί τίμιο άνθρωπο, νά τόν βάλεις νά μαζέψει όλα τά σιτάρια πού θά περισσεύουν στά χρόνια τής εϋτυχίας.

Ο Φαραώ εκτίμησε τά χαρίσματα του 'Ιωσήφ. Γι' αυτό τόν λευτέρωσε καί σκέφτηκε ν' άναθέσει σ' αυτόν τό έργο αυτό.

— Δέν είναι άλλος καλύτερος από σένα, του εΐπε, εσύ θά κάνεις αυτή τή δουλειά. Από τώρα σε διορίζω δεύτερο άρχοντα του τόπου. Κι άμέσως μέ διαταγή του Φαραώ τόν παρουσίασαν στό λαό.

Έτσι ό 'Ιωσήφ έγινε άρχιφροντιστής στό βασίλειο. Κυβέρνησε μέ φρόνηση καί καλοσύνη. Έδειξε μεγάλη ικανότητα στήν ύπηρεσία του καί εϋεργέτησε τόν τόπο.

Ο καλός καί εϋσεβής άνθρωπος πάντοτε άμείβεται από τό Θεό.

8. Τ' άδέρφια του 'Ιωσήφ στήν Αίγυπτο

Έρθαν τά χρόνια τής εϋτυχίας. Στο διάστημα αυτό ό 'Ιωσήφ έχτισε μεγάλες άποθήκες σέ πολλά μέρη τής Αίγυπτου, όπου συγκέντρωσε άφθονο σιτάρι. Έπειτα ήρθαν τά χρόνια τής δυστυχίας. Οί άνθρωποι άρχισαν νά υποφέρουν καί μόνο στήν Αίγυπτο δέν πείνασαν. Μάλιστα κι από άλλες χώρες έρχονταν εκεί ν' άγοράσουν σιτάρι. Καί στή Χαναάν πού έμενε ό 'Ιακώβ μέ τά παιδιά του ή πείνα ήταν άβάσταχτη· έφτασε κι εκεί ή είδηση πώς στήν Αίγυπτο πουλιέται σιτάρι.

Ο 'Ιακώβ μόλις τό 'μαθε, έστειλε στήν Αίγυπτο για τό σκοπό αυτό τά παιδιά του μέ χρήματα καί καμήλες. Κράτησε μόνο κοντά του τό μικρότερο παιδί του, τό Βενιαμίν. Οί άλλοι μόλις έφτασαν στήν Αίγυπτο, παρουσιάστηκαν

στόν ἄρχοντα χωρίς νά φανταστοῦν πώς αὐτός ἦταν ὁ ἀδερφός τους. Ἀφοῦ ἔπесαν καί τόν προσκύνησαν, κατά τή συνήθεια, τοῦ εἶπαν τό σκοπό τοῦ ἐρχομοῦ τους.

Ὁ Ἰωσήφ τούς γνώρισε ἀμέσως καί συγκινήθηκε πολύ. Θυμήθηκε τόν πατέρα του, τή μητέρα του καί τά παιδικά του χρόνια. Θυμήθηκε τά ὄνειρα πού εἶχε δεῖ. Σκέφτηκε τό κακό πού τοῦ ἴκαναν τ' ἀδέρφια του καί ἀναρωτιόταν ἄν ἦταν ἀκόμα σκληρόκαρδοι, ὅπως τότε. Γιά νά τούς δοκιμάσει λοιπόν, ἄν εἶχαν μετανιώσει, δέ φανερώθηκε ἀμέσως ἀλλά τούς εἶπε:

– Εἶστε κατάσκοποι κι ἤρθατε ἐδῶ μέ κακό σκοπό· ἔχετε πατέρα; ἔχετε ἀδέρφια;

– Κύριε, εἶμαστε καλοί ἄνθρωποι, λένε ἐκεῖνοι φοβισμένοι. Ἡ πείνα μᾶς ἀνάγκασε νά ῥθοῦμε ἐδῶ. Ὁ πατέρας μας ζεῖ, εἶναι ὅμως πολύ γέρος. Ἐμεῖς εἶμαστε ὅλοι ὅλοι δώδεκα ἀδέρφια. Ὁ ἕνας χάθηκε, τόν ἄλλον τόν κράτησε μαζί του ὁ πατέρας μας, καί οἱ δέκα ἐδῶ σέ προσκυνοῦμε.

– Δέ σᾶς πιστεύω, τούς εἶπε ὁ Ἰωσήφ, κι ἔδωσε ἐντολή νά τούς κλείσουν στή φυλακή.

Ὑστερα ἀπό τρεῖς μέρες ὁ Ἰωσήφ πῆγε στή φυλακή μ' ἕνα διερμηνέα, πού ἤξερε ἐβραϊκά καί τούς εἶπε:

– Μπορεῖτε νά πάρετε τό σιτάρι πού θέλετε καί νά γυρίσετε στήν πατρίδα σας, ἐκτός ἀπό ἕναν πού θά μείνει στή φυλακή, ὥσπου νά φέρετε τό Βενιαμίν. Ἔτσι θά βεβαιωθῶ, ἄν ὅσα εἶπατε, εἶναι ἀληθινά.

Σάν ἄκουσαν τ' ἀδέρφια του αὐτά τά λόγια ἔλεγαν μεταξύ τους:

– Καλά τά παθαίνουμε· ὁ Θεός μᾶς τιμωρεῖ γιά τή συμπεριφορά μας στόν ἀδερφό μας. Φανήκαμε σκληροί κι ἀπάνθρωποι σ' αὐτόν. Γι' αὐτό τώρα δίκαια ὑποφέρουμε.

Ὁ Ἰωσήφ ἄκουσε ὅσα εἶπαν μεταξύ τους· ἔμαθε αὐτό πού ἠθελε. Κατάλαβε πώς μετάνοιωσαν γιά τήν κακή τους πράξη. Συγκινήθηκε, μά γιά νά μήν προδοθεῖ, τούς ἄφησε γιά λίγο, βγήκε ἔξω κι ἔκλαψε κρυφά. Ὑστερα

ἔδωσε τὴν ἄδεια νὰ γυρίσουν στὴν πατρίδα τους ὅλοι μὲ τὰ σακιά τους γεμάτα σιτάρι, ἔκτός ἀπ' τὸ Συμεών. Ἔδωσε ἀκόμη ἐντολή νὰ βάλουν μέσα στοῦ σακί τοῦ καθενός τους τὰ χρήματά τους καὶ νὰ τοὺς ἐφοδιάσουν μὲ τροφίμα γιὰ τὸ ταξίδι.

Ὅταν σταμάτησαν τὸ βράδυ ν' ἀναπαυτοῦν, ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἀνοίξε τὸ σακί του καὶ βρῆκε τὰ χρήματά του μέσα. Ἄνοιξαν κι οἱ ἄλλοι καὶ βρῆκαν κι ἐκεῖνοι τὰ δικά τους· ἀπόρησαν γι' αὐτὸ χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ τὸ ἐξηγήσουν.

Ὅταν ἔφτασαν στὴ Χαναάν διηγήθηκαν στὸν πατέρα τους ὅσα συνέβησαν. Τοῦ εἶπαν πὼς ἔπρεπε νὰ πάρουν μαζί τους καὶ τὸ Βενιαμίν, ὅταν θὰ πῆγαιναν ξανά στὴν Αἴγυπτο.

Ὁ Ἰακώβ ταράχτηκε πολὺ ἀπ' τὴν εἶδηση αὐτὴ καὶ τοὺς εἶπε:

– Μοῦ χάσατε τὸν Ἰωσήφ· ἀφήσατε στὴ φυλακὴ τὸ Συμεών, τώρα μοῦ ζητᾶτε καὶ τὸ Βενιαμίν Ὅχι, αὐτὸ δὲ θὰ γίνεῖ ποτέ. Κι ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα γιὰ τὸ χαμὸ τῶν παιδιῶν του!

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Πῶς δοκιμάζει ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἀδερφοὺς του;
2. Γιατί τ' ἀδέρφια τοῦ Ἰωσήφ δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν στὴν Αἴγυπτο;

9. Ὁ Ἰωσήφ φανερῶνεται στ' ἀδέρφια του

Σέ λίγο καιρό, ἀφοῦ τέλειωσε τὸ σιτάρι, ὁ Ἰακώβ βρέθηκε στὴν ἀνάγκη νὰ στείλει πάλι τὰ παιδιά του στὴν Αἴγυπτο. Αὐτοὶ ὅμως δὲν ἤθελαν νὰ πᾶνε δίχως τὸ Βενιαμίν κι ἔτσι ὁ Ἰακώβ ἀναγκάστηκε μὲ πόνο νὰ τὸν στείλει κι αὐτόν. Τοὺς ἔδωσε μάλιστα καὶ πλοῦσια δῶρα γιὰ τὸν ἄρχοντα καὶ χρήματα νὰ πληρώσουν τὸ πρῶτο καὶ δεύτερο σιτάρι πού θ' ἀγόραζαν. Τοὺς εὐλόγησε καὶ ξεκίνησαν.

Τά παιδιά τοῦ Ἰακώβ ὅταν ἔφτασαν στήν Αἴγυπτο, παρουσιάστηκαν στόν Ἰωσήφ. Αὐτός τοὺς δέχτηκε μέ καλοσύνη καί τοὺς ρώτησε γιά τόν πατέρα τους. Ἐκεῖνοι τοῦ εἶπαν πώς ζεῖ, εἶναι καλά καί τοῦ στέλνει αὐτά τά δῶρα. Ὁ Ἰωσήφ, σάν ἄκουσε αὐτά τά λόγια καί εἶδε τό Βενιαμίν, συγκινήθηκε τόσο πολύ πού μέ κόπο συγκράτησε τά δάκρυά του. Ἐπειτα τοὺς ἔκανε τραπέζι καί τοὺς ἔβαλε νά καθίσουν μέ τή σειρά, σύμφωνα μέ τήν ἡλικία τους. Αὐτό τοὺς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση! Μετά τό φαγητό πρόσταξε τόν ἐπιστάτη του νά γεμίσει τά σακιά τους σιτάρι καί νά τοὺς βάλει μέσα πάλι τά χρήματά τους καί στοῦ Βενιαμίν τό σάκι νά βάλει τό ἀσημένιο ποτήρι, πού χρησιμοποιοῦσε ὁ ἴδιος.

Τήν ἄλλη μέρα τό πρωί ξεκίνησαν. Ἦταν χαρούμενοι πού γύριζαν στόν πατέρα τους. Δέν πρόφτασαν ὅμως νά βγοῦν ἀπ' τήν πόλη καί... νά!.. στρατιῶτες τοὺς ἔφτασαν καί τοὺς εἶπαν:

– Κλέψατε τό ἀσημένιο ποτήρι τοῦ ἄρχοντά μας! Αὐτοί τά ἔχασαν! Κεραυνός τοὺς χτύπησε τό κεφάλι!

– Ἐμεῖς κλέφτες; ὄχι, κύριε, λένε! Ὅποιος ἀπό μᾶς ἔκλεψε, νά τιμωρηθεῖ σκληρά.

Ἐγινε ἔρευνα στούς σάκους καί ... νά ... βρέθηκε τό ποτήρι στό σάκο τοῦ Βενιαμίν! Ὁ Βενιαμίν τά ἔχασε, γιατί δέν εἶχε ἰδέα πῶς ἔγινε αὐτό! Τ' ἄλλα του ἀδέρφια ἀμίλητα χλώμισαν ἀπό τήν προσβολή κι ἀπό τό κακό τους. Οἱ στρατιῶτες τοὺς ὀδήγησαν μπρός στόν ἄρχοντα.

– Τί εἶναι αὐτό πού κάνατε; τοὺς ρωτᾷ ὁ Ἰωσήφ.

– Κύριε, εἴμαστε ὅλοι δοῦλοι σου, κάνε μας ὅ,τι θέλεις, τόλμησαν καί εἶπαν σιγανά.

– Ὅχι, λέει ὁ Ἰωσήφ. Μονάχα αὐτός πού πήρε τό ποτήρι θά μείνει σκλάβος μου· ἐσεῖς οἱ ἄλλοι θά γυρίσετε σπίτι σας.

– Ἀρχοντά μου! λυπήσου τόν πατέρα μου, τό γερο-Ἰακώβ! Θά πεθάνει ἀπ' τή στενοχώρια του, ἅμα δέ δεῖ μαζί μας τό Βενιαμίν! εἶπε ὁ Ἰούδας τρέμοντας ἀπό συγκίνηση, καί πρόσθεσε:

– Λυπήσου τον, ἄρχοντά μου, καί κράτα ἐμένα σκλάβο σου στή θέση τοῦ Βενιαμίν.

Ὁ Ἰωσήφ δέν μπόρεσε ἄλλο νά κρατηθεῖ. Εἶδε καθαρά πῶς τά ἀδέρφια του εἶχαν ἀλλάξει καί μέ δάκρυα στά μάτια τοὺς λέει:

– Ἐγώ εἶμαι ὁ ἀδερφός σας, ὁ Ἰωσήφ! Μέ πούλησατε γιά νά χαθῶ, μά ὁ Θεός μέ προστάτεψε.

Κι ἐπειδὴ ὅλοι στέκονταν ἀμίλητοι καί φοβισμένοι πρόσθεσε:

– Μή φοβάστε, ἀδέρφια μου· ὅ,τι ἔγινε ἦταν θέλημα Θεοῦ νά γίνει. Ἐγώ σᾶς ἀγαπῶ καί θά σᾶς προστατέψω. Καί συγκινημένος ἀγκάλιασε τ' ἀδέρφια του.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Πῶς κατάλαβε ὁ Ἰωσήφ ὅτι τ' ἀδέρφια του δέν εἶχαν πιά κακό στήν ψυχή τους;
2. Πῶς σᾶς φαίνεται ἡ συμπεριφορά τοῦ Ἰωσήφ στ' ἀδέρφια του;

10. Ὁ Ἰακώβ ἔρχεται στήν Αἴγυπτο

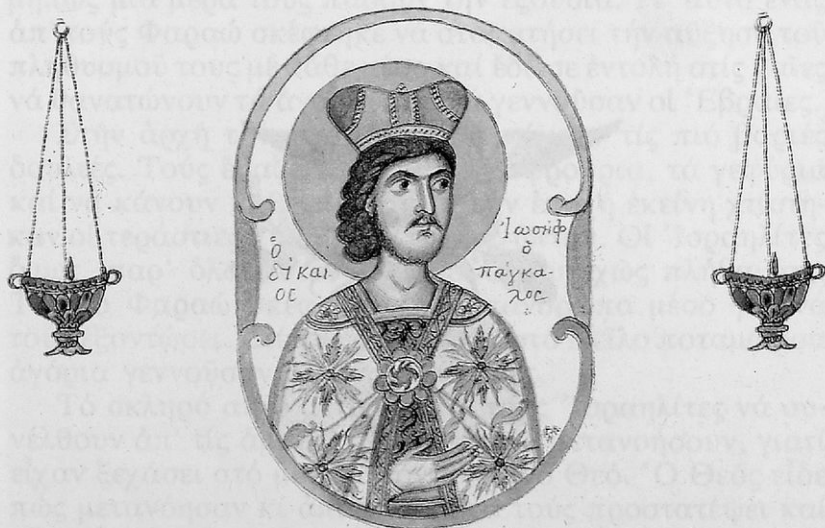
Τ' ἀδέρφια τοῦ Ἰωσήφ γύρισαν στή Χαναάν καί γεμάτα χαρά εἶπαν στόν πατέρα τους πώς ὁ Ἰωσήφ βρίσκεται στή ζωή, πώς εἶναι μέγανος ἄρχοντας στήν Αἴγυπτο καί πώς θέλει νά πάνε νά ζήσουν ὅλοι κοντά του.

Ὁ Ἰακώβ στήν ἀρχή δέν πίστευε στήν ἀνέλπιστη αὐτή εἶδηση· τοῦ φαινόταν πώς ὄνειρεύεται. Ὅταν ὅμως εἶδε τά πλούσια δῶρα πού τοῦ ἔχε στείλει ὁ Ἰωσήφ, τό πίστεψε κι ἀποφάσισε νά πάει στήν Αἴγυπτο γιά νά δεῖ τό γιό του πρίν πεθάνει. Συγκινημένος εὐχαρίστησε τό Θεό πού προστάτεψε τόν Ἰωσήφ καί τ' ἄλλα του παιδιά.

Ὁ Ἰωσήφ ὅταν ἔμαθε πώς ἔρχεται ὁ πατέρας του, βγήκε μέ μιά ὠραία βασιλική ἄμαξα νά τόν ὑποδεχτεῖ.

Πατέρας καί γιός ἀγκαλιασμένοι ἔκλαιγαν ἀπό χαρά καί συγκίνηση. Κι ὁ Φαραώ τούς ὑποδέχτηκε μέ μεγάλες τιμές καί τούς παραχώρησε μιά εὐφορη πεδιάδα νά κατοικήσουν καί νά ἐργάζονται.

Ὁ Ἰακώβ, γέρος πιά 147 ἐτῶν, ὅταν κατάλαβε τό τέλος του, κάλεσε τά παιδιά του καί τά παιδιά τοῦ Ἰωσήφ,

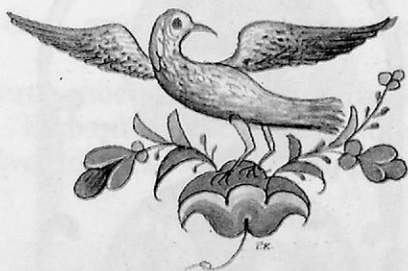

τά συμβούλεψε νά ἔχουν πίστη στόν ἀληθινό Θεό καί τά εὐλόγησε. Ὅταν εὐλογοῦσε τόν Ἰούδα, προφήτεψε πῶς ἀπ' τοὺς ἀπογόνους του θά γεννιόταν ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου. Ὑστερα πέθανε καί θάφτηκε στή Χαναάν.

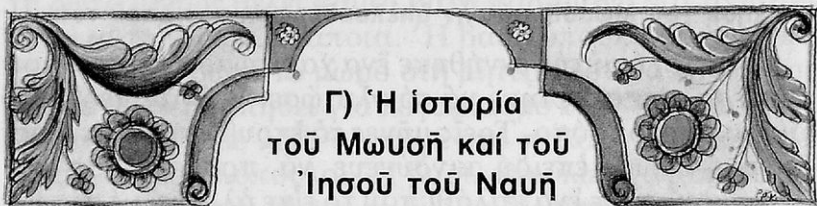
Τά παιδιά τοῦ Ἰακώβ μετά τό θάνατό του ἔμειναν στήν Αἴγυπτο μαζί μέ τόν Ἰωσήφ. Οἱ ἀπόγονοί τους ἔγιναν ἕνας μέγας λαός, οἱ Ἰσραηλίτες. Αὐτοί ὅσο ἔμειναν στήν Αἴγυπτο δέν ἔπαψαν νά λατρεύουν τόν ἀληθινό Θεό. Θυμοῦνταν τίς ὑποσχέσεις πού ἔχε δοσμένες ὁ Θεός στούς Πατριάρχες καί προπάντων πῶς μιά μέρα θά κατοικοῦσαν τή γῆ Χαναάν.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Γιατί ὁ Θεός προστατεύει παντοῦ τόν Ἰωσήφ;
2. Πῶς ἄκουσε ὁ Ἰακώβ τήν εἶδηση ὅτι ζεῖ ὁ Ἰωσήφ;
3. Πῶς ἔζησαν στήν Αἴγυπτο ὁ Ἰακώβ καί τά παιδιά του;

1. Εἰσαγωγή

Μετά τό θάνατο τοῦ Ἰωσήφ οἱ Ἰσραηλίτες γιά πολλά χρόνια ζοῦσαν εὐτυχισμένοι στήν Αἴγυπτο. Πλήθυναν κι ἔγιναν πάρα πολλοί. Ἐφτιαξαν συνοικισμούς κατά οἰκογένειες κι ἔτσι σχηματίστηκαν οἱ δώδεκα φυλές τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ Αἰγύπτιοι πού τούς μισοῦσαν, γιατί εἶχαν διαφορετική θρησκεία, τώρα ἄρχισαν καί νά τούς φοβοῦνται μήπως μιά μέρα τούς πάρουν τήν ἐξουσία. Γι' αὐτό ἕνας ἀπ' τούς Φαραώ σκέφτηκε νά σταματήσει τήν αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ τους μέ κάθε μέσο καί ἔδωσε ἐντολή στίς μαῖες νά θανατώνουν τά ἀγόρια πού θά γεννοῦσαν οἱ Ἑβραῖες.

Στήν ἀρχή τούς ἀνάγκαζε νά κάνουν τίς πιό βαριές δουλιές. Τούς ἔβαζε νά χτίζουν τά φρούρια, τά γεφύρια καί νά κάνουν κάθε ἀγγαρεία. Τήν ἐποχή ἐκείνη χτίστηκαν οἱ τεράστιες πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου. Οἱ Ἰσραηλίτες ὅμως, παρ' ὅλα αὐτά τά βάσανα, συνεχῶς πλήθαιναν. Τότε ὁ Φαραώ σκέφτηκε ἕνα ἀπάνθρωπο μέσο γιά νά τούς ἐξοντώσει. Διέταξε νά πετοῦν στό Νεῖλο ποταμό ὅσα ἀγόρια γεννοῦσαν οἱ Ἰσραηλίτισσες.

Τό σκληρό αὐτό μέτρο ἔκανε τούς Ἰσραηλίτες νά συνέλθουν ἀπ' τίς ἁμαρτίες τους καί νά μετανοήσουν, γιατί εἶχαν ξεχάσει στό μεταξύ τόν ἀληθινό Θεό. Ὁ Θεός εἶδε πῶς μετανόησαν κι ἀποφάσισε νά τούς προστατέψει καί νά τούς γλυτώσει ἀπ' τή σκλαβιά τῶν Αἰγυπτίων.

2. Κλήση του Μωυσή για την απελευθέρωση του λαού του.

Τήν εποχή αυτή γεννήθηκε ένα χαριτωμένο αγόρι, πού ή μητέρα του σκέφτηκε νά τό γλυτώσει μ' έναν περίεργο και θαυμαστό τρόπο. Τρεῖς μῆνες τό ἔκρυβε στό σπίτι της. Ἔπειτα ὅμως, ἐπειδή κινδύνευε νά προδοθεῖ ἀπ' τό κλάμα του, πήρε ἕνα καλάθι πού τό εἶχε ἀλείψει μέ πύσσα, ἔβαλε μέσα τό μωράκι καί τό ἄφησε στήν ὄχθη τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ἐκεῖ πού συνήθιζε νά λούζεται ἡ κόρη τοῦ Φαραώ. Λίγο πιό πέρα κρύφτηκε ἡ μεγάλη κόρη της Μαριάμ γιά νά παρακολουθήσει τί θ' ἀπογίνει.

Ἦστερα ἀπό λίγο νά κι ἔρχεται στό ποτάμι ἡ κόρη τοῦ Φαραώ μέ τίς ὑπηρέτριές της γιά νά λουστει. Ὅταν ἄκουσε τά κλάματα τοῦ μωροῦ καί εἶδε τό καλάθι, διέταξε νά τό ἀνοίξουν. Ἡ βασιλοπούλα ὅταν εἶδε τό μωρό, τό λυπήθηκε κι ἀποφάσισε νά τό πάρει καί νά τό ἀναθρέψει στό παλάτι.

Στή στιγμή τρέχει ἡ Μαριάμ – ὅπως τήν εἶχε συμβουλέψει ἡ μητέρα της – παρουσιάζεται στή βασιλοπούλα καί

τή ρωτᾶ μήπως θέλει καμιά καλή παραμύθη για τὸ παιδί, γιατί αὐτὴ γνώριζε κάποια. Ἡ βασιλοπούλα δέχτηκε καὶ σέ λίγο παρέδωσε τὸ μωρὸ στὴ μητέρα του νὰ τὸ θηλάσει καὶ νὰ τὸ περιποιηθεῖ γιὰ λογαριασμό της. Ἔτσι κι ἔγινε. Ὅταν μεγάλωσε λίγο τὸ πῆγε στὸ παλάτι ὅπου μορφώθηκε σάν βασιλόπουλο. Ἡ βασιλοπούλα τ' ἀγάπησε σάν παιδί της καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα Μωυσῆς, πού σημαίνει σωσμένος ἀπ' τὸ νερό.

Ὁ Μωυσῆς, ἂν καὶ μεγάλωσε στ' ἀνάκτορα τοῦ Φαραώ καὶ μορφώθηκε ἀπὸ Αἰγύπτιους δασκάλους, δέν ξεχάσε τὴν καταγωγή του καὶ γι' αὐτὸ ἀγαποῦσε τοὺς Ἰσραηλίτες. Βλέποντας τὰ βάσανα πού ὑπόφεραν οἱ συμπατριῶτες του αἰσθανόταν μεγαλύτερη συμπάθεια γι' αὐτούς. Πάντοτε τοὺς προστάτευε καὶ τοὺς βοηθοῦσε. Μιά μέρα περνώντας ἓνα δρόμο εἶδε κάποιον Αἰγύπτιον νὰ χτυπᾶ ἓναν Ἰσραηλίτη. Στάθηκε καὶ ρώτησε νὰ μάθει τὴν αἰτία πού μάλωναν. Ὁ Αἰγύπιος θυμωμένος θέλησε νὰ χτυπήσει καὶ τὸν ἴδιον τὸ Μωυσῆ. Τότε ἀναγκάστηκε κι αὐτὸς νὰ χτυπήσει τὸν Αἰγύπτιον.

Τὸ πράγμα δέν ἔμεινε κρυφόν. Ὁ Μωυσῆς τότε, γιὰ ν' ἀποφύγει τὴν ἐκδίκηση τῶν Αἰγυπτίων, ἔφυγε ἀπ' τὴν Αἴγυπτο καὶ πῆγε σέ μιὰ ἄλλη χώρα, στὴ Μαδιὰμ· ἐκεῖ παντρεύτηκε τὴν κόρη ἑνὸς ἱερέα.

Ὁ Μωυσῆς καὶ μακριὰ ἀπ' τὴν Αἴγυπτο δέν ξεχάσε τοὺς πατριῶτες του πού ὑπόφεραν. Δέν ἔπαψε νὰ λατρεύει τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ νὰ τὸν παρακαλεῖ νὰ τοὺς λυτρώσει καὶ νὰ τοὺς χαρίσει τὴν ἐλευθερία τους. Ὁ Θεὸς πού ἀγαποῦσε τὸν Ἰσραηλιτικὸ λαὸ καὶ εἶχε ὑποσχεθεῖ τὴν προστασία του, ἀποφάσισε νὰ τοὺς σώσει.

Ὁ Μωυσῆς μιὰ μέρα, ἐνῶ ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πεθεροῦ του, εἶδε νὰ βγαίνουν φλόγες ἀπὸ ἓνα βᾶτο (ἀγκαθωτὸ θάμνος), χωρὶς νὰ καίγεται ἀπ' αὐτές. Περιέργος τότε κίνησε πρὸς τὸ βᾶτο. Ἐνῶ ὅμως πλησίαζε, ἄκουσε μιὰ φωνὴ νὰ λέει:

— Μωυσῆ! Μωυσῆ! Μὴν προχωρήσεις ἄλλο, ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι ἱερός· ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῶν προγόνων σου.

Ἐν τῷ Μωϋσῆς ἀμέσως ἔπεσε στά γόνατα κι ἄκουγε τή φωνή τοῦ Θεοῦ, πού συνέχιζε νά τοῦ λέει:

– Βλέπω ὅσα ὑποφέρει ὁ λαός μου στήν Αἴγυπτο κι ἀποφάσισα νά τόν ἐλευθερώσω ἀπ’ τή σκλαβιά. Ἐσύ θά γίνεις ἀρχηγός του. Ἐτοιμάσου λοιπόν και πήγαινε στήν Αἴγυπτο νά τόν ἐλευθερώσεις. Παρουσιάσου στό Φαραώ και πές του νά δώσει τήν ἄδεια στούς Ἰσραηλίτες νά γυρίσουν στήν πατρίδα τους. Ἀλλιῶς θά πάθει μεγάλες συμφορές ὅλη ἡ Αἴγυπτος.

– Μά, Κύριε, εἶπε ὁ Μωϋσῆς μέ ταπεινωση, ἐγώ δέν εἶμαι ἱκανός γιά μιά τόσο σοβαρή ἀποστολή. Εἶμαι βραδύγλωσσος και δέν τά καταφέρνω νά μιλῶ καλά.

– Ἐγώ πάντοτε θά εἶμαι μαζί σου και θά σέ δυναμώνω, ἀκούστηκε ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ. Πάρε βοηθό τόν ἀδερφό σου τόν Ἀαρών, πού ἔχει τό χάρισμα νά μιλεῖ ὠραία· θά ἔχει κι αὐτός τήν προστασία μου.

Ἐν τῷ Θεός κράτησε αὐτή τήν ὑπόσχεσή του σέ ὅλες τίς δύσκολες στιγμές τους.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Μέ ποιούς σκληρούς τρόπους ἤθελε ὁ Φαραώ νά ἐξοντώσει τούς Ἰσραηλίτες;
2. Πῶς σώθηκε ὁ Μωϋσῆς;
3. Ποιό θαῦμα εἶδε ὁ Μωϋσῆς ὅταν ἔβοσκε τά πρόβατα τοῦ πεθεροῦ του;

3. Ἡ ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπ’ τήν Αἴγυπτο και ἡ διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας

Ἐν τῷ Μωϋσῆς μαζί μέ τόν Ἀαρών, τόν ἀδερφό του, ἔκαναν ὅπως πρόσταξε ὁ Θεός. Μόλις ἔφτασαν στήν Αἴγυπτο, παρουσιάστηκαν στό Φαραώ και τοῦ εἶπαν γιά τήν ἐντολή πού τοῦς ἔδωσε ὁ Θεός. Ἐν τῷ Φαραώ ὅμως, ὄχι μόνο ἀρνῆθηκε νά ἐλευθερώσει τούς Ἰσραηλίτες, ἀλλά διέταξε νά τοῦς βάλουν και σέ σκληρότερες ἀγγαρεῖες.

Τότε ὁ Θεός ὀργίστηκε καί τιμώρησε αὐστηρά τὸ Φαραώ καί τούς Αἰγυπτίους μέ δέκα σκληρές τιμωρίες, πού εἶναι γνωστές μέ τὸ ὄνομα «οἱ δέκα πληγές τοῦ Φαραώ». Μερικές ἀπ' αὐτές εἶναι:

- Τά νερά τῆς Αἰγύπτου ἔγιναν αἷμα, κόκκινα.
- Ψόφησαν ὅλα τὰ ζῶα τῶν Αἰγυπτίων.
- Φοβερό χαλάζι κατέστρεψε τὰ κτήματά τους, καί ἡ τελευταία,

- πέθαναν ὅλα τὰ πρωτότοκα παιδιά τῶν Αἰγυπτίων ἀπό ἓναν ἄγγελο ἐξολοθρευτή. Σώθηκαν μόνο τὰ παιδιά τῶν Ἰσραηλιτῶν μέ θαυμαστό τρόπο. Οἱ Ἰσραηλίτες δηλαδή, μέ ἐντολή τοῦ Θεοῦ, ἔβαψαν τίς πόρτες τους μέ αἷμα σέ σημεῖο σταυροῦ. Ὁ ἐξολοθρευτής ἄγγελος, ὅταν ἔβλεπε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, δέν ἔμπαινε στά σπίτια τῶν Ἰσραηλιτῶν καί ἔτσι γλύτωσαν τὰ παιδιά τους.

Μέ τὴν τελευταία αὐτὴ πληγὴ οἱ Αἰγύπτιοι φοβήθηκαν πολὺ καί τρομαγμένοι ζήτησαν ἀπ' τὸ Φαραώ ν' ἀφήσει τούς Ἰσραηλίτες νά φύγουν. Κι αὐτός, ἀναγκασμένος ἀπ'

τίς συμφορές, ἔδωσε τὴν ἄδεια στὸ Μωυσῆ νὰ φύγουν.

Οἱ Ἰσραηλίτες μόλις πῆραν τὴν ἄδεια, ἀναχώρησαν χαρούμενοι γιὰ τὴ Χαναάν μὲ ἀρχηγούς τὸ Μωυσῆ καὶ τὸν Ἀαρών. Ὁ Θεὸς ἔδειχνε πάντοτε μὲ θαυμαστό τρόπο τὸ δρόμο τῆς πορείας τους.

Τὴν ἡμέρα αὐτὴ, πού οἱ Ἰσραηλίτες ἀναχώρησαν ἀπ' τὴν Αἴγυπτο, τὴ γιορτάζουν μέχρι σήμερα. Εἶναι τὸ «Πάσχα» τους καὶ τὸ γιορτάζουν γιὰ νὰ θυμῶνται πὼς αὐτὴ τὴ μέρα ὁ Θεὸς τοὺς ἔσωσε ἀπ' τὴ δουλεία τῶν Αἰγυπτίων.

Φυσικά, τὸ δικό μας Πάσχα διαφέρει ἀπ' αὐτό. Τὸ χριστιανικὸ Πάσχα μᾶς θυμίζει τὸ πιὸ μεγάλο γεγονός, πὼς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς ἐλευθέρωσε ἀπ' τὴ δουλεία τῆς ἁμαρτίας μὲ τὴν Ἀνάστασή Του.

Ὁ Φαραώ, μόλις ἔφυγαν οἱ Ἰσραηλίτες, βλέποντας πὼς ἡ Αἴγυπτος ἔμενε ἔρημη ἀπὸ ἐργάτες μετάνιωσε πού τοὺς ἄφησε νὰ φύγουν. Ἔστειλε ἀμέσως στρατὸ νὰ τοὺς

γυρίσει πίσω. Οί Ἴσραηλίτες ἦταν μπροστά στήν Ἐρυθρά Θάλασσα, ὅταν τούς πλησίασαν οἱ Αἰγύπτιοι. Ἡ θέση τους ἦταν ἀπελπιστική. Ὁ Θεός ὅμως δέν τούς ἄφησε στή δύσκολη αὐτή στιγμή. Ἔκανε τό θαῦμα Του. Ἔδωσε ἐντολή στό Μωυσή νά χτυπήσει τά νερά της θάλασσας μέ τό ραβδί του. Ἀμέσως τά νερά χωρίστηκαν καί ἀνοίχτηκε δρόμος, ἀπ' ὅπου οἱ Ἴσραηλίτες πέρασαν ὅλοι στήν ἀπέναντι ξηρά. Ὅμως πίσω τους μπήκαν καί οἱ Αἰγύπτιοι πού τούς κυνηγοῦσαν. Τότε ὁ Μωυσῆς χτύπησε ξανά τή θάλασσα μέ τό ραβδί του, κι ἀμέσως κλείστηκαν τά νερά κι ἔπνιξαν ὅλους τούς Αἰγυπτίους.

Οἱ Ἴσραηλίτες τώρα, χαρούμενοι πού σώθηκαν, δόξαζαν τό Θεό πού τούς προστάτεψε κι ἦταν ἐλεύθεροι νά συνεχίσουν τήν πορεία τους.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Ποιά ἦταν ἡ μεγαλύτερη «πληγή» πού ἔδωσε ὁ Θεός στούς Αἰγυπτίους;
2. Τί διδασκόμαστε ἀπό τό θαῦμα πού ἔγινε μέ τή διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας;
3. Τί διαφέρει τό Χριστιανικό Πάσχα ἀπό τό Ἰουδαϊκό;

4. Ἡ ζωή τῶν Ἰσραηλιτῶν στήν ἔρημο

Οἱ Ἴσραηλίτες, ἀφοῦ πέρασαν τήν Ἐρυθρά Θάλασσα, βρέθηκαν μπροστά σέ μία μεγάλη ἔρημο. Καθώς προχωροῦσαν, σώθηκαν ὅσες τροφές εἶχαν μαζί τους καί δέ βρῖσκανε πιά τίποτε νά φᾶνε. Ἡ πείνα τούς βασάνιζε. Γι' αὐτό ἄρχισαν νά στενοχωριοῦνται καί νά γκρινιάζουν στό Μωυσή, γύρευαν δέ νά γυρίσουν πίσω στήν Αἴγυπτο.

Ὁ Μωυσῆς τούς καθησύχαζε καί τούς συμβούλευε νά ἔχουν ἐμπιστοσύνη στό Θεό. Πραγματικά, ὁ Θεός πού τούς προστάτευε πάντα, τούς ἔστειλε κοπάδια ἀπό ὄρτυκια. Ὅσο γιά ψωμί καί αὐτό οἰκονομήθηκε μέ θαυμαστό τρόπο. Κάθε πρωί ἔπεφταν ἀπ' τόν οὐρανό λευκοί σπόροι

πού ἦταν νόστιμοι καί θρεπτικοί. Οἱ Ἑβραῖοι μόλις τούς πρωτοεῖδαν, ρωτοῦσαν ὁ ἕνας τόν ἄλλο «μάννα», πού θά πεῖ στή γλῶσσα τους: «τί εἶναι τοῦτο; ». Μέ τό «μάννα» λοιπόν πού μάζευαν κάθε πρωί καί τό ἔτρωγαν γιά ψωμί, σώθηκαν ἀπ' τήν πείνα καί πέρασαν κάμποσο καιρό στήν ἔρημο.

Σέ λίγο δέ βρῖσκανε νερό. Ἄρχισαν νά ὑποφέρουν ἀπό δίψα, νά παραπονιοῦνται πάλι στό Μωυσή. Ὁ Μωυσῆς προσευχήθηκε στό Θεό καί ζήτησε τή βοήθειά του. Ὁ Θεός τοῦ παράγγειλε νά χτυπήσει μέ τό ραβδί του σ' ἕνα βράχο, στό βουνό Χωρήβ, κι ἀμέσως θά βγεῖ ἄφθονο νερό. Οἱ Ἰσραηλίτες τότε γεμάτοι εὐγνωμοσύνη στό Θεό, ἤπιαν κι ἔσβησαν τή δίψα τους.

Ἔτσι μέ τή βοήθεια τοῦ καλοῦ Θεοῦ ἀντιμετώπισαν τήν πείνα, τή δίψα καί τίς διάφορες ἄλλες δυσκολίες πού βρῆκαν στήν πορεία τους, καί ὅλο προχωροῦσαν. Τά θαυμαστά αὐτά περιστατικά δείχνουν πώς, ὅταν ὁ Θεός εἶναι μαζί μας, δέν πρέπει νά ἀπελπιζόμαστε ποτέ!

Τρεῖς μῆνες εἶχαν περάσει ἀπό τότε πού οἱ Ἑβραῖοι εἶχαν φύγει ἀπ' τήν Αἴγυπτο. Τώρα εἶχαν φτάσει κοντά σ' ἕνα ψηλό καί ἀπόκρημνο βουνό, τό ὄρος Σινά. Ἐκεῖ κατασκήνωσαν. Ὁ Μωυσῆς τότε ἀνέβηκε στήν κορυφή τοῦ βουνοῦ, ὅπου ἄκουσε τή φωνή τοῦ Θεοῦ νά τοῦ λέει:

– Πές στούς Ἰσραηλίτες νά θυμοῦνται πόσες φορές τούς προσάταξα ὡς τώρα. Ἐνόσω ἀκοῦνε καί ἐκτελοῦν τό θέλημά μου, θά γίνουν ὁ πιό ἐκλεκτός λαός ἀπ' ὅλους τούς λαούς τῆς γῆς καί θά ἔχουν πάντα τήν προστασία μου ἀπό κάθε κίνδυνο. Ἄν θέλουν λοιπόν νά ἔχουν παντοτινά τήν προστασία μου, πρέπει νά τηροῦν τίς ἐντολές, πού θά τούς δώσω.

Τότε ὁ Μωυσῆς, ἀφοῦ κατέβηκε ἀπό τό βουνό, διέταξε τούς Ἰσραηλίτες νά καθαριστοῦν, νά νηστεύουν τρεῖς μέρες καί νά ἀποφύγουν κάθε ἁμαρτία, γιά νά ἐτοιμαστοῦν καί νά πάρουν τούς Νόμους τοῦ Θεοῦ. Τήν τρίτη μέρα τούς ὀδήγησε κοντά στό βουνό Σινά.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Πῶς προστάτεψε ὁ Θεός τοὺς Ἰσραηλίτες;
2. Τί διδασκόμαστε ἀπὸ τὴ φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους;

5. Ἡ Νομοθεσία (Δέκα ἐντολές)

Σέ λίγο ἄρχισε ν' ἀστράφτει καί νά βροντᾶ. Τό βουνό σκοτεινίασε κι ἔμοιαζε σάν νά ἔβγαζε καπνό! Παράξενοι κρότοι καί ἦχος ἀπὸ σάλπιγγες ἀντηχοῦσαν καί ἀστραπές ἔσχιζαν τόν οὐρανό. Τὴν ὥρα πού ὁ λαός τρέμοντας ἄκουγε κι ἔβλεπε αὐτά τὰ θαυμαστά καί παράδοξα, ἀκούστηκε ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ πού εἶπε τίς δέκα ἐντολές:

1. Ἐγώ εἶμαι Κύριος ὁ Θεός σου· δέν ὑπάρχει ἄλλος Θεός ἀπὸ μένα.
2. Νά μὴν προσκυνᾶς τὰ εἰδωλα καί νά μὴ λατρεύεις τὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ.
3. Νά μὴν ὀρκίζεσαι χωρὶς λόγο καί νά μὴ μεταχειρίζεσαι τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ γιὰ μικροπράγματα.
4. Ἐξι μέρες νά ἐργάζεσαι· τὴν ἑβδομὴ νά δοξάζεις τὸ Θεό καί νά ἀναπαύεσαι.
5. Νά τιμᾶς καί νά σέβεσαι τοὺς γονεῖς σου, γιὰ νά ζήσεις πολλά χρόνια καί νά εἶσαι εὐτυχισμένος.
6. Νά μὴν κάνεις φόνο ποτέ.
7. Νά σέβεσαι τὴν τιμὴ καί τὴν ὑπόληψη τῶν ἄλλων.
8. Νά μὴν κλέβεις.
9. Νά μὴ λές ποτέ ψέματα ὅταν συζητᾶς γιὰ τοὺς ἄλλους.
10. Νά μὴν ἐπιθυμεῖς καί ζηλεύεις τὰ ξένα πράγματα.

Οἱ δέκα αὐτές ἐντολές εἶναι γνωστὲς καί μέ τό ὄνομα *Δεκάλογος*.

Ὅταν ἀκουσαν οἱ Ἰσραηλίτες τίς δέκα αὐτές ἐντολές, ὑποσχέθηκαν ὅτι θά τίς τηροῦσαν σ' ὅλη τους τὴ ζωή. Ἔτσι ἔγινε ἡ συμφωνία μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καί τῶν Ἰσραη-

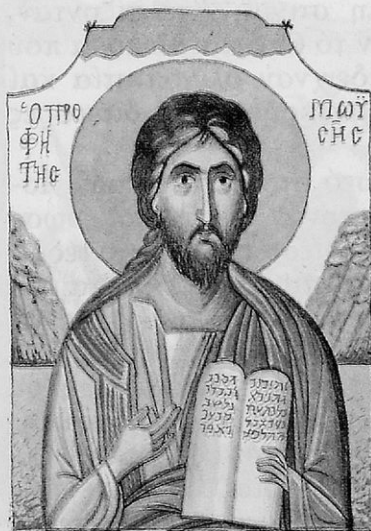
λιτών πού λέγεται *Παλαιά Διαθήκη*.

°Ο Θεός φανέρωσε μέ τίς έντολές του τό θέλημά Του.

°Ο Μωυσής έπειτα άνέβηκε πάλι στό όρος Σινά: εκεί έμεινε ακούγοντας τά λόγια του Θεού.

Στό διάστημα πού ό Μωυσής έλειπε, οί Ίσραηλίτες ξεχασαν τήν υπόσχεσή τους και ζήτησαν άπ' τόν Άαρών νά τούς φτιάξει ένα Θεό είδωλο, σαν αυτούς πού είχαν οί Αιγύπτιοι για νά τόν λατρεύουν. °Ο Άαρών αναγκάστηκε άπό τήν έπιμονή τους και έφτιαξε ένα χρυσό μοσχάρι άπό τά κοσμήματα πού όλοι πρόσφεραν. Τό έστησε σ' ένα ψηλό μέρος και σ' αυτό πρόσφεραν θυσία και τό προσκυνούσαν σαν Θεό τους.

°Ο Μωυσής έπειτα άπό σαράντα μέρες κατέβηκε άπό τό Σινά και κρατούσε δυό πέτρινες πλάκες, πού ήταν χαραγμένες άπό τό Θεό οί δέκα έντολές. °Οταν είδε τούς Ίσραηλίτες νά προσκυνούν τό χρυσό μοσχάρι, λυπήθηκε για τήν άσέβειά τους πάρα πολύ και όργισμένος έριξε τίς πλάκες και τίς έσπασε. °Υστερα κατέστρεψε τό χρυσό μοσχάρι. °Ετσι τιμωρήθηκε ό λαός, γιατί φάνηκε άχάριστος

στό Θεό και άλλαξε τόσο εύκολα τήν πίστη του. Ὑστερα ἀπ' αὐτά ὁ λαός μετάνιωσε καί προσκύνησε πάλι τόν ἀληθινό Θεό.

Ὁ Μωυσῆς τότε ἀνέβηκε ξανά στό ὄρος Σινά. Ζήτησε συχώρεση ἀπ' τόν Θεό καί πήρε δύο νέες πλάκες μέ τίς δέκα ἐντολές. Τίς πλάκες αὐτές τίς ἔβαλε μέσα σ' ἕνα ὠραῖο ξύλινο κιβώτιο ἐπιχρυσωμένο, πού ὀνομάστηκε «Κιβωτός τῆς Διαθήκης». Τήν ὀνόμασαν ἔτσι, γιατί εἶχε μέσα τή «Διαθήκη», δηλαδή τή συμφωνία τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἔβραϊκό λαό.

Τήν Κιβωτό τῆς Διαθήκης, στήν πορεία τους, τήν κρατοῦσαν στόν ὦμο τους οἱ ἱερεῖς. Ὅταν σταματοῦσαν ν' ἀναπαυτοῦν, τήν ἔβαζαν σέ ξεχωριστή σκηνή πού λεγόταν «Σκηνή τοῦ Μαρτυρίου», γιατί φύλαγε τήν Κιβωτό τῆς Διαθήκης πού μαρτυροῦσε τό Θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐνα χρόνο σχεδόν ἔμειναν οἱ Ἰσραηλίτες γύρω ἀπ' τό ὄρος Σινά. Ὑστερα προχώρησαν γιά τή Χαναάν. Στήν πορεία τους μέσα στήν ἔρημο, ὁ Θεός πάντα τούς προστατεύε. Κι ἐνῶ εἶχαν δεῖ τόσα θαυμαστά δείγματα τῆς προστασίας του, ἔρχονταν στιγμές πού παραπονιοῦνταν στό Μωυσῆ. Σέ κάθε δύσκολη στιγμή ἀπελπίζονταν, παραφέρονταν καί λησμονοῦσαν τό Θεό καί τά τόσα πού τούς ἔκανε. Κάθε φορά πού ἔδειχναν ὀλιγοπιστία καί ἀπομακρύνονταν ἀπ' τόν Θεό, τιμωροῦνταν μέ διάφορες τιμωρίες.

Μιά φορά πού εἶχαν πέσει στό στρατόπεδο τῶν Ἰσραηλιτῶν φαρμακερά φίδια κι ἔφερναν τό θάνατο, ἔδωσε ἐντολή ὁ Μωυσῆς νά ὑψώσουν στό μέσο τοῦ στρατοπέδου ἕνα χάλκινο φίδι. Ὅποιος δαγκωνόταν ἀπό τά φίδια καί κύταζε τό χάλκινο φίδι θεραπευόταν. Τό χάλκινο φίδι συμβολίζει τό Χριστό μας πού ὑψώθηκε στό Σταυρό. Καί ὅπως τότε οἱ Ἰσραηλίτες, ὅταν κύταζαν τό χάλκινο φίδι θεραπεύονταν, ἔτσι καί τώρα, ὅποιοι παραδέχονται μέ τήν καρδιά τους τό σταυρωμένο Χριστό, σώζονται.

Ὅταν ὁ Μωυσῆς κατάλαβε πώς πλησίαζε τό τέλος του, κάλεσε τούς Ἰσραηλίτες νά τούς δώσει τίς τελευταῖες

συμβουλές. Τούς ἐξήγησε γιά τελευταία φορά τόν Νόμο· τούς σύστησε νά τόν φυλάνε καί νά μένουν πιστοί στό θέλημά Του. Τούς βεβαίωσε πώς ὁ καλός Θεός μέ τήν προστασία του θά τούς ἀξίωνε νά φτάσουν στή Χαναάν.

Ὁ Μωυσῆς προφήτεψε, μέ θεϊκή φώτιση, τόν ἐρχομό τοῦ Σωτήρα. Προφήτεψε δηλαδή πώς ἀπ' τό γένος τους θά καταγόταν ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτήρας πού θά ἔστειλε κάποτε ὁ Θεός.

Κατόπιν διόρισε, μέ ἐντολή τοῦ Θεοῦ, διάδοχό του καί ἀρχηγό τῶν Ἑβραίων τόν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἄνθρωπο μυαλωμένο καί ἐνάρετο. Ὑστερα ἀνέβηκε στό κοντινό βουνό καί ἀντίκρισε ἀπό ἑκεῖ τή χώρα Χαναάν ὅπου οἱ Ἰσραηλίτες θά κατοικοῦσαν ὀριστικά σύμφωνα μέ τήν ὑπόσχεση πού τούς δόθηκε ἀπ' τό Θεό, δόξασε καί πάλι τό Θεό καί πέθανε σέ ἡλικία 120 ἐτῶν. Οἱ Ἰσραηλίτες λυπήθηκαν πολύ γιά τό θάνατο τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ τους. Τόν ἔθαψαν μέ εὐλάβεια καί τόν πένθησαν τριάντα

μέρες, ὅπως ἄξιζε σ' ἓνα θεοφώτιστο καί στοργικό ἀρχηγό.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Θυμάστε τίς δέκα ἐντολές;
2. Ποιά ἦταν ἡ παλαιά συμφωνία τῶν Ἰσραηλιτῶν μέ τό Θεό;
3. Τί ἦταν ἡ Σκηνή τοῦ Μαρτυρίου;
4. Τί συμβολίζει τό χάλκινο φίδι;

6. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ γεννήθηκε στήν Αἴγυπτο στά χρόνια πού οἱ Ἰσραηλίτες ἦταν ὑπόδουλοι στό Φαραῶ. Εἶχε γνωρίσει τή δυστυχία τοῦ λαοῦ καί ἤθελε νά τόν βοηθήσει.

Γι' αὐτό ἔγινε βοηθός τοῦ Μωυσῆ. Ἀγαποῦσε τήν πατρίδα του. Ἦταν δίκαιος καί γενναῖος καί εἶχε ἀκλόνητη πίστη στό Θεό. Μετά τό θάνατο τοῦ Μωυσῆ παρουσιάστηκε ὁ Θεός στόν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καί τοῦ εἶπε:

– Τώρα πού πέθανε ὁ Μωυσῆς πάρε τό λαό μου, πέρασε τόν Ἰορδάνη καί προχώρα στή χώρα πού σᾶς ὑποσχέθηκα. Κανένας δέ θά μπορέσει νά σᾶς ἀντισταθεῖ. Ὅπως προστάτευα τό Μωυσῆ, ἔτσι θά προστατεύω καί σένα. Νά μελετᾶς τίς ἐντολές μου, νά κάνεις τό θέλημά μου καί ὅλα θά πᾶνε καλά.

Οἱ Ἰσραηλίτες μέ ἀρχηγό τόν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ξεκίνησαν γιά τή Χαναάν. Πρῶτοι προχωροῦσαν οἱ ἱερεῖς σηκώνοντας τήν Κιβωτό τῆς Διαθήκης, ἔπειτα ὁ νέος ἀρχηγός τους καί τέλος ἀκολουθοῦσε ὁ λαός. Ἐτσι προχωρώντας πέρασαν τόν Ἰορδάνη ποταμό μέ θαυμαστό τρόπο, ὅπως ἄλλοτε εἶχαν περάσει τήν Ἐρυθρά Θάλασσα, δίχως καθόλου νά βραχοῦν.

Τότε βρέθηκαν μπρός στή Χαναάν. Γιά νά τήν καταλάβουν ὅμως ἔπρεπε νά πολεμήσουν σκληρά καί νά κυ-

ριέψουν πόλεις μέ φρούρια
ἰσχυρά. Πρώτη συνάντησαν
τήν πόλη Ἰεριχώ, πού εἶχε
γερά καί ψηλά φρούρια. Ἐ-
πειδή ἡ ἀντίσταση τῆς πό-
λης ἦταν μεγάλη, ὁ Ἰησοῦς
τοῦ Ναυῆ τήν πολιορκήσε
καί τελικά τήν κυρίεψε μέ
θαυμαστό τρόπο.

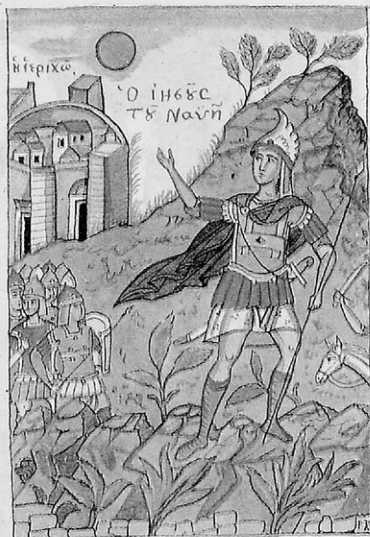
Ἐπειτα ἔφτασαν στήν
πόλη Γαβαών καί ἄρχισαν
σκληρή μάχη μέ τούς ἔχ-
θρούς. Πλησίαζε νά νυ-
χτώσει καί ἡ μάχη ἔξακο-
λουθοῦσε. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ
Ναυῆ τότε παρακάλεσε τό
Θεό νά σταματήσει τόν ἥλιο

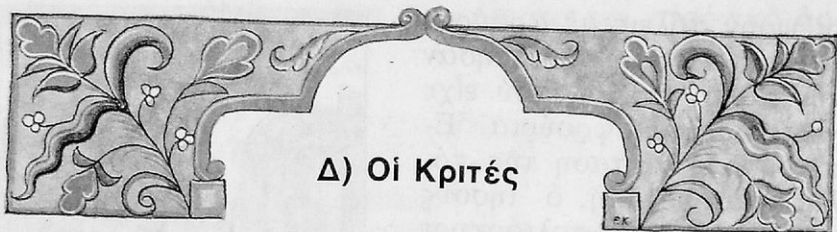
καί νά μεγαλώσει τή μέρα ὥσπου νά τελειώσουν τή μάχη.
Ἔτσι κι ἔγινε. Ὁ ἥλιος στάθηκε, ὥσπου οἱ Ἰσραηλίτες
νίκησαν τούς ἔχθρούς.

Τέλος ἦρθε ἡ εὐλογημένη μέρα πού οἱ Ἰσραηλίτες ἔ-
φτασαν πιά στήν ποθητή χώρα, πού τούς εἶχε ὁ Θεός ὑπο-
σχεθεῖ, στή Χαναάν. Εἶχαν περάσει σαράντα ὀλόκληρα
χρόνια ἀπ' τή μέρα πού βγήκαν ἀπ' τήν Αἴγυπτο.

Ἀφοῦ ἐγκαταστάθηκαν στόν τόπο τῶν πατέρων τους,
εὐχαρίστησαν τόν καλό Θεό γιά τήν προστασία του καί
ἕστερα μοίρασαν τή Χαναάν μέ κλῆρο στίς δώδεκα φυλές
τοῦ Ἰσραήλ.

Ὅταν προαισθάνθηκε τό θάνατό του ὁ Ἰησοῦς τοῦ
Ναυῆ, κάλεσε τό λαό καί τόν συμβούλεψε νά μένει πιστός
γιά πάντα στό Θεό του καί νά ἐκτελεῖ τίς ἐντολές του.
Τέλος σέ ἡλικία 110 ἐτῶν πέθανε γεμάτος πίστη καί εὐ-
γνωμοσύνη στό Θεό καί ἀγάπη στό λαό του.

Δ) Οί Κριτές

1. Είσαγωγή

Μετά τό θάνατο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἑβραῖοι ἄρ-
χισαν νά συναναστρέφονται μέ εἰδωλολάτρες. Λησιμόνη-
σαν τόν ἀληθινό Θεό. Λάτρευαν κι αὐτοί τά εἰδῶλα καί
ζοῦσαν ὅπως οἱ γύρω τους εἰδωλολάτρες. Γι' αὐτό ὁ Θεός
τούς τιμωροῦσε καί ἐπέτρεπε νά ὑποδουλώνονται σέ γει-
τονικούς πολεμικούς λαούς, οἱ ὁποῖοι τούς φέρνονταν
σκληρά καί κατέστρεφαν τή χώρα τους. Οἱ Ἰσραηλίτες,
ὅταν ὑποδουλώνονταν σέ ἄλλους λαούς καί ὑπόφεραν,
τότε μετανοοῦσαν γιά τή διαγωγή τους καί ζητοῦσαν τήν
προστασία τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ. Ὁ καλός Θεός τούς συγ-
χωροῦσε καί τούς ἔστελνε τότε ἄντρες εὐσεβεῖς καί γεν-
ναίους, γιά νά τούς σώσει. Οἱ ἄντρες αὐτοί ἦταν στά
χρόνια τοῦ πολέμου οἱ ἀρχηγοί τους καί στόν καιρό τῆς
εἰρήνης οἱ κυβερνήτες τους. Αὐτοί ἔκριναν καί σάν δικα-
στές τίς ὑποθέσεις τους καί γι' αὐτό λέγονταν *κριτές*.

Οἱ σπουδαιότεροι κριτές ἦταν: ὁ Γεδεών, ὁ Σαμψών,
ὁ Ἥλι καί ὁ Σαμουήλ.

2. Ὁ Γεδεών

Ὁ Γεδεών ἦταν ἓνας ἀπλός χωρικός πού διακρινόταν
γιά τήν εὐσέβειά του καί τή γενναιότητά του. Μιά μέρα
λοιπόν πῆρε τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ νά ἐλευθερώσει τούς
Ἰσραηλίτες ἀπό ἓναν πολεμικό λαό, τούς Μαδιανίτες.

Ἐφτά χρόνια οἱ ἐχθροὶ αὐτοὶ πολεμοῦσαν καὶ βασάνιζαν τοὺς Ἰσραηλίτες ληστεύοντας τὴ χώρα τους. Ὁ Γεδεὼν τότε παίρνει τριάντα χιλιάδες πολεμιστὲς Ἰσραηλίτες καὶ πηγαίνει νά πολεμήσει τοὺς φοβεροὺς Μαδιανίτες. Μὲ διαταγὴ τοῦ Θεοῦ, ἀπ' τὶς τριάντα αὐτὲς χιλιάδες διάλεξε μόνο τριακόσιους στρατιῶτες, τοὺς πιό πιστοὺς καὶ γενναίους καὶ μ' αὐτοὺς χτύπησε τὸν πολυάριθμο ἐχθρό. Παράγγειλε νά πάρουν ἀπὸ μιὰ σάλπιγγα καὶ μιὰ στάμνα

ἀδεια καὶ μέσα ἐκεῖ νά ἔχουν κρυμμένη μιὰ ἀναμμένη λαμπάδα. Τό ἴδιο ἔκανε κι αὐτός. Ὑστερα τοὺς χώρισε σέ τρία μέρη καὶ ἦταν ἔτοιμοι γιὰ τὴν ἐπίθεση.

— Ὅ,τι κάνω ἐγώ, τοὺς εἶπε, θά κάνετε κι ἐσεῖς καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ θά νικήσουμε τὸν ἐχθρό.

Ὅταν πλησίασαν σὸ ἐχθρικό στρατόπεδο ἦταν μεσάνυχτα καὶ οἱ Μαδιανίτες κοιμόνταν βαθιά.

Ὁ Γεδεὼν, χωρὶς νά χάσει καιρό, πηδάει μέσα σὸ ἐχθρικό στρατόπεδο σαλπίζοντας δυνατά. Σπάει τὴ στάμνα του καὶ σηκώνει ψηλά τὴν ἀναμμένη λαμπάδα, δίνοντας ἔτσι τὸ σύνθημα γιὰ τὴν ἐπίθεση. Στὴ στιγμή κι οἱ στρατιῶτες ἔκαναν τὸ ἴδιο· ἔσπασαν τὶς στάμνες καὶ κρατώντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες μὲ τὸ ἓνα χέρι καὶ σαλπίζοντας ἔπεσαν πάνω στὸν ἐχθρό.

Οἱ Μαδιανίτες, μόλις εἶδαν τὶς ἀναμμένες λαμπάδες κι ἄκουσαν τὶς φωνές καὶ τὰ σαλπίσματα, τρομάξαν τόσο πού τὸ ἔβαλαν στὰ πόδια γιὰ νά σωθοῦν. Ὁ Γεδεὼν τότε μὲ τὸ στρατό του ἔπεσε πάνω τους, τοὺς κυνήγησε καὶ τοὺς κατέστρεψε.

Ἡ νίκη ἦταν μεγάλη. Ὁ λαός ἔζησε εὐτυχισμένος καί δόξαζε τό Θεό γιά τή σωτηρία του.

Ἐρωτήσεις - Ἀσκήσεις

1. Ποιοί λέγονταν κριτές;
2. Πῶς ὁ Θεός βοήθησε τούς Ἰσραηλίτες, ὅταν μετανοῦσαν;
3. Πῶς νίκησε ὁ Γεδεών τούς ἐχθρούς;

3. Ὁ Σαμψών

Μετά τό θάνατο τοῦ Γεδεών οἱ Ἰσραηλίτες ἄρχισαν πάλι νά λησμονοῦν τόν ἀληθινό Θεό, νά συναναστρέφονται εἰδωλολάτρεις καί νά λατρεύουν τά εἰδωλα. Ὁ Θεός τούς τιμώρησε πάλι κι ἐπέτρεψε νά ὑποδουλωθοῦν σ' ἕναν ἄλλο πολεμικό καί σκληρό λαό, τούς Φιλισταίους.

Σαράντα χρόνια ἔμειναν σκλαβωμένοι σ' αὐτούς καί ὑπόφεραν πολύ. Τά βάσανα τούς ἔκαναν νά μετανόησουν καί νά ζητήσουν τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ὁ φιλεύσπλαχνος Θεός τούς λυπήθηκε πάλι, τούς συχώρεσε καί τούς ἔστειλε γιά σωτήρα καί κριτή τους τό Σαμψών.

Ὁ Σαμψών ἦταν ἀπό μικρός ἀφιερωμένος στό Θεό καί διακρινόταν γιά τή σωματική του δύναμη.

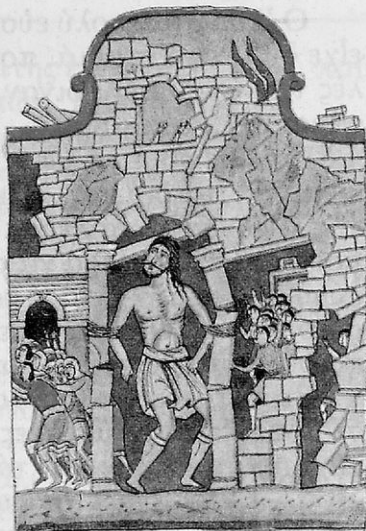
Αὐτός ἔγινε ὁ φόβος κι ὁ τρόμος τῶν Φιλισταίων, πού γι' αὐτό ζητοῦσαν εὐκαιρία νά τόν ἐξοντώσουν. Μιά φορά παραφύλαξαν ἔξω ἀπό μία σπηλιά, ὅπου περνοῦσε τή νύχτα του, τόν ἔπιασαν καί τόν ἔδεσαν. Ὅμως ὁ Σαμψών ἔσπασε τά δεσμά του μ' εὐκολία, ὄρμησε κατ' ἀπάνω τους καί τούς προξένησε, ὅπως συνήθως, μεγάλη καταστροφή.

Οἱ Φιλισταῖοι στενοχωριοῦνταν γιατί δέν μποροῦσαν νά ἐξοντώσουν τό Σαμψών. Τότε μιά γυναίκα, ἡ Δαλιδά, τούς τόν πρόδωσε. Ἔμαθε ἀπ' τό Σαμψών πῶς ἡ δύναμή του ἦταν στά μαλλιά του. Καί ἐνῶ κοιμόταν, τοῦ ἔκοψαν τά μαλλιά καί τόν συνέλαβαν. Ὑστερα τόν τύφλωσαν καί

τόν ἔριξαν στή φυλακή.

Μιά μέρα οἱ Φιλισταῖοι εἶχαν μεγάλη γιορτή γιά τόν ψεύτικο Θεό τῆς φυλῆς τους. Ἐκεῖ, στόν πελώριο ναό τους, πού ἦταν μαζεμένοι πάνω ἀπό τρεῖς χιλιάδες Φιλισταῖοι, ἔφεραν καί τόν τυφλό Σαμψών. Τόν ἔδεσαν ἀνάμεσα σέ δύο κολόνες καί τόν περιγελοῦσαν. Ὁ Σαμψών, πού δέν ἄντεχε νά ὑποφέρει ἄλλο τούς ἔξευτελισμούς, προσευχήθηκε μέ τό νοῦ καί τήν καρδιά του πολλή ὥρα στό Θεό. Τόν παρακάλεσε νά τόν συχωρέσει γιά τίς ἁμαρτίες του καί νά τόν βοηθήσει νά τιμωρήσει τούς ἐχθρούς του. Ἐπειτα ἀγκάλιασε τίς δύο κολόνες πού στήριζαν τό οἰκοδόμημα καί φώναξε:

– Ἄς πεθάνω μαζί μέ τούς ἄλλοφύλους. Χτύπησε δυνατά τίς κολόνες κι ἔπεσε ἡ στέγη καί καταπλάκωσε, ἔκτός ἀπό τό Σαμψών, καί ὅλους τούς Φιλισταίους πού ἦταν στό ναό.

Ἑρωτήσεις - Ἀσκήσεις

1. Πῶς ὁ Θεός βοήθησε τό Σαμψών ἐναντίον τῶν Φιλισταίων καί γιατί;
2. Πῶς μπόρεσαν οἱ Φιλισταῖοι νά πιάσουν τό Σαμψών;

4. Ὁ Ἥλι

Ἐπίστερα ἀπό τό Σαμψών κριτής στούς Ἑβραίους ἔγινε ὁ Ἥλι, πού ἦταν καί ἀρχιερέας τους.

Ὁ Ἡλὶ ἦταν πολὺ εὐσεβῆς ἄνθρωπος. Δυστυχῶς ὁμως εἶχε δυὸ κακὰ παιδιὰ, πού δέ σέβονταν τίποτε. Στίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ δέν ἔδιναν σημασία καί σ' ὄλους συμπεριφέρονταν ἄσχημα.

Πολλές φορές ὁ Θεός συμβούλευσε τόν Ἡλὶ νά διορθώσει τὰ παιδιὰ του. Ἐκεῖνος ὁμως, ἐπειδὴ ἦταν μαλακός ἄνθρωπος καί εἶχε σ' αὐτὰ μεγάλη ἀδυναμία, δέν προσπάθησε σοβαρά νά τὰ διορθώσει· δέν τὰ τιμωροῦσε, σύμφωνα μέ τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, καί ἔτσι ἔμεναν πάντα ἀδιόρθωτα. Ὁ Θεός τότε προειδοποίησε τόν Ἡλὶ πὼς τὰ παιδιὰ αὐτὰ θά τοῦ φέρουν μεγάλο κακό, ὅπως κι ἔγινε.

Στόν πόλεμο πού εἶχαν οἱ Ἰσραηλίτες μέ τούς Φιλισταίους ἔπαθαν μεγάλες συμφορές. Σέ μιά πολύνεκρη μάχη σκοτώθηκαν καί τὰ δυὸ παιδιὰ τοῦ Ἡλὶ τήν ἴδια μέρα. Ἐκτός ὁμως ἀπ' αὐτό οἱ Ἰσραηλίτες ἔχασαν καί τήν Κιβωτό τῆς Διαθήκης, πού ἔπεσε στά χέρια τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ Ἡλὶ ὅταν ἔμαθε αὐτές τίς συμφορές, ταραχτήκε φοβερά, ἔπεσε λιπόθυμος καί ἔμεινε νεκρός.

Ἔτσι τιμωρήθηκαν τὰ παιδιὰ τοῦ Ἡλὶ γιά τήν ἀσέβειά τους καί ὁ Ἡλὶ γιά τήν παρακοή του.

5. Ὁ Σαμουήλ

Μετά τό θάνατο τοῦ Ἡλί κριτής ἔγινε ὁ Σαμουήλ, πού εἶναι καί ὁ τελευταῖος κριτής τῶν Ἑβραίων.

Ὁ Σαμουήλ γεννήθηκε ὕστερα ἀπό πολλές προσευχές τῶν γονέων του, πού δέν ἔκαναν παιδιά, καί ἀπό μικρός ἦταν ἀφιερωμένος στό ναό κι ἔμενε κοντά στόν Ἡλί. Ἦταν εὐσεβής καί ἐνάρετος. Ἀγαποῦσε καί λάτρευε τό Θεό μέ ὅλη του τήν καρδιά. Γι' αὐτό πῆρε ἀπ' τό Θεό καί τό χάρισμα τοῦ προφήτη. Οἱ Ἑβραῖοι μέ σεβασμό ἄκουγαν τά λόγια του.

Ὁ Σαμουήλ, ὅταν ἔγινε κριτής, θέλησε νά λευτερώσει τούς Ἑβραίους ἀπό τούς Φιλισταίους. Γι' αὐτό τούς κάλεσε καί τούς εἶπε:

– Μετανοῆστε! Θυμηθεῖτε πάλι τό Θεό. Ἐκτελέστε τίς ἐντολές του καί ὁ Θεός θά σᾶς ἀπαλλάξει ἀπ' τόν ἐχθρό.

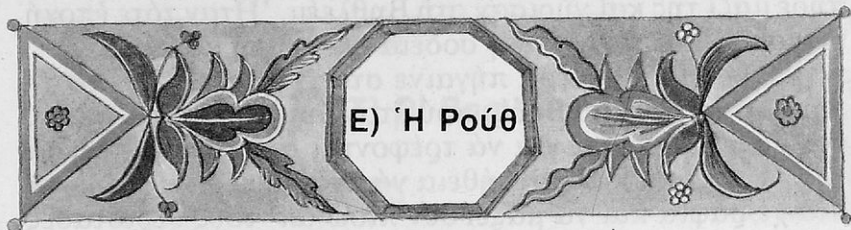
Οἱ Ἰσραηλίτες ἄκουσαν τό Σαμουήλ. Μετανόησαν πραγματικά καί ζήτησαν τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Μέ ἀρχηγό τό Σαμουήλ πολέμησαν τούς Φιλισταίους, τούς νίκησαν καί πῆραν πίσω τήν Κιβωτό τῆς Διαθήκης. Ἀπό τότε οἱ Φιλισταῖοι δέν τούς ἐνόχλησαν πλέον κι ἔζησαν εἰρηνικά. Εἴκοσι χρόνια κυβέρνησε ὁ Σαμουήλ τούς

Ἑβραίους, οἱ ὅποιοι στά χρόνια του εἶδαν μέρες ἔνδοξες
κι εὐτυχημένες.

Ὅταν ὁ Σαμουήλ γέρασε, περιορίστηκε στά καθή-
κοντα μόνο τοῦ ἀρχιερέα. Κριτές ἔγιναν τά δυό του παι-
διά. Ἐπειδή ὅμως οἱ διάδοχοί του ἦταν ἄδικοι καί ἀσε-
βεῖς, οἱ Ἑβραῖοι ζήτησαν ἀπ' τό Σαμουήλ νά τοὺς ἐκλέξει
βασιλιά, ὅπως εἶχαν καί οἱ γειτονικοὶ τους λαοί. Ὁ Σα-
μουήλ τότε, μέ τήν ἄδεια τοῦ Θεοῦ, ἔχρισε σάν πρῶτο
βασιλιά τῶν Ἑβραίων τό Σαούλ, πού ἦταν ἐνάρετος καί
γενναῖος

Στά χρόνια πού οἱ κριτές κυβερνοῦσαν τούς Ἰσραηλίτες, ἔπασε στόν τόπο μεγάλη δυστυχία. Τότε πολλοί ἀπ' τούς κατοίκους ἀναγκάζονταν νά φεύγουν ἀπό τήν πατρίδα τους· πήγαιναν σέ ξένους τόπους νά βροῦν ἐργασία καί ψωμί γιά νά ζήσουν. Ἐνας ἀπ' αὐτούς πού ἔφυγαν ἦταν καί ὁ Ἐλιμέλεχ ἀπό τήν πόλη Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας.

Ὁ Ἐλιμέλεχ πῆρε τή γυναίκα του, τή Νωεμίν, καί τά δύο του ἀγόρια καί πῆγε στή γειτονική χώρα, πού λεγόταν Μωάβ. Ὁ Ἐλιμέλεχ ὕστερα ἀπό λίγα χρόνια πέθανε. Ἡ χήρα Νωεμίν πάντρεψε τά δύο της παιδιά καί τούς ἔδωσε γυναῖκες ἀπ' τόν ξένο τόπο. Ὁ ἕνας παντρεύτηκε τήν Ὁρφέα καί ὁ ἄλλος τή Ρούθ. Δέν πέρασε ὅμως πολὺς καιρός καί οἱ δύο γιοί τῆς δύστυχης Νωεμίν πέθαναν κι αὐτοί. Ἡ Νωεμίν τότε ἀποφάσισε νά γυρίσει πίσω στόν τόπο της, κοντά στοὺς συγγενεῖς της. Ἡ νύφη της ἡ Ὁρφέα ἔμεινε μαζί μέ τούς δικούς της. Ἡ Ρούθ ὅμως πού ἦταν πολὺ καλή καί ἀγαποῦσε τήν πεθερά της, ἀρνήθηκε νά τήν ἀποχωριστεῖ. Δέν ἤθελε μέ κανέναν τρόπο νά τήν ἀφήσει νά γυρίσει μονάχη, γιατί ἔπρεπε νά τή βοηθᾷ καί νά ἐργάζεται γι' αὐτήν, πού ἦταν γριά.

– Μητέρα, μή μέ ἀναγκάζεις νά σ' ἀφήσω μόνη, τῆς λέει, ὅπου πᾶς θά σ' ἀκολουθήσω· μόνο ὁ θάνατος θά μάς χωρίσει.

Ἡ Νωεμίν βλέποντας τήν ἀφοσίωση τῆς Ρούθ τήν

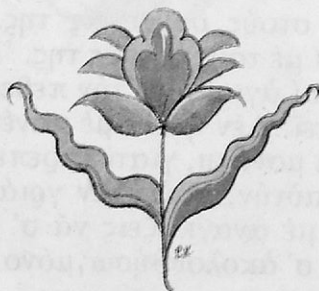
πήρε μαζί της και γύρισαν στη Βηθλεέμ. Ήταν τότε εποχή θείσου καί ήταν καλή σοδειά εκείνη τή χρονιά.

Ἡ Ρούθ κάθε μέρα πήγαινε στά χωράφια ἑνός πλούσιου κτηματία, τοῦ Βοόζ, πού ήταν συγγενής τῆς Νωεμίν, καί μάζευε στάχυα γιά νά τρέφονται αὐτή καί ἡ πεθερά της. Ήταν μιὰ καλή συνήθεια νά βγαίνουν οἱ πιό φτωχοί στά χωράφια καί νά μαζεύουν πίσω ἀπ' τούς θεριστάδες ἀθέριστα στάχυα, σύμφωνα μέ νόμο τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Βοόζ πού ήταν καλός καί εὐσεβῆς ἄνθρωπος, πληροφορήθηκε τά σχετικά μέ τή συμπεριφορά τῆς καλῆς Ρούθ. Τήν ἐκτίμησε πολύ γιά τή διαγωγή της καί ζήτησε νά τήν παντρευτεῖ. Ἔτσι κι ἔγινε. Ἀπόγονος τοῦ Βοόζ καί τῆς Ρούθ ήταν ὁ Δαβίδ, πού ἔγινε βασιλιάς τῶν Ἑβραίων κι ἀπ' τή γενιά του γεννήθηκε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἔτσι ἡ καλή Ρούθ ἀξιώθηκε νά γεννηθεῖ ἀπ' τό γένος της, ὕστερα ἀπό χρόνια, ὁ Χριστός.

Ἐρωτήσεις - Ἀσκήσεις

1. Γιατί ἡ Ρούθ δέν ἤθελε ν' ἀποχωριστεῖ ἀπ' τήν πεθερά της;
2. Πῶς ἀνταμείβεται ἡ Ρούθ γιά τή μεγάλη καλοσύνη της;

1. Ὁ Σαούλ

Ὁ Σαούλ εἶναι ὁ πρῶτος βασιλιάς τῶν Ἑβραίων. Στήν ἀρχή, γιά κάμποσο καιρό, ἀκολουθοῦσε τίς συμβουλές τοῦ Σαμουήλ καί κυβερνοῦσε καλά. Βασίλευε σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, μέ εὐσέβεια καί δικαιοσύνη. Ἔτσι κατόρθωσε καί τό λαό του νά κρατεῖ στόν καλό δρόμο καί τή χώρα νά γλιτώσει ἀπ' τήν ὑποδούλωση. Νίκησε ὅλους τούς ἐχθρικούς λαούς καί ἀσφάλισε τήν ἐλευθερία τῆς χώρας του.

Οἱ μεγάλες ὅμως αὐτές ἐπιτυχίες ἔκαναν τό Σαούλ πολύ περήφανο. Ἀπό τήν περηφάνια του ἔκανε ὅ,τι ἤθελε καί δέν λογάριεζε τό δίκαιο καί τό σωστό. Ἀκόμη ἄρχισε νά μή σέβεται τό Θεό καί νά παραβαίνει τίς ἐντολές του.

Ὁ Σαμουήλ λυπόταν, γιατί ὁ Σαούλ ἦταν ἀσεβής καί ἀνάξιος βασιλιάς. Συχνά τοῦ θύμιζε πῶς τό φέροσιμό του αὐτό ὀδηγοῦσε σέ μεγάλες συμφορές. Τόν προειδοποίησε μάλιστα πῶς ὁ Θεός θά τόν τιμωροῦσε γιά τήν περηφάνια καί τήν ἀσεβεία του. Ἄδικα ὅμως προσπα-

θοῦσε μέ συμβουλές νά τόν διορθώσει καί νά τόν ἐπαναφέρει στό δρόμο τοῦ Θεοῦ. Ὁ Σαούλ, ὅταν ἄκουγε τά λόγια τοῦ Σαμουήλ, γιά λίγο μετανοοῦσε, ὕστερα ὅμως ἔπεφτε ξανά στήν ἁμαρτία. Ἔτσι μέρα μέ τή μέρα γινόταν χειρότερος κι ἐνιωθε δυστυχισμένος, γιατί δέν εἶχε μαζί του τό Θεό. Ὅταν μάλιστα ἔμαθε πώς μπορεί νά χάσει τό θρόνο του ἀπ' τήν ἀσέβειά του, στενοχωρήθηκε πολύ κι ἔπεσε σέ μελαγχολία. Τότε σκέφτηκαν στό παλάτι νά φέρον νά Δαβίδ, πού ἦταν βοσκός κι ἐπαιξε ωραία λύρα καί τραγουδοῦσε περίφημα, γιά νά διασκεδάσει τό βασιλιά μέ τή μουσική του.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Τί ἀποτέλεσμα εἶχε ἡ περηφάνια τοῦ Σαούλ;
2. Ποιός βοήθησε τό Σαούλ στίς δύσκολες στιγμές του;

2. Δαβίδ καί Γολιάθ

Ὁ Δαβίδ ἦταν τολμηρός νέος καί εἶχε γενναία καρδιά. Τήν τόλμη καί γενναιότητά του τή βλέπουμε στό παρακάτω περιστατικό. Οἱ Ἰσραηλίτες εἶχαν πόλεμο μέ τούς Φιλισταίους καί οἱ δύο στρατοί ἦταν ἐτοιμοί γιά τή μάχη. Ξαφνικά βγήκε ἀπ' τό στρατό τῶν Φιλισταίων ἕνας γιγαντόσωμος στρατιώτης, πού λεγόταν Γολιάθ, καί φώναξε στό στρατό τῶν Ἰσραηλιτῶν περήφανα καί περιφρονητικά:

– Ὅποιου ἀπό σᾶς τό λέει ἡ καρδιά του κι ἔχει πεποίθηση στό Θεό του, ἄς βγεῖ νά παλέψουμε. Ὅποιος ἀπ' τούς δύο μας νικήσει, ἐκείνου τό στρατόπεδο νά λογαριάζεται πώς νίκησε.

Κανένας ὅμως δέν τολμοῦσε νά μονομαχήσει μέ τό Γολιάθ καί γι' αὐτό ἐκεῖνος συνέχιζε σαράντα μέρες νά βρίζει τούς Ἑβραίους καί τή θρησκεία τους, κάθε μέρα καί περισσότερο. Εἶχε καταντήσει ὁ φόβος καί ὁ τρόμος ὅλων.

Ἐνα πρωινό ἦρθε στό στρατόπεδο τῶν Ἑβραίων ὁ

νεαρός βοσκός για να δει τ' αδέρφια του, πού ήταν στρατιῶτες. Τή στιγμή εκείνη άκουσε τό Γολιάθ να προκαλει σε μονομαχία τούς Ἰσραηλίτες με προσβλητικά λόγια για αὐτούς και για τό Θεό τους.

Ἐο Δαβίδ ὅταν άκουσε τά λόγια αὐτά, αισθάνθηκε μεγάλη ντροπή. Μέ πίστη στό Θεό, παρουσιάστηκε τότε στό βασιλιά Σαούλ και ζήτησε τήν άδεια να μονομαχήσει αὐτός με τόν εἰδωλόατρη. Ὑστερα αφοῦ προσευχήθηκε, παίρνει ένα ραβδί, μιá σφεντόνα και πέτρες και βγήκε μπροστά.

Ἐοταν τόν εἶδε ὁ Γολιάθ γέλασε και τοῦ εἶπε περιφρονητικά.

– Για σκύλο με πέρασες και ἔρχεσαι με ραβδί και πέτρες;

Και ὁ Δαβίδ γεμάτος ἐμπιστοσύνη στό Θεό τοῦ άπαντά:

– Ἐσύ ἔρχεσαι ἐναντίον μου με τόσα ὅπλα, ξίφος,

δόρου και άσπίδα, ένώ έγώ έρχομαι μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ πού τόσο περιφρονητικά βρίζεις.

Καί πλησιάζοντας τό Γολιάθ βάζει μιά πέτρα στή σφεντόνα του και τόν σημαδεύει. Ἡ πέτρα βρήκε τό Γολιάθ στό μέτωπο και τόν ξάπλωσε κάτω νεκρό.

Οἱ Φιλιισταῖοι, σάν εἶδαν αὐτό τό άποτέλεσμα, τρόμαξαν κι άρχισαν νά φεύγουν αφήνοντας πίσω τους όλα τά πράγματά τους. Οἱ Ἑβραῖοι τότε πήραν θάρρος, τούς κυνήγησαν και τούς έδιωξαν μακριά άπ' τήν πατρίδα τους. Τό κατόρθωμα αὐτό έκανε τούς Ἰσραηλίτες νά θυμάσουν τό Δαβίδ.

Ἑρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Πώς σκότωσε ο Δαβίδ τό Γολιάθ;
2. Τί διδασκόμαστε άπό τό περιστατικό τοῦ Δαβίδ μέ τό Γολιάθ;

3. Ἡ μεγαλοψυχία τοῦ Δαβίδ

Μετά τή νίκη κατά τών Φιλισταίων όλοι βγήκαν νά καμαρώσουν τούς νικητές. Τούς έκαναν λαμπρή ύποδοχή τραγουδώντας μέ ένθουσιασμό:

– Ὁ Σαούλ νίκησε χιλιάδες, μά ο Δαβίδ μυριάδες.

Ὁ Σαούλ όταν εἶδε νά δοξάζεται ο Δαβίδ περισσότερο άπ' αὐτόν, στενοχωρήθηκε. Τοῦ κατοφάνηκε πολύ. Ἄρχισε λοιπόν νά ζηλεύει και νά μισεῖ τό Δαβίδ. Φοβήθηκε μήπως χάσει τό θρόνο του. Τυφλωμένος άπ' αὐτό τό πάθος του πήρε τήν άπόφαση νά τόν σκοτώσει.

Ὁ Δαβίδ τότε κατάλαβε πώς κινδύνευε ή ζωή του. Ἐφυγε άπ' τό παλάτι και μέ φίλους του γύριζε στά βουνά.

Μά ο Σαούλ δέν ήσύχασε· κι εκεί τόν κυνηγοῦσε. Παρασυρόταν άπό κακούς άνθρώπους πού συνεχώς τοῦ έλεγαν πώς ο Δαβίδ θέλει νά τοῦ πάρει τό θρόνο.

Ὁ Δαβίδ ὅμως σεβόταν καί ἀγαποῦσε τό Σαούλ καί ποτέ δέν τό σκέφτηκε αὐτό. Πολλές φορές τοῦ δόθηκε εὐκαιρία, ἂν ἤθελε νά τόν σκοτώσει, ἀλλά δέν τό ἔκανε. Σεβάστηκε τή ζωή τοῦ βασιλιᾶ του καί δέν ἤθελε νά τοῦ κάνει κακό.

Μιά φορά ὁ Σαούλ καταδιώκοντας τό Δαβίδ κουράστηκε καί ξάπλωσε μέσα σέ μία σπηλιά. Μέσα στήν ἴδια σπηλιά, πιο βαθιά, ἦταν καί ὁ Δαβίδ μέ τούς συντρόφους του. Τότε κάποιος ἀπ' τούς συντρόφους τοῦ Δαβίδ εἶπε πώς ἦταν μοναδική εὐκαιρία νά σκοτώσει τό βασιλιά καί νά γλυτώσει ἀπ' τό διωγμό. Ὅμως ἐκεῖνος ἀρνήθηκε λέγοντας πώς αὐτό δέν ἦταν καθόλου σωστό, μιά καί ὁ Σαούλ ἦταν ἀπ' τό Θεό βασιλιάς διορισμένος. Περιορίστηκε μονάχα νά κόψει ἕνα κομμάτι ἀπό τό φόρεμα τοῦ βασιλιᾶ πού κοιμόταν, κι ἔφυγε.

Κι ἄλλη φορά ὁ Δαβίδ πέτυχε τό Σαούλ νά κοιμᾶται κουρασμένος, μά δέν τοῦ ἔκανε κακό. Μόνο τοῦ πήρε, αὐτή τή φορά, τό δόρυ καί τό ποτήρι του χωρίς νά τόν πειράξει. Ὑστερα ἀπό τά περιστατικά αὐτά ὁ βασιλιάς θαύμασε τή μεγαλοψυχία τοῦ Δαβίδ, ὅμως δέν ἔπαψε νά τόν καταδιώκει.

Δέν πέρασε πολὺς καιρός καί ὁ Σαούλ τιμωρήθηκε γιά τή συμπεριφορά του.

Στόν πόλεμο πού εἶχαν μέ τούς Φιλισταίους οἱ Ἰσραηλίτες νικήθηκαν. Ὁ Σαούλ πληγώθηκε βαριά καί αὐτοκτόνησε, γιά νά μήν πέσει στά χέρια τῶν ἐχθρῶν. Σ' αὐτόν τόν πόλεμο σκοτώθηκαν καί τά τρία παιδιά τοῦ Σαούλ. Ἐνα ἀπ' αὐτά ἦταν καί ὁ Ἰωνάθαν, στενός φίλος τοῦ Δαβίδ. Ὁ Δαβίδ ἔκλαψε πολὺ γιά τίς συμφορές αὐτές.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Γιατί μίσησε ὁ Σαούλ τό Δαβίδ;
2. Ἀπό τή συμπεριφορά τοῦ Δαβίδ πρὸς τό Σαούλ τί διδασκόμαστε;

4. Ὁ Δαβίδ βασιλιάς

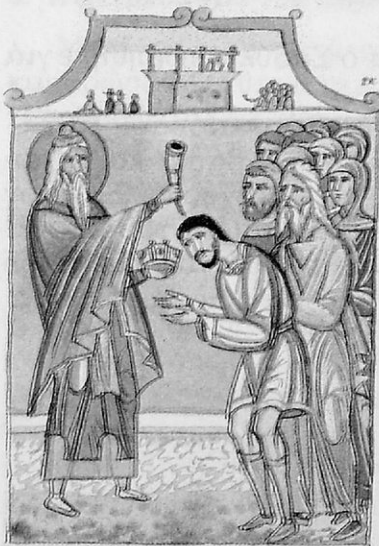
Μετά τό θάνατο τοῦ Σαοῦλ ἔγινε βασιλιάς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Δαβίδ σέ ἡλικία 30 ἐτῶν. Ἀναδείχτηκε ἔξοχος βασιλιάς μέ τή φρονιμάδα του καί τήν πίστη του στό Θεό. Στό διάστημα τῆς βασιλείας του τό κράτος ἀπόκτησε μεγάλη δύναμη καί δόξα.

Πρῶτα πρῶτα ὁ Δαβίδ, ἀφοῦ ὀργάνωσε καλά τό στρατό του, νίκησε τούς ἐχθρούς τῶν Ἰσραηλιτῶν καί ἔκανε τά Ἱεροσόλυμα πρωτεύουσα τοῦ κράτους του.

Ὁ Δαβίδ ἦταν πολύ εὐσεβής. Κατασκεύασε στά Ἱεροσόλυμα μιά μεγαλόπρεπη σκηνή, ὅπου μετέφερε, σέ πανηγυρική τελετή, καί τοποθέτησε μέσα τήν Κιβωτό τῆς Διαθήκης, πού ὁ ἴδιος τήν εἶχε ξαναπάρει ἀπ' τούς ἐχθρούς. Ὅταν γινόταν ἡ μεταφορά ὁ ἴδιος ὁ Δαβίδ πήγαινε μπροστά ἀπ' τήν πομπή, ντυμένος μέ λευκή στολή, ἔψαλλε καί ἔπαιζε λύρα. Τόν ἀκολουθοῦσαν χιλιάδες λαοῦ πού ἔψαλλαν κι αὐτοί θρησκευτικά καί πατριωτικά τραγούδια συνοδευόμενοι ἀπό τύμπανα καί ἀπό σάλπιγγες.

Ὁ Δαβίδ δέν ἦταν μόνο εὐσεβής καί γενναῖος. Ἦταν καί ἄριστος ποιητής. Ἐκανε πολλούς καί ὠραίους ψαλμούς πού τούς ἔπαιζε μέ τή λύρα του. Οἱ ψαλμοί αὐτοί τοῦ Δαβίδ ψάλλονται μέχρι σήμερα στήν ἐκκλησία μᾶς καί μέ αὐτούς δοξολογοῦμε τό Θεό, γιατί πολλοί ἀπ' αὐτούς μιλοῦν γιά τό Χριστό πού εἶναι ὁ Λυτρωτής τοῦ κόσμου. Περιλαμβάνονται στό βιβλίο τῆς Ἐκκλησίας πού λέγεται *ψαλτήρι*.

Ὁ Δαβίδ ὅμως κάποτε ἔπεσε σ' ἓνα μεγάλο ἀμάρ-

τημα. Τότε ὁ προφήτης Νάθαν, μέ παραγγελία τοῦ Θεοῦ, τόν μάλωσε αὐστηρά καί προεῖπε πῶς ὁ Θεός θά τόν τιμωροῦσε γιά τήν ἁμαρτία του. Τά λόγια τοῦ Νάθαν ἔκαναν τό Δαβίδ νά ἀναγνωρίσει τήν ἁμαρτία του καί νά μετανοήσει εἰλικρινά. Ὁ Δαβίδ πράγματι νήστεψε καί ζήτησε συχώρεση ἀπ' τό Θεό. Τότε ἔγραψε ἕναν ψαλμό πού ὁμολογεῖ τή μετάνοιά του. Τόν ἀκοῦμε τακτικά στήν Ἐκκλησία. Εἶναι ὁ 50ος ψαλμός τῆς μετανοίας.

Ἐλέησόν με ὁ Θεός, κατά τό μέγα ἔλεός σου
καί κατά τό πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου
ἐξάλειψον τό ἀνόμημά μου.

.....

Ὅτι τήν ἀνομίαν μου ἐγώ γινώσκω,
καί ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστί διά παντός.

.....

Ἀπόστρεψον τό πρόσωπόν σου
ἀπό τῶν ἁμαρτιῶν μου καί πάσας τάς
ἀνομίας μου ἐξάλειψον

.....

Κύριε, τά χεῖλη μου ἀνοίξεις,
καί τό στόμα μου ἀναγγελεῖ τήν αἴνεσίν σου.

.....

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Ποῦ μετέφερε ὁ Δαβίδ τήν Κιβωτό τῆς Διαθήκης καί γιατί;
2. Τί γνωρίζεις γιά τούς ψαλμούς τοῦ Δαβίδ;

5. Τό τέλος του Δαβίδ – Ἀβεσαλώμ

Ἐο Δαβίδ στό τέλος τοῦ βίου του πικράθηκε πολύ μέ διάφορες στενοχώριες. Ἡ χειρότερη ἀπ' ὅλες ἦταν, ὅταν ἔμαθε ὅτι ξεσηκώθηκε ἐναντίον του ὁ γιός του ὁ Ἀβεσαλώμ.

Ἐο Ἀβεσαλώμ ἦταν ἀπό μικρός πολύ ζωηρό καί ἄτακτο παιδί καί δέν ἄκουγε τόν πατέρα του. Ὅταν μεγάλωσε, ξεσηκώθηκε νά διώξει τό γερο-Δαβίδ ἀπ' τό θρόνο καί νά γίνει αὐτός βασιλιάς, ἐπειδή ἦταν φαντασμένος. Ἐο Δαβίδ ὅταν τό ἔμαθε, πικράθηκε πολύ, ὅμως μέ λύπη του ἀναγκάστηκε νά στείλει στρατό νά πιάσει τόν Ἀβεσαλώμ, χωρίς νά τοῦ κάνει κακό. Γίνηκε μάχη. Ἐο στρατός χτύπησε τούς ἐπαναστάτες τοῦ Ἀβεσαλώμ, τούς νίκησε καί τούς ἔτρεψε σέ φυγή. Ἐο Ἀβεσαλώμ, γιά νά μὴν τόν πιάσουν, καβάλησε ἕνα ἄλογο καί προσπαθοῦσε τρέχοντας νά σωθεῖ. Ὅμως, ὅπως περνοῦσε μέσα σέ δάσος, ἐμπλέξαν τά μακριά του μαλλιά στά κλαδιά ἑνός δέντρου κι ἔμεινε κρεμασμένος ἀπ' αὐτά. Τότε τρέχουν οἱ στρατιῶτες τοῦ Δαβίδ καί ξεχνώντας τήν ἐντολή του σκότωσαν τόν Ἀβεσαλώμ.

Ἐο Δαβίδ ἔμαθε πῶς σκοτώθηκε ὁ γιός του, τόν ἔπιασε μεγάλη λύπη καί κλαίγοντας φώναζε ἀπαρηγόρητος:

– Ἀβεσαλώμ, παιδί μου Ἀβεσαλώμ! Μακάρι νά πέθαινα ἐγώ ἀντί γιά σένα!

Ἡ στενοχώρια ἀπ' τό θάνατο τοῦ παιδιοῦ του τοάκισε τό Δαβίδ. Ὅταν κατάλαβε τό τέλος του, κάλεσε τό λαό του καί τοῦ σύστησε νά σέβονται τό Θεό γιά νά ἔχουν τήν προστασία του. Ὑστερα κάλεσε τό γιό του τό Σολομώντα καί τοῦ σύστησε νά σέβεται τό Θεό τῶν προγόνων του καί νά κάνει τό θέλημά Του. Τέλος προφήτεψε πῶς ὁ Θεός θά στείλει στόν κόσμο ἕνα σωτήρα πού θά ὀνομαστεῖ γιός τοῦ Δαβίδ καί ἡ βασιλεία του θά εἶναι αἰώνια, δηλαδή προεῖπε τόν ἔρχομό τοῦ Χριστοῦ.

Ἐο Δαβίδ πέθανε σέ ἡλικία 70 ἐτῶν, ἀφοῦ βασίλευσε

σαράντα χρόνια. Θάφτηκε στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ πόλη αὐτὴ λέγεται «πόλη τοῦ Δαβίδ» γιατί τὴν κυρίεψε ὁ Δαβίδ.

Ἐρωτήσεις – Ἀπαντήσεις

1. Ποιὰ αἰτία προκάλεσε τὸ θλιβερὸ τέλος τοῦ Ἀβεσαλώμ;
2. Ἦταν σωστός ὁ τρόπος τοῦ Ἀβεσαλώμ στὴν προσπάθεια του νὰ πάρει τὴν ἐξουσία στὰ χέρια του;

6. Ὁ Σολομώντας

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Δαβίδ ἀνέβηκε στὸ θρόνο ὁ γιὸς του ὁ Σολομώντας. Ἦταν ἐνάρετος, σοφὸς καὶ πολὺ εὐσεβής. Μετὰ ἀπὸ μιὰ θυσία παρουσιάστηκε στὸν ὕπνο του ὁ Θεὸς καὶ τοῦ εἶπε:

– Ζήτησέ μου νὰ σοῦ δώσω, ὅ,τι ἐπιθυμεῖς.

– Κύριε, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Σολομώντας, μ' ἔκανες βασιλιά μεγαλοῦ λαοῦ. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι ἀκόμη νέος. Δώσε μου λοιπὸν φώτιση (σοφία) γιὰ νὰ κυβερνήσω καλὰ τὸν τόπο μου.

Ὁ Θεὸς εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὰ ταπεινά αὐτὰ λόγια καὶ τοῦ εἶπε:

– Καὶ σοφία πολλὴ θά σοῦ δώσω καὶ δόξα μεγάλη καὶ πλούτη πολλὰ καὶ πολλὰ χρόνια θά ζήσεις.

Πραγματικά ὁ Σολομώντας ἔζησε πολλὰ χρόνια, ἔκανε σπουδαῖα εἰρηνικὰ ἔργα καὶ ἀπόχτησε πολλὰ πλούτη. Κυβέρνησε τὸ λαὸ του μέ σοφία καὶ δικαιοσύνη. Ἐνα δεῖγμα τῆς σοφίας του εἶναι καὶ τὸ παρακάτω περιστατικόν:

Μιά μέρα παρουσιάσθη

καν μπροστά του δυό γυναίκες και τοῦ ζήτησαν νά τούς λύσει μιὰ διαφορά τους. Αὐτές ἔμεναν στό ἴδιο σπίτι καί εἶχαν γεννήσει τήν ἴδια μέρα ἀπό ἓνα παιδί. Τή νύχτα, καθώς κοιμόνταν, ἡ μιὰ ἀπ' τίς γυναίκες ἔπεσε ἄθελά της πάνω στό μωρό της καί τό δυστυχισμένο πέθανε. Ὅταν ξύπνησε ἡ μητέρα κι εἶδε νεκρό τό μωρό της, τό πῆρε ἀμέσως καί τό ἔβαλε πλάι στήν ἄλλη γυναίκα παίρνοντας τό ζωντανό παιδί τῆς γυναίκας αὐτῆς.

Τό πρωί πού σηκώθηκαν οἱ γυναίκες, ἄρχισαν νά μαλώνουν, γιατί ἡ καθεμιὰ ἀπ' αὐτές ἔλεγε πώς τό ζωντανό παιδί εἶναι δικό της. Ἐπειδή καμιὰ τους δέν ὑποχωροῦσε, ἀποφάσισαν νά πᾶνε στό βασιλιά γιά νά τούς λύσει ἐκεῖνος τή διαφορά.

Ὁ Σολομώντας σάν ἄκουσε καί τίς δυό γυναίκες, δέν ἄργησε νά βρεῖ τή δίκαιη λύση. Διέταξε ἓνα στρατιώτη νά πάρει τό ζωντανό παιδί καί μέ τό σπαθί του νά τό χωρίσει στά δυό καί νά δώσει ἀπό μισό σέ κάθε μητέρα.

Μόλις τ' ἄκουσε αὐτό ἡ πραγματική μητέρα τοῦ παιδιοῦ μέ κραυγές καί δάκρυα παρακάλεσε τό βασιλιά νά μή γίνει αὐτό καί νά δώσουν τό παιδί καλύτερα στήν ἄλλη γυναίκα.

Ὁ σοφός Σολομώντας αὐτό ἤθελε ν' ἀκούσει. Κατάλαβε ἀπ' τά πονεμένα λόγια της πώς αὐτή ἦταν ἡ πραγματική μητέρα τοῦ παιδιοῦ καί διέταξε νά δοθεῖ σ' αὐτήν τό παιδί.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Γιατί ἔδωσε ὁ Θεός τόση σοφία στό Σολομώντα;
2. Σέ ποιό γεγονός φάνηκε ἡ σοφή κρίση τοῦ Σολομώντα;

7. Τό ἔργο τοῦ Σολομώντα

Στά χρόνια πού βασίλευσε ὁ Σολομώντας κανένας ἐχθρός δέν ἐνόχλησε τούς Ἰσραηλίτες. Ἔτσι ἡσυχος ἀφοσιώθηκε σέ ἔργα εἰρηνικά καί φρόντισε γιά τήν πρόοδο

τοῦ λαοῦ του. Τό σπουδαιότερο ἀπό τά ἔργα του, πού τόν δόξασε περισσότερο, ἦταν ὁ περίφημος ναός πού ἔχτισε στά Ἱεροσόλυμα. Τό μεγαλόπρεπο αὐτό κτίριο χτίστηκε χίλια περίπου χρόνια πρό Χριστοῦ. Χιλιάδες ἐργάτες ἐργάζονταν ἑπτὰ χρόνια καί ξοδεύτηκαν ἄπειρα χρήματα.

Οἱ τοῖχοι τοῦ ναοῦ ἄστραφταν ἀπό τό χρυσάφι. Ὅλα τά ἱερά σκεύη ἦταν ὀλόχρυσα. Ὁ Ναός χωριζόταν μέ ἕνα χρυσοκέντητο ὑφασμα (τό καταπέτασμα) σέ δύο μέρη· στά Ἅγια τῶν Ἁγίων καί στόν καθαυτό ναό (τό Ἅγιον).

Ὅταν τέλειωσε ἡ κατασκευή του, ἔγιναν τά ἐγκαίνια μέ μεγάλες γιορτές. Ὁ Σολομώντας μετάφερε ἐκεῖ τήν «Κιβωτό τῆς Διαθήκης» ἀπ' τή σκηνή πού εἶχε κάνει ὁ πατέρας του καί πρόσφερε πλούσιες θυσίες. Ὅλοι τότε, λαός καί ἱερεῖς, δοξολογοῦσαν τό Θεό ψάλλοντας διάφορους ὕμνους.

Τέλος ὁ Σολομώντας προσευχήθηκε στό Θεό μέ ταπεινωση καί τόν παρακάλεσε νά προστατεύει τόν ἐκλεκτό λαό του. Μετά εὐλόγησε τό λαό καί τοῦ ὑπενθύμισε νά ἔχει πίστη καί ἀφοσίωση στό Θεό. Ἀπό τότε οἱ Ἑβραῖοι πίστευαν ὅτι ὁ Θεός κατοικοῦσε στό ναό αὐτό καί ὅτι μόνον ἐκεῖ ἔπρεπε νά τόν λατρεύουν.

Ὁ Σολομώντας ἔκανε ἀκόμα καί ἄλλα πολλά ἔργα. Ἐχτισε νέες πολιτεῖες καί τίς ὀχύρωσε μέ ἰσχυρά φρούρια.

Ἡ σοφία του καί ἡ δόξα του ἀκούστηκαν σ' ὅλο τόν κόσμο. Ἀπό παντοῦ ἔρχονταν ἄρχοντες καί ἐπίσημοι νά τόν δοῦν, νά τόν γνωρίσουν, νά τόν θαυμάσουν.

Ὁ Σολομώντας ἔγραψε καί πολλά βιβλία πού περιλαμβάνονται στήν Παλαιά Διαθήκη.

Ἀποσπάσματα ἀπ' τή Σοφία Σολομώντα σέ μετάφραση:

– Ἀγαπήσετε τή δικαιοσύνη σεις, πού κυβερνᾶτε τή γῆ.

– Ἡ Δικαιοσύνη εἶναι πηγὴ αἰώνιας ζωῆς.

– Οἱ ψυχές τῶν εὐσεβῶν προστατεύονται ἀπ' τό Θεό καί κανεῖς δέν μπορεῖ νά τίς βλάψει.

– “Οποιος περιφρονεί τή φρονημάδα καί τή συμβουλή
εἶναι δυστυχησμένος καί θά τιμωρηθεῖ.

– “Ἡ σοφία εἶναι ἄνθος πού δέ μαραίνεται. “Οποιος
τήν ἀγαπᾷ καί τήν ἀναζητεῖ μπορεῖ νά τήν ἀνακαλύψει.

– “Οποιος ἐπιθυμεῖ τήν εὐτυχία, ἄς ἀποκτήσει σοφία,
ἢ ὅποια προσφέρει ὅλα τά ἀγαθά.

Ἑρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Ποιό ἦταν τό σπουδαιότερο ἔργο τοῦ Σολομώντα;
2. Γιατί ὁ Σολομώντας ἦταν ἓνας ἐνδοξος βασιλιάς τῶν Ἰσραηλιτῶν;
3. Ποιό ἀπό τά ἀποσπάσματα τῆς Σοφίας τοῦ Σολομώντα σᾶς κάνει περισσότερη ἐντύπωση;

8. Ἡ κατάλυση τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καί ἡ αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλώνας

Μετά τό θάνατο τοῦ Σολομώντα ἔγινε βασιλιάς ὁ γιός του Ροβοάμ. Αὐτός ὅμως περιφρονοῦσε τό λαό καί τοῦ φερνόταν σκληρά. Ὁ Ἰσραηλιτικός λαός τότε ἐπαναστάτησε καί τόν ἀποκήρυξε, ἐκτός ἀπ’ τίς δύο φυλές τοῦ Ἰούδα καί τοῦ Βενιαμίν, πού ἔμειναν πιστές σ’ αὐτόν. Οἱ ἄλλες δέκα φυλές ἔκαναν ἄλλο βασιλιά, τόν Ἱεροβοάμ.

Ἔτσι τό βασίλειο τῶν Ἑβραίων χωρίστηκε σέ δύο βασίλεια. Τό ἓνα μέ τό Ροβοάμ, πού ὀνομάστηκε βασίλειο τοῦ Ἰούδα μέ πρωτεύουσα τά Ἱεροσόλυμα, καί τό ἄλλο μέ τόν Ἱεροβοάμ, πού ὀνομάστηκε βασίλειο τοῦ Ἰσραήλ μέ πρωτεύουσα τή Σαμάρεια.

Ἡ διαίρεση αὐτή σέ δύο βασίλεια ἦταν καταστρεπτική γιατί ὄχι μόνο ἀδυνατίσει τή δύναμη πού εἶχε τό βασίλειο, ἀλλά πολλές φορές ἔκανε τά δύο βασίλεια νά πολεμοῦν μεταξύ τους ἀπό ἀντιζηλία κι ἔτσι ν’ ἀδυνατίσουν ἀκόμη πιο πολύ. Τό χειρότερο ὅμως ἦταν πῶς μέ τόν καιρό λησιμόνησαν τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Ἐκαναν κακές πράξεις καί λάτρευαν τά εἰδωλα. Τότε παρουσιάζονταν κάθε

τόσο εὐσεβείς ἄνθρωποι, ἀποσταλμένοι τοῦ Θεοῦ, καί προσπαθοῦσαν μέ τίς συμβουλές τους νά ξαναφέρουν τό λαό στόν ἴσιο δρόμο. Μά τοῦ κάκου. Αὐτοί ἀντί νά διορθώνονται, γίνονταν ὅλο καί πιό ἀσεβείς. Μέ τόν καιρό ἔχασαν τήν ἐλευθερία τους καί ὑποδουλώθηκαν σέ ξένους λαούς. Τό βασίλειο τοῦ Ἰσραήλ, μέ τόν ἀσεβή βασιλιά του τόν Ἱεροβοάμ καί τούς ὁμοίους διαδόχους του, ξέπεσε γρήγορα στήν εἰδωλολατρεία καί σύντομα διαλύθηκε ἀπ' τούς Ἀσσυρίους.

Τό Βασίλειο τοῦ Ἰούδα διατηρήθηκε περισσότερα χρόνια μέ τήν εὐσέβεια τοῦ βασιλιᾶ Ροβοάμ. Ἀλλά καί αὐτοῦ οἱ διάδοχοι ἦταν ἀσεβείς καί εἰδωλολάτρες καί σιγά σιγά παρέσυραν καί τό λαό στήν εἰδωλολατρεία καί τήν καταστροφή.

Τό βασίλειο τοῦ Ἰούδα τό κυρίεψαν οἱ Βαβυλώνιοι πού βασιλιάς τους ἦταν ὁ Ναβουχοδονόσορας. Τότε τὰ ὠραῖα Ἱεροσόλυμα καταστράφηκαν ἐντελῶς ὅπως καί ὁ μεγαλόπρεπος ναός τοῦ Σολομώντα.

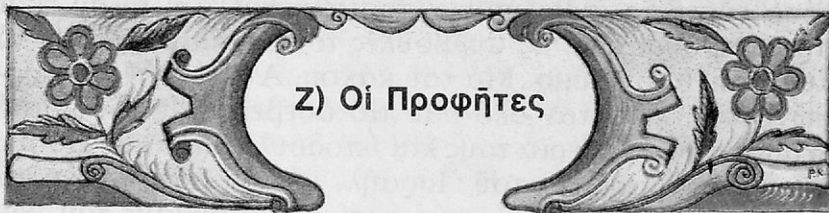
Ὁ βασιλιάς καί πολλοί κάτοικοι πιάστηκαν καί μεταφέρθηκαν στή Βαβυλώνα, ὅπου ἔμειναν αἰχμάλωτοι καί ὑπόφεραν πολλά βάσανα. Ἔτσι διαλύθηκε καί τό βασίλειο τοῦ Ἰούδα.

Ἡ αἰχμαλωσία αὐτή λέγεται «αἰχμαλωσία ἢ μετοικεσία τῆς Βαβυλώνας» καί κράτησε 70 ὀλόκληρα χρόνια.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Τί διδάσκεσαι ἀπό τήν καταστροφή τῶν δύο βασιλείων;
2. Τί λέγεται «μετοικεσία Βαβυλώνας»;
3. Πῶς τιμώρησε ὁ Θεός τόν ἰσραηλιτικό λαό γιά τήν ἀσέβειά του;

1. Είσαγωγή

Ὁ Θεός, γιά νά σωφρονίσει τούς Ἰσραηλίτες καί νά τούς ὀδηγήσει στό δρόμο τῆς ἀρετῆς, τούς ἔστειλε ἀνθρώπους ἅγιους καί σοφούς. Αὐτοί εἶχαν τή φώτιση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί συμβούλευαν τούς Ἰσραηλίτες νά μετανοήσουν καί νά κάνουν τό θέλημά Του. Οἱ θεόπνευστοι αὐτοί ἄντρες μέ θάρρος πάντοτε ἔλεγαν τήν ἀλήθεια καί καυτηρίαζαν τό λαό ὅπως καί τούς ἄρχοντες γιά τήν ἀσέβειά τους. Γιά τό λόγο αὐτό πολλοί ἀπ' αὐτούς καταδιώχτηκαν ἤ καί φονεύτηκαν ἀκόμα.

Οἱ ἄντρες αὐτοί τοῦ Θεοῦ προλέγανε στούς ἀνθρώπους ἀκόμα καί τήν τιμωρία τοῦ Θεοῦ καί γενικά τά μέλλοντα νά συμβοῦν. Γιά τή δύναμη αὐτή πού εἶχαν νά προλέγουν τί θά γινόταν στό μέλλον, ὀνομάστηκαν *Προφήτες*.

Οἱ προφήτες προεῖπαν ὅτι θά ἔρθει στόν κόσμο ὁ Χριστός, γιά νά τόν σώσει ἀπ' τήν ἁμαρτία καί νά τόν ὀδηγήσει στό δρόμο τῆς ἀλήθειας καί τῆς ἀγάπης. Προφήτεψαν τά σχετικά μέ τή γέννηση, τή διδασκαλία, τή σταύρωση καί τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ κυριότεροι ἀπ' τούς προφήτες ἦταν ὁ Ἡλίας, ὁ Ἡσαΐας, ὁ Δανιήλ, ὁ Ἱερεμίας καί ὁ Ἰωῶς.

2. Ὁ Προφήτης Ἡλίας

Ὁ προφήτης Ἡλίας ἔζησε τήν ἐποχή πού βασιλεύεαν στούς Ἰσραηλίτες ἕνας ἀσεβῆς βασιλιάς, ὁ Ἀχαάβ. Αὐτός εἶχε ξεχάσει τή θρησκεία τῶν προγόνων του καί πί-

στευε στά εἰδωλα. Λάτρευε γιά Θεό του τό εἰδωλο τοῦ Θεοῦ τῶν Φοινίκων, Βάαλ.

Ἐπὶ τῆς προφητικῆς ἡλικίας τὸν περισσότερο καιρὸ ζοῦσε σάν ἀσκητὴς σ' ἐρημικά μέρη καὶ προσευχόταν. Σπάνια καὶ σέ δύσκολες περιστάσεις κατέβαινε ἀπ' τὴν ἐρημο μὲ φώτιση τοῦ Θεοῦ. Βοηθοῦσε τοὺς ἀρρώστους καὶ τοὺς δυστυχημένους καὶ συμβούλευε τοὺς παραστρατημένους. Ἦταν γεμάτος ἀπὸ θεϊκὸ θάρρος καὶ μάλωνε τοὺς ἀσεβεῖς βασιλιάδες καθὼς καὶ τοὺς ἀνόητους καὶ κακοὺς ἀνθρώπους μὲ αὐστηρὰ καὶ καυτερὰ λόγια. Ὁ λαὸς τὸν θεωροῦσε ἅγιο καὶ τὸν σεβόταν πολὺ. Ὁ προφήτης Ἠλίας ἐκτὸς ἀπ' τό χάρισμα νὰ προφητεύει, εἶχε ἀκόμα τὴ δύναμη ἀπ' τό Θεό νὰ κάνει καὶ θαύματα.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτες εἶχαν ξεχάσει τὸν ἀληθινὸ Θεό κι ἄρχισαν νὰ λατρεύουν τό εἰδωλο τοῦ Βάαλ. Ὁ προφήτης Ἠλίας τότε γιά νὰ τοὺς κάνει νὰ μὴν πιστεύουν σ' αὐτὸν τὸν ψεύτικο Θεό, παρουσιάστηκε στὸν Ἀχαάβ καὶ τοῦ πρότεινε νὰ τοῦ ἀποδείξει μ' ἓνα θαῦμα ποιὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων τοῦ ἢ ὁ Βάαλ. Ὁ βασιλιάς δέχτηκε τὴν πρόταση. Εἶπαν λοιπὸν ν' ἀνεβοῦν πάνω στό βουνὸ Καρμῆλος οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ, ὁ βασιλιάς, ὁ λαὸς καὶ ὁ Ἠλίας. Ὑστερα νὰ σφάζουν δυὸ ζῶα καὶ νὰ βάλουν τό καθένα πάνω σέ ξεχωριστὸ θυσιαστήριο γιά νὰ κάνουν δυὸ θυσίες, μιὰ γιά τό Θεὸ Βάαλ καὶ ἄλλη γιά τὸν ἀληθινὸ Θεό. Ἐπειτα νὰ παρακαλέσουν καὶ οἱ 450 ἱερεῖς τὸ Θεό τους, τὸ Βάαλ, ν' ἀνάψει τὰ ξύλα καὶ νὰ παρακαλέσει καὶ ὁ Ἠλίας μόνος τὸ Θεὸ νὰ τ' ἀνάψει. Ἐκεῖνος πού θά μπορέσει νὰ τ' ἀνάψει, θά εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐτοιμάστη-

καν τά πάντα, ἄρχισαν ὅλοι οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ νά παρακαλοῦν τό Θεό τους νά ρίξει φωτιά ν' ἀνάψει τά ξύλα τῆς θυσίας. Ὅμως τίποτε δέν ἔγινε. Προσευχήθηκε κατόπιν καί ὁ Ἥλιος κι ἀμέσως ἀναψαν τά ξύλα τοῦ σωροῦ του. Ὁ λαός βλέποντας τό ὑπέροχο αὐτό θαῦμα γονάτισε καί μέ ψαλμούς δοξολογοῦσε τό Θεό.

Ὁ Ἥλιος ἔκανε κι ἄλλα θαύματα δείχνοντας τή δύναμη τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἀνάστησε τό παιδί μιᾶς χήρας, βοήθησε μέ τρόπο θαυματουργικό νά μὴν τελειώσουν τά τρόφιμα στό σπίτι πού τόν φιλοξenoῦσε, ὅταν εἶχε πέσει παντοῦ πείνα καί ξηρασία. Τόν προφήτη Ἥλία τόν πῆρε ζωντανό ὁ Θεός στόν οὐρανό μέσα σέ φωτεινό σύννεφο. Ἐγινε δηλαδή «ἀνάληψη» τοῦ προφήτη στους οὐρανοῦς.

Τή μνήμη του γιορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας στίς 20 Ἰουλίου.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Τί ἦταν οἱ προφῆτες;
2. Ποιό θαῦμα ἔκανε ὁ προφήτης Ἥλιος;
3. Πότε γιορτάζεται ἡ μνήμη τοῦ προφήτη Ἥλία;
4. Τί μάθημα πῆραν οἱ Ἰσραηλίτες ἀπό τό μεγάλο θαῦμα τοῦ προφήτη Ἥλία;

3. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας γεννήθηκε στά Ἱεροσόλυμα. Ἦταν ὁ πιό σπουδαῖος ἀπ' τοὺς προφῆτες. Ἐξῆσε τήν ἐποχή πού ἡ ἀσέβεια καί ἡ κακία τοῦ λαοῦ καί τῶν ἀρχόντων εἶχαν φτάσει στό χειρότερο σημεῖο. Τότε ὁ Θεός τόν κάλεσε στό προφητικό ἀξίωμα κι' ἔτσι ἄρχισε νά διδάσκει ἀκούραστα τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς καλοῦσε νά ξαναγυρίσουν στή θρησκεία τῶν πατέρων τους, νά ζοῦνε μέ ἀρετή καί ἀγάπη.

– Δέν ἔχει, τοὺς ἔλεγε, καμιά ἀξία ἡ προσευχή καί ἡ νηστεία, ὅταν δέ συνοδεύονται ἀπό καλές πράξεις καί ὅταν ἡ ζωὴ μας δέν εἶναι σύμφωνη μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Γι' αὐτό τούς παρακινούσε νά βοηθοῦν τούς ἀρρώστους καί ν' ἀγαπιοῦνται μεταξύ τους.

Ὁ Ἡσαΐας γενικά συμβούλευε μέ γλώσσα αὐστηρή. Μέ ἀτρόμητο θάρρος μάλωνε καί φοβέριζε λαό καί ἄρχοντες γιά τήν ἀσεβεία τους καί τήν ἀχαριστία τους στό Θεό.

– Τό βόδι, τούς ἔλεγε, γνωρίζει τό ἀφεντικό του καί τό σάβλο του καί τόν εὐγνωμονεῖ, ἐνῶ σεῖς δέν γνωρίζετε τό Θεό σας.

Δέ φοβόταν τούς ἄρχοντες οὔτε κι αὐτόν τό βασιλιά τό Μανασσῆ, πού εἶχε ξεχάσει ὀλότελα τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Κι αὐτόν τόν παρατηροῦσε μέ θάρρος γιά τήν ἀσεβεία καί τίς παρανομίες του. Γι' αὐτό ὁ προφήτης Ἡσαΐας, μέ διαταγή τοῦ ἀσεβῆ βασιλιά, θανατώθηκε μέ φοβερά βασανιστήρια.

Ὁ Ἡσαΐας προφήτεψε ὅλες τίς συμφορές πού θά ὑπόφεραν οἱ Ἰουδαῖοι. Εἶπε πώς τά Ἱεροσόλυμα θά καταστρέφονταν καί πώς ὁ λαός θά γινόταν αἰχμάλωτος στή Βαβυλώνα.

Προφήτεψε ἀκόμη μέ πολλές λεπτομέρειες τόν ἐρχομό τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ στόν κόσμο γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Προεῖπε τή γέννηση, τά πάθη, τό σταυρικό θάνατο καί τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ἀκόμη προφήτεψε πώς ἡ βασιλεία του θά εἶναι αἰώνια.

Ἑρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Τί ἔλεγε στους Ἰσραηλίτες ὁ Προφήτης Ἡσαΐας γιά νά ἐπιστρέψουν στό δρόμο τοῦ Θεοῦ;
2. Τί προφήτεψε γιά τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό ὁ προφήτης Ἡσαΐας;

4. Ὁ προφήτης Δανιήλ

Ὁ προφήτης Δανιήλ ἦταν ἀνάμεσα στους Ἰσραηλίτες πού ὀδηγήθηκαν αἰχμάλωτοι στή Βαβυλώνα. Ἦταν πολύ ἔξυπνος καί μορφωμένος. Εἶχε μεγάλη πίστη στό Θεό καί γι'αυτό τοῦ δόθηκε τό χάρισμα νά προφητεύει καί νά ἐξηγεῖ τά ὄνειρα. Κάποτε ἐξήγησε ἓνα τρομαχτικό ὄνειρο τοῦ βασιλιᾶ Ναβουχοδονόσορα καί τοῦ

προεῖπε ὅσα ἐπρόκειτο νά συμβοῦν στό μέλλον. Τότε ὁ Ναβουχοδονόσορας ὁμολόγησε τήν πίστη του στόν ἀληθινό Θεό καί ἔδωσε στό Δανιήλ μεγάλες τιμές καί ἀξιώματα. Τήν ἐποχή ἐκείνη ζοῦσαν μέ τό Δανιήλ καί τρεῖς νέοι Ἰσραηλίτες φίλοι του, αἰχμάλωτοι κι αὐτοί, πού λέγονταν Ἀζαρίας, Ἀνανίας καί Μισαήλ. Ὁ Δανιήλ καί οἱ τρεῖς αὐτοί νέοι, ἄν καί ζοῦσαν ἀνάμεσα σέ εἰδωλολάτρες, ὅμως κράτησαν τήν πίστη τους στόν ἀληθινό Θεό καί δέν προσκύνησαν τά εἰδωλα.

5. Οἱ τρεῖς νέοι στό ἀναμμένο καμίνι

Ὁ Ναβουχοδονόσορας κάποτε ἔστησε ἓνα ὀλόχρυσο εἰδωλό του κι ἔδωσε διαταγή σ' ὅλο τό λαό νά τό προσκυνᾷ· ὅποιος δέ θά τό προσκυνοῦσε, θά τόν ἐριχναν στή φωτιά. Οἱ τρεῖς εὐσεβεῖς νέοι δέ λογάρισαν αὐτή τήν ἀσεβή διαταγή, ἀλλ' ἐξακολούθησαν νά λατρεύουν τόν ἀληθινό Θεό, ὅπως καί πρίν. Τότε ὁ βασιλιάς ἔδωσε διαταγή νά τούς ρίξουν μέσα σ' ἓνα ἀναμμένο καμίνι. Ἐτσι κι ἔγινε. Ὅμως ἄγγελος Κυρίου προφύλαξε τούς τρεῖς νέους ἀπ' τίς φλόγες. Κι ἔτσι «οἱ τρεῖς παῖδες» δέν ἔπαθαν τίποτε, ἀλλά δοξολογοῦσαν τό Θεό ψάλλοντας ὠραῖες ψαλμωδίες. Ὁ βασιλιάς, ὅταν εἶδε αὐτό τό θαῦμα, τρόμαξε καί διέταξε νά βγάλουν ἀμέσως τούς νέους ἀπ' τό καμίνι.

Ἑρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Γιατί οἱ τρεῖς νέοι ρίχτηκαν στό φλογερό καμίνι;
2. Πῶς σώθηκαν καί γιατί;
3. Τί διδασκόμαστε ἀπό τό παράδειγμα τῶν τριῶν παιδιῶν;

6. Ὁ Δανιὴλ στό λάκκο τῶν λιονταριῶν

Μετά τό θάνατο τοῦ Ναβουχοδονόσορα ἀνέβηκε στό θρόνο τῆς Βαβυλώνας ὁ βασιλιάς τῶν Μήδων, ὁ Δαρεῖος. Ὁ βασιλιάς αὐτός ἔβγαλε μιά διαταγή νά μήν προσευχηθεῖ κανένας στό Θεό του γιά τριάντα μέρες. Ὁ Δανιὴλ ὅμως δέν ὑπάκουσε στή διαταγή αὐτή, ἀλλά συνέχισε νά προσεύχεται στό Θεό του φανερά, ὅπως καί πρῖν. Ὁ Δαρεῖος ὅταν τό ἔμαθε, ὀργίστηκε κι ἔδωσε διαταγή νά ρίξουν τό Δανιὴλ σ' ἕνα λάκκο, πού ἦταν ἑφτά πεινασμένα λιοντάρια. Ὅμως, ὅπως ἄλλοτε στούς «τρεῖς παῖδες» ἔτσι καί ἐδῶ, ἄγγελος Κυρίου κράτησε τά λιοντάρια καί δέν πείραξαν καθόλου τό Δανιὴλ. Ὁ βασιλιάς, ὅταν εἶδε αὐτό τό θαῦμα, κατάλαβε ὅτι ὁ Θεός τοῦ Δανιὴλ ἦταν ὁ ἀληθινός· διέταξε νά τόν βγάλουν ἀμέσως ἀπ' τό λάκκο καί ἔριξε στά λιοντάρια τούς συκοφάντες του. Ὁ Δανιὴλ ἀπό τότε πῆρε μεγάλα ἀξιώματα, ποτέ του ὅμως δέν ξέχασε τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί δέν ἔπαυε νά προσεύχεται.

Ὁ προφήτης Δανιὴλ προφήτεψε μέ ἀκρίβεια τό χρόνο τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ μας καθώς καί τήν ἀπελευθέρωση τῶν Ἰουδαίων ἀπό τούς Πέρσες.

Ἑρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Γιατί ἔριξαν τό Δανιὴλ στό λάκκο μέ τά λιοντάρια;
2. Τί διδασκόμαστε ἀπό τή διαγωγή τοῦ Δανιὴλ;

7. Ὁ προφήτης Ἰερεμίας

Ὁ προφήτης Ἰερεμίας ἦταν ἀπό τούς μεγάλους προ-

φῆτες. Ἐξῆσε ἑξακόσια χρόνια πρό Χριστοῦ, τήν ἐποχή τῆς αἰχμαλωσίας. Ἀγωνίστηκε σαράντα χρόνια πολεμώντας τήν ἀσέβεια τῶν Ἰουδαίων. Τούς συμβούλευε νά διορθωθοῦν γιά ν' ἀποφύγουν τήν καταστροφή, πού ἐρχόταν σάν δίκαιη τιμωρία τῆς κακίας τους.

Μιλοῦσε μέ θάρρος καί αὐστηρότητα στό λαό καί στούς βασιλιάδες καί γι' αὐτό διώχτηκε ἀπ' αὐτούς. Ὃταν μάλιστα προφήτεψε πῶς τό ἰουδαϊκό βασίλειο θά καταστρεφόταν καί θά ὑποδουλωνόταν στή Βαβυλώνα, τόν ἔπιασαν καί τόν φυλάκισαν.

Στή φυλακή βρέθηκε ὁ προφήτης Ἰερεμίας, ὅταν ὁ βασιλιάς τῆς Βαβυλώνας κυρίεψε τά Ἱεροσόλυμα καί τά κατέστρεψε, ἀκριβῶς ὅπως τό εἶχε προφητέψει ἐκεῖνος. Ὁ βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας τότε ἔβγαλε τόν Ἰερεμία ἀπ' τή φυλακή καί τοῦ πρότεινε νά τόν πάρει μαζί του στή Βαβυλώνα, καί νά τοῦ δώσει μεγάλα ἀξιώματα.

Ὁ Ἰερεμίας ὅμως προτίμησε νά μείνει κοντά στούς πονεμένους συμπατριῶτες του, πού εἶχαν ἀπομείνει στήν καταστραμμένη πόλη γιά νά τούς παρηγορεῖ. Πόνεσε τόσο ἀπ' τήν καταστροφή τῆς ωραίας πατρίδας του, πού ὤρες ὀλόκληρες ἔμενε πάνω στά ἑρεϊπιά της καί μοιρολογοῦσε τήν τύχη της. Τήν καταστροφή αὐτή τοῦ λαοῦ του

τή θρήνησε μ' ἓνα συγκινητικό ποίημα πού λέγεται «θρή-
νος τοῦ Ἰερεμίας» καί περιέχεται στά βιβλία τῆς Παλαιᾶς
Διαθήκης. Τό ποίημα αὐτό περιγράφει τά βάσανα πού
ὑπόφεραν οἱ Ἰουδαῖοι στά χρόνια τῆς αἰχμαλωσίας καί
προκαλεῖ ζωνηρή συγκίνηση.

Ἡ προφήτης Ἰερεμίας προφήτεψε ὅτι ὁ ἐρχομός τοῦ
Σωτήρα Χριστοῦ θά ἔφερνε στόν κόσμο νέα ζωή.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Ἀπό ποῦ φαίνεται ὅτι ὁ Ἰερεμίας ἀγαποῦσε τούς
Ἰουδαίους;
2. Ποιοί λέγονται θρηνοὶ τοῦ Ἰερεμίας;

8. Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς

Ἡ προφήτης Ἰωνᾶς εἶχε μεγάλη πίστη στό Θεό. Ἀφοῦ
κῆρυξε κάμποσο καιρό στό βασίλειο τοῦ Ἰσραήλ, πῆρε
ἐντολή τοῦ Θεοῦ νά πάει στήν πόλη Νινευή καί νά συμβ-
βουλέψει τούς εἰδωλολάτρεις κατοίκους τῆς νά μετανοή-
σουν. Ἡ Νινευή ἦταν πρωτεύουσα τῆς Ἀσσυρίας καί οἱ
κάτοικοί τῆς ἦταν πολύ ἀσεβεῖς.

Ἡ προφήτης Ἰωνᾶς ἀντί νά πάει πρός τή Νινευή,
μπῆκε σ' ἓνα ἄλλο πλοῖο πού πήγαινε γι' ἄλλο τόπο.
Ὅμως ἡ ἐντολή τοῦ Θεοῦ ἔπρεπε νά πραγματοποιηθεῖ.
Μόλις τό πλοῖο ἀνοίχτηκε στό πέλαγος, ἄρχισε μεγάλη
τρικυμία καί τό πλοῖο κινδύνευε νά βουλιάξει. Ὁ
πλοίαρχος καί οἱ ναῦτες παραξενεμένοι γιά τό πῶς σηκώ-
θηκε ξαφνικά μέσα στή γαλήνη μιά τέτοια φοβερή τρικυ-
μία, ζητοῦσαν τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδή ἔβλεπαν τόν
κίνδυνο νά πνιγοῦν, σκέφτηκαν πῶς κάποιος ἀπ' τούς
ἐπιβάτες θά ἦταν ἡ αἰτία τῆς τρικυμίας. Ἐριξαν λοιπόν
κλήρους γιά νά βροῦν τόν αἴτιο καί ὁ κλήρος ἔπεσε στόν
Ἰωνᾶ. Τότε ὁ Ἰωνᾶς τούς εἶπε νά τόν ρίξουν στή θά-
λασσα κι ἐκεῖνοι τόν ἔπιασαν καί τόν ἔριξαν. Ἡ τρικυμία
ἀμέσως ἔπαψε καί τό πλοῖο ταξίδευε ἤσυχα.

Μά ὁ Ἰωνᾶς δέν πνίγηκε. Ἐνα μεγάλο ψάρι, ἕνα κήτος, κατάπιε τόν Ἰωνᾶ. Τρία μερόνυχτα ἔμεινε στήν κοιλιά τοῦ κήτους. Στό διάστημα αὐτό ὁ Ἰωνᾶς μετανόησε καί προσευχόμενος παρακαλοῦσε τό Θεό νά τόν συχωρέσει, πού παράκουσε τήν ἐντολή του. Τέλος τό κήτος τόν ἔφερε ζωντανό σέ μιᾶ παραλία κοντά στή Νινευή. Τό γεγονός ὅτι ὁ προφήτης Ἰωνᾶς ἔμεινε τρεῖς μέ-

ρες μέσα στή κοιλιά τοῦ κήτους κι ὕστερα βγήκε ζωντανός, συμβολίζει τήν τριήμερη ταφή καί ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰωνᾶς ἀφοῦ εὐχαρίστησε τό Θεό, ξεκίνησε ἀμέσως καί πῆγε στήν πόλη Νινευή. Μάλωσε τούς κατοίκους τῆς πόλης· τούς κάλεσε νά συνέλθουν καί νά θυμηθοῦν τό Θεό τους. Κι ἐκεῖνοι μετανόησαν καί σώθηκαν. Ἔτσι ὁ προφήτης Ἰωνᾶς ξεπλήρωσε τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Πῶς σώθηκε ὁ Ἰωνᾶς;
2. Τί συμβολίζει ἡ τριήμερη παραμονή τοῦ προφήτη Ἰωνᾶ στό κήτος;

Η) Ὁ Ἰώβ

Ὁ Ἰώβ ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ εὐσεβεῖς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς τῶν Πατριαρχῶν. Ζοῦσε εὐχαριστημένος γιὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε χαρίσει τὸν κόσμον τὰ καλά. Εἶχε ἑπτὰ γιούς καὶ τρεῖς θυγατέρες. Εἶχε ἀκόμη περιουσία μεγάλη ἀπὸ κτήματα, πρόβατα, καμήλες καὶ πλῆθος ὑπηρέτες. Ὅλοι τὸν καλοτύχιζαν γιὰ τὴν εὐτυχία του καὶ χαίρονταν γιὰ τὸ πᾶν βοήθουσε τοὺς ἀρρώστους, τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς δυστυχισμένους.

Ὁ Θεὸς θέλοντας νὰ δοκιμάσει τὴν πίστη καὶ τὴν ὑπομονὴ τοῦ Ἰώβ τοῦ ἔστειλε μεγάλες συμφορὲς τῇ μιᾷ μετὰ τὴν ἄλλη. Ληστές πῆραν ὅλα τὰ ζωντανὰ του καὶ σκότωσαν τοὺς βοσκούς του. Ἀπὸ σεισμό ἔπεσε τὸ σπίτι του καὶ πλάκωσε ὅλους τοὺς γιούς καὶ τίς κόρες του. Ὁ Ἰώβ ὕστερα ἀπὸ τόσα τρομερὰ δυστηχῆματα λυπήθηκε πολὺ, μὰ ἔκανε ὑπομονή. Σὲ κάθε δυστήχημα ποὺ πάθαινε, χωρὶς νὰ παραπονεθεῖ καθόλου, ἔλεγε:

– Ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωσε ὅλα τὰ καλά, σ' αὐτὸν ἀνήκουν, καὶ ὁ Θεὸς μοῦ τὰ παίρνει.

Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφταναν ὅλες αὐτὲς οἱ συμφορὲς ποὺ βρῆκαν τὸν Ἰώβ, χτύπησε καὶ τὸν ἴδιο μιὰ τρομερὴ ἀρρώστια. Μὰ οὔτε καὶ τώρα δὲν παραπονέθηκε. Καὶ τῇ νέᾳ συμφορᾷ τὴν ἀντιμετώπισε μὲ ὑπομονὴ χωρὶς νὰ πάψει νὰ εὐλογεῖ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ γυναῖκα του ποὺ ἦταν πάντα κοντὰ του, ἀποροῦσε μὲ τὴν ὑπομονὴ του. Ἀπελπισμένη ἀπὸ τὴν δυστηχία τους

τοῦ εἶπε πῶς δέν μποροῦν πιά νά περιμένουν τίποτε ἀπ' τό Θεό, ὕστερα ἀπ' ὅ,τι εἶχε γίνει. Ὁ Ἰώβ ὅμως τή μάλωσε γιά τήν ὀλιγοπιστία της καί τῆς εἶπε:

– Γιατί μιᾶς ἔτσι, ἀνόητη γυναίκα· ὅταν ὁ Θεός στέλνει τά καλά, τά δεχόμαστε, ἅμα ὅμως στείλει τά κακά, νά μήν τά δεχόμαστε;

Μιά μέρα ἤρθαν τρεῖς φίλοι τοῦ Ἰώβ ἀπό μακρινή χώρα. Καθώς τόν ἀντίκρισαν, ἔμειναν ἄφωνοι μὴ ξέροντας ποῦ νά ἀποδώσουν τίς συμφορές του. “Ενας ἀπ' αὐτούς τότε εἶπε τοῦ Ἰώβ πῶς γιά κάποια ἁμαρτία θά τιμωριόταν ἔτσι. Αὐτό ἔκανε τόν Ἰώβ ν' ἀγανακτήσει γιά πρώτη φορά καί νά παραπονεθεῖ στό Θεό γιά τίς συμφορές του. “Ὁμως γρήγορα μετάνιωσε καί ζήτησε συχώρεση γιά τήν ἁμαρτία του. Ὁ Θεός τότε ἀντάμειψε τόν εὐσεβή Ἰώβ γιά τήν πίστη του καί τήν ἀπέραντη ὑπομονή του (Ἰώβειος ὑπομονή). “Ὅχι μόνο τοῦ ἔδωσε τήν υἰγεία του, ἀλλά τοῦ χάρισε κι ἄλλα παιδιά καί διπλάσια ὑπάρχοντα ἀπ' ὅσα εἶχε πρίν.

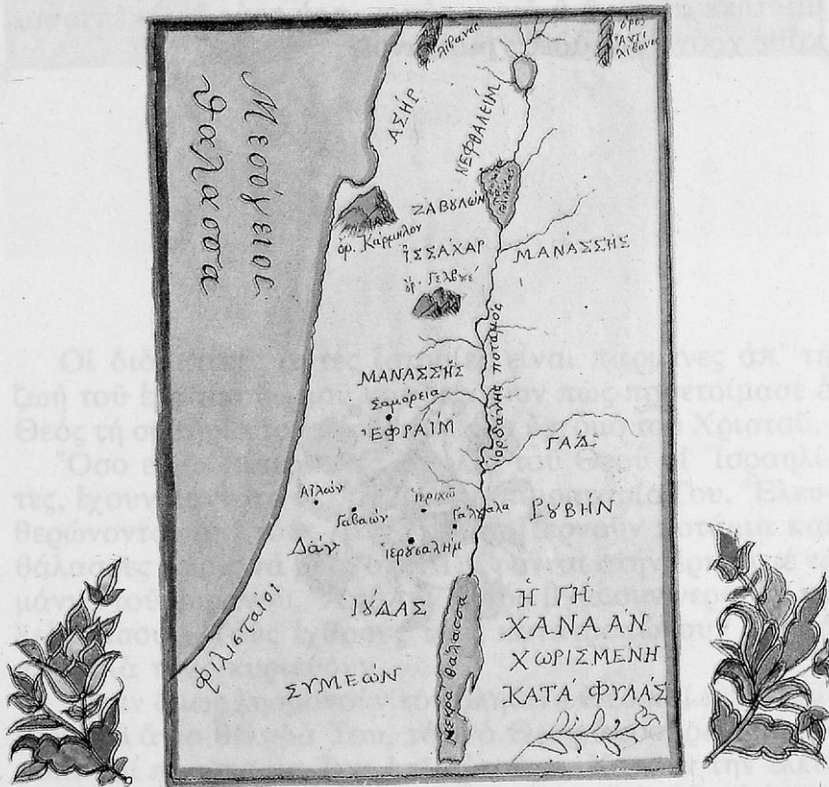
Ὁ Ἰώβ ἔζησε ἀρκετά χρόνια εὐτυχισμένος καί τέλος πέθανε σέ μεγάλη ἡλικία δοξολογώντας πάντοτε τό Θεό.

Ἐρωτήσεις – Ἀσκήσεις

1. Ποιές συμφορές βρῆκαν τόν Ἰώβ;
2. Τί σᾶς ἔκανε ἐντύπωση ἀπό τήν ἱστορία τοῦ Ἰώβ;

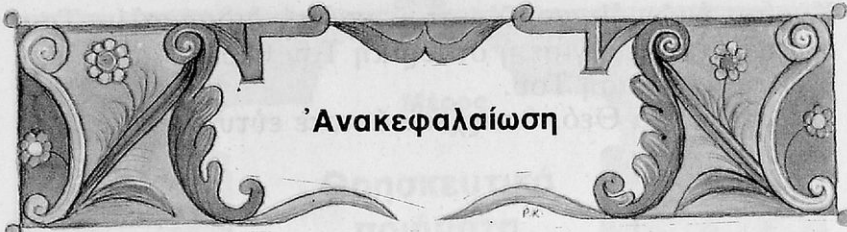

Στό χάρτη αυτό μπορείτε νά βρείτε αρκετές τοποθεσίες καί πόλεις γιά τίς όποιες μιλήσαμε στό βιβλίο. Ἡ Παλαιστίνη εἶναι χωρισμένη σέ 11 μέρη κι αὐτό γιατί ἡ μία ἀπό τίς 12 φυλές τοῦ Ἰσραήλ (ἡ φυλή τοῦ Λεβί) δέν πῆρε μερίδιο, ἀλλά διασκορπίστηκε σέ ὅλα τά μέρη.

Θά βρεῖτε τόν Ἰορδάνη ποταμό, τήν ἅγια πόλη τῶν

Ἱεροσολύμων μὲ τὸ ναὸ τοῦ Σολομῶντα. Κοντὰ στὰ Ἱε-
ροσόλυμα, ἡ Βηθλεέμ, ἡ πατρίδα τοῦ Δαβίδ, βορειότερα
ἢ Ἱεριχώ. Στὴ Παλαιστίνη γεννήθηκε, δίδαξε, ἔπαθε,
σταυρώθηκε κι ἀναστήθηκε ὁ Κύριός μας. Γι αὐτὸ ὀνο-
μάστηκε ἅγια γῆ ἢ ἅγιοι τόποι, πὺ τούς ἐπισκέπτονται
κάθε χρόνον χιλιάδες χριστιανοί.

Ἀνακεφαλαίωση

Οἱ διδακτικὲς αὐτὲς ἱστορίες εἶναι παρμένους ἀπ' τῆ ζωῆ τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ καὶ δείχνουν πῶς προετοίμασε ὁ Θεὸς τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου μέ τόν ἐρχομό τοῦ Χριστοῦ.

Ὅσο εἶναι πιστοὶ στίς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ οἱ Ἰσραηλίτες, ἔχουν πάντοτε τὴ βοήθεια καὶ προστασία Του. Ἐλευθερώνονται ἀπ' τοὺς Αἰγυπτίους. Περνοῦν ποτάμια καὶ θάλασσες χωρὶς νά βραχοῦν. Τρέφονται στήν ἔρημο μέ τό μάννα τοῦ οὐρανοῦ. Ἀπό τὴν πέτρα βγάζουν νερό γιὰ νά ξεδιψάσουν. Τοὺς ἐχθροὺς τους κατατροπώνουν καὶ τὰ φρούριά τους κυριεύουν.

Ὅταν ὁμως λησμονοῦν τόν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ παραβαίνουν τό ἅγιο θέλημά Του, τότε ὁ Θεὸς ἀποσύρει τὴν εὐνοια καὶ προστασία Του ἀπ' αὐτούς... Χάνουν τὴν ἐλευθερία τους, τό πολῦτιμο αὐτό ἀγαθό, καὶ ὑποδουλώνονται σέ βαρβάρους καὶ εἰδωολάτρες. Σέρνονται αἰχμάλωτοι μακριὰ ἀπ' τὴν πατρίδα τους. Βασανίζονται καὶ παθαίνουν πολλές συμφορές.

Ὅταν ὁμως μετανοοῦν, ἔχουν καὶ πάλι τὴ θεία συχώρηση, εὐλογία καὶ προστασία.

Αὐτό τό λαὸ διάλεξε ὁ Θεὸς γιὰ νά προπαρασκευάσει τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπινου γένους μέ τόν ἐρχομό τοῦ

Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τῆ διδασκαλία Του,
πού τὴν ἐπισφράγισε ἡ σταυρική Του θυσία καί τέλος ἡ
ἐνδοξη ἀνάστασή Του.

Κοντά στό Θεό, ὑπάρχει πάντοτε εὐτυχία καί χαρά!

Μέρος

**Θρησκευτικά
ποιήματα
καί τραγούδια**

Εἶναι Θεός

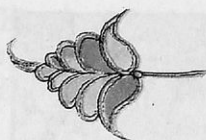
Εἶναι Θεός! Αὐτός σκορπᾷ
τόν ἥλιο πού τή γῆ θερμαίνει
καί προστατεύει κι ἀγαπᾷ
ὀλόκληρη τήν οἰκουμένη.

Εἶναι Θεός! Μᾶς ὀδηγεῖ
καί μᾶς διδάσκει αὐτά πού πρέπει,
καί ρίχνει μιὰ ματιά στή γῆ
κι ὅλες τίς πράξεις μας τίς βλέπει.

Εἶναι Θεός! Κάθε πρωί
μᾶς στέλνει μιὰ καινούρια μέρα.
Αὐτός μᾶς δίνει τή ζωή,
αὐτός μᾶς δίνει τή μητέρα.

Εἶναι Θεός! Αὐτός σκορπᾷ
τά λούλουδα στή γῆ π' ἀνθοῦνε

καί προστατεύει κι ἀγαπᾶ
ὅσα παιδιά τόν ἀγαποῦνε.

Ἰ. Πολέμης

Ἄλλα προσεύχονται

Ἄλλα προσεύχονται! Καί γῆ καί οὐρανός κι ἀστέρια,
καί τὰ πουλιά πού ἔχουνε στά σύννεφα λημέρια!
Καί ὅσα ἔχουνε ζωή κι ἐκεῖνα πού δέν ἔχουν,
κι ἐκεῖνα ὅπου σέρνονται, κι ἐκεῖνα ὅπου τρέχουν!

Ἄλλα προσεύχονται! Τῆς γῆς τό ταπεινό χορτάρι
ὁ ἥλιος ὁ περήφανος καί τ' ἀργυρό φεγγάρι,
ἡ θάλασσα, ὁ ποταμός, τό δάσος καί ἡ βρύση.
Δέν ἀπομένει τίποτε χωρίς νά προσκυνήσει,
καί δίχως νά προσευχηθεῖ στοῦ κόσμου τόν Πατέρα!

Ἀχ. Παράσχου

Ἡ προσευχή τῶν παιδιῶν

Θεός τόν ἥλιο ὀδηγεῖ
πού πρέπει ν' ἀνατείλει
πῶς νά περάσει ἀπό τή γῆ
τό φῶς του νά μᾶς στείλει.

Θεός ὀρίζει στά ψηλά
ὁ ἥλιος ὅταν σβύνει
νά φέγγουν τ' ἄστρα τά πολλά
κι ἡ κατάσπρη σελήνη.

Καί τὰ λουλούδια, πού χυτά
στή γῆ μοσχοβολοῦνε

Θεός τά ἔμαθε κι αὐτά
πότε καί ποῦ ν' ἀνθοῦνε.

Καί τό μικρό-μικρό πουλί,
πού ψάλλει στό κλωνάρι,
Θεός τοῦ εἶπε νά λαλεῖ
νά κελαδεῖ μέ χάρη.

Θεός χαρίζει στά παιδιά
τό νοῦ τους καί τή γλώσσα,
νά λέν ὅ,τι ἔχουν στήν καρδιά
καί νά μαθαίνουν τόσα.

Γι' αὐτό καί τά καλά παιδιά
βράδυ, πρωί, χρωστοῦνε
στήν προσευχή τους μέ καρδιά
νά τόν εὐχαριστοῦνε.

Γ.Βιζυηνός

Ἑσένα Θεέ

Ἑσένα Θεέ τό σύμπαν ὕμνεϊ,
γιά σέ τά πουλιά λαλοῦν τήν αὐγή.
Στόν ἅγιο σου θρόνο πετάει ταπεινά
ἡ κάθε μας σκέψη, ὁ νοῦς κι ἡ καρδιά.

Σάν λείψει ἡ χαρά καί λύπες μᾶς βροῦν,
καί δάκρυα πικρά μέ πόνο κυλοῦν
ἐσύ σαι μονάχα γιά μᾶς συντροφιά,
ἐσύ μᾶς χαρίζεις ἐλπίδα γλυκειά.

HANDEL (μετ. Ἀργυροπούλου)

Σύ πού κόσμους κυβερνᾶς

Σύ πού κόσμους κυβερνᾶς
καί ζωή παντοῦ σκορπᾶς
ἄκου τούτη τή στιγμή
τῶν παιδιῶν σου τή φωνή.

Φώτιζέ μας τήν ψυχή
στό καλό στήν ἀρετή
δίνε μας ἀπό ψηλά
θάρρος, δύναμη, χαρά.

Γιά νά ζοῦμε ἐδῶ στή γῆ,
μέ γαλήνη, μέ τιμή,
καί νά ὑμνοῦμ' αἰώνια σέ,
πάνσοφε δημιουργέ.

BITTER (μετ. Ἀργυροπούλου)

Χτυπᾶ ἡ καμπάνα

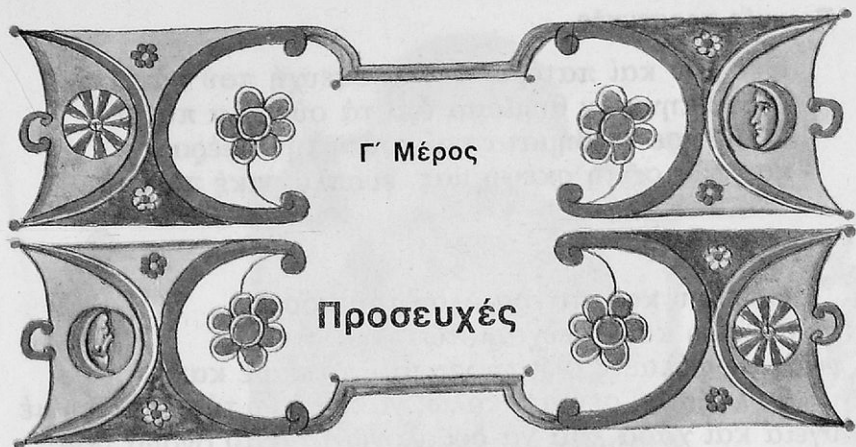
Ντίν-ντάν χτυπᾶ ἡ καμπάνα
κι ὅλους μᾶς προσκαλεῖ,
στήν ἐκκλησιά νά πᾶμε,
μ' εὐλάβεια πολλή.

Ντύνονται τά παιδάκια
τή νέα φορεσιά
καί φθάνουν σέ λιγάκι
στήν ὁμορφη ἐκκλησιά.

Ἄχ τί εὐτυχισμένα
πού εἶναι τά παιδιά,
γιατί δέν ἔχουν μίσος
καί φθόνο στήν καρδιά.

Προσευχές πριν αρχίσουν τά μαθήματα

Τό σχόλειό μου ανοίγει, Θεέ μου, σέ παρακαλώ
φώτισέ με νά προκόψω, νά γινῶ παιδί καλό.

Θεέ μου καί πατέρα ὅλου τοῦ κόσμου, ὅπως δέχτηκες
τή θυσία τοῦ Μωυσῆ, μετά τή διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς Θά-
λασσης, δέξου καί τή δική μου προσευχή.

Στείλε μου τήν εὐλογία σου νά μάθω πολλά γράμματα
καί νά γίνω καλός καί χρήσιμος ἄνθρωπος.

Στείλε μου τό Πνεῦμα σου τό ἅγιο νά μοῦ δείχνει τό
σωστό δρόμο καί νά μέ φωτίζει πάντα στό καλό.

Προσευχή μετά τό μάθημα

Ἐπουράνιε Θεέ, σ' εὐχαριστοῦμε πού μᾶς ἀξίωσες νά
τελειώσουμε καί σήμερα τό μάθημά μας.

Κάνε κάθε μέρα νά προοδεύουμε ὅλο καί πιο πολὺ
ὥστε μέ τή βοήθειά σου νά γίνουμε χρήσιμοι ἄνθρωποι.

Πρωινές προσευχές

Θεέ μου καί πατέρα, τήν προσευχή πού κάνω
δέξου την σάν θυμίαμα ἀπ' τά οὐράνια πάνω.
Ὅδηγησε τά βήματα καί τούτη τήν ἡμέρα
καί φώτισε τή σκέψη μας, εὐσπλαχνικέ πατέρα.

Θεέ μου καί πατέρα ὄλου τοῦ κόσμου,
σέ δοξάζω καί σ' εὐχαριστῶ,
γιατί μέ φύλαξες ὅλη τή νύχτα ἀπό κάθε κακό.
Φύλαξέ με, σέ παρακαλῶ, νά περάσω τή μέρα μου μέ
υγεία καί χαρά, γιά νά δοξολογῶ τό ἅγιο ὄνομά σου.

Μέ τή γλυκιάν αὐγούλα
χαρούμενο ξυπνῶ
καί στέλνω προσευχούλα
θερμή στόν οὐρανό.

Ἄξιωσέ με, Θεέ μου
νά ἴμαι καλό παιδί
καί πάντα χάριζέ μου
χαρά καί προκοπή.

Θέ μου, σάν τά πουλάκια
χαρούμενα νά ζῶ
καί τ' ἄλλα τά παιδάκια
πολύ νά τ' ἀγαπῶ.

Καί στέλνε μου ἀπό πάνω
τή χάρη σου κι εὐχή
νά σ' ἔχω σ' ὅ,τι κάνω
προστάτη καί σκεπή.

Μ. Στασινόπουλος

Προσευχή πρίν ἀπ' τό φαγητό

Θεέ μας, εὐλόγησε τό φαγητό πού θά φᾶμε σήμερα καί κάνε νά μή λείψει ποτέ τίποτε ἀπ' τό σπίτι μας καί ἀπό τά σπίτια τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Προσευχή μετά τό φαγητό

Θεέ μας, σ' εὐχαριστοῦμε πού μᾶς χάρισες καί τό σημερινό μας πλούσιο φαγητό. Σέ παρακαλοῦμε νά μᾶς δώσεις καί τά πνευματικά σου ἀγαθά γιά νά δοξάζουμε τό ἅγιο ὄνομά σου.

Βραδινές προσευχές

Σ' εὐχαριστῶ πολύ πολύ, Θεέ μου καί πατέρα,
γιατί γερό μέ φύλαξες ὀλόκληρη τή μέρα.

Ὅδηγησες καί φώτισες τό νοῦ καί τήν ψυχή μου
ὅπως σέ παρακάλεσα πρωί στήν προσευχή μου.

Θεέ μου, σέ παρακαλῶ, φύλαξέ με, ἀπό κάθε κακό,
ὅπως φύλαξες τό Δαβίδ ἀπ' τό φθόνο τοῦ Σαούλ καί βοή-
θησέ με νά ξυπνήσω τό πρωί μέ ὑγεία καί χαρά, γιά νά
δοξάσω καί πάλι τό ὄνομά σου τό Ἅγιο.

Πρὶν πέσω νά πλαγιάσω, Θεέ μου, σέ παρακαλῶ,
νά δώσεις νά περάσω τή νύχτα μέ καλό.

Τόν ἄγγελό σου πάλι στείλε ἀπό ψηλά
νά ῥθει στό προσκεφάλι πιστά νά μέ φυλά.

Ὅταν ἐγώ κοιμᾶμαι στό πλάι μου ν' ἀγρυπνᾷ
κι ἔτσι νά μή φοβᾶμαι τά σκότη τά πυκνά.

Καί σ' ὅλη σου τήν πλάση κι ὅπου καλό παιδί,
στείλε νά τό σκεπάσει τή στοργική σου εὐχή.

Μ. Στασινόπουλος

Ἄλλες προσευχές

Ἐπουράνιε Θεέ, σύ, πού φύλαξες τούς τρεῖς παῖδες
μέσα στήν κάμινο καί τούς δρόσιζες μέ τήν ἄγια σου δρο-
σιά, φύλαξε καί μᾶς ἀπό κάθε κακό. Προστάτευε τό σπίτι
μας νύχτα καί μέρα.

Στείλε καί σ' ἐμᾶς τή δροσιά σου καί φώτισέ μας πάν-
τοτε στό καλό, γιά νά ὑμνοῦμε τό μέγα ὄνομά σου.

Εἶμαι ἓνα μικρὸ παιδάκι ταπεινὸ καὶ σέ ὑμνῶ.
Θεέ μου, κάνε ἡ προσευχή μου ν' ἀνεβεῖ στὸν οὐρανό.

Στείλε μου ἄγγελο προστάτη, πού ἡ ψυχὴ μου λαχταρᾷ·
στεῖλε, Θεέ μου, νά μέ βάλει κάτω ἀπ' τ' ἄσπρα του
φτερά.

Σάν πατέρα ὅλου τοῦ κόσμου σέ δοξάζω, σ' ἀγαπῶ,
μά συχώρα με, ἂν δέν βρῖσκω μέ τί λόγια νά σ' τό πῶ.

Δεῖξε μου τὸν ἴσιο δρόμο καὶ τὴ στράτα τὴν καλή.
Κάμε ν' ἀγαπῶ τὸν κόσμο κι ἀπὸ μένα πιό πολύ.

Στ. Σπεράντσας

Ἐπουράνιε Θεέ, Σύ, πού μέ τό λόγο Σου δημιουργή-
σες ὅλο τὸν κόσμο, φύλαξε τὴν οἰκογένειά μας (τό χωριό
μας, τὴν πόλη μας, τὴν πατρίδα μας) ἀπὸ κάθε κακό,
ὅπως φύλαξες τοὺς Ἰσραηλίτες στὴν ἔρημο καὶ δῶσε μας
παντοτινὴ εἰρήνη καὶ ὑγεία.

Δέν λησμονῶ μέ τό σταυρό μου
πού κάνω βράδυ καὶ πρωὶ
τὴν προσευχή μου στοῦ Θεοῦ μου
πού μᾶς χαρίζει τὴ ζωή.

Μεγάλη ἡ χάρη του, μεγάλη!
Γι' αὐτό συνήθισα κι ἐγώ
πρὶν ἀπὸ κάθε πράξη ἄλλη
πιστά νά τὸν δοξολογῶ.

Ἄ. Μωραΐτης

I. Τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Εἶχαν περάσει πολλά χρόνια ἀπό τότε πού σταυρώθηκε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Τό Τιμίο ξύλο τοῦ Σταυροῦ, πάνω στόν ὁποῖο σταυρώθηκε καί πέθανε ὁ Χριστός μας, ἔπεσε καί σκεπάστηκε μέ χῶμα. Κανένας δέν τόν ἀναζήτησε, γιατί οἱ χριστιανοί ἀπό τότε πέρασαν δύσκολους καιρούς. Ἐπόφεραν πολλά ἀπ' τούς διωγμούς τῶν Ρωμαίων. Μέ τή βοήθεια ὁμως τοῦ Θεοῦ οἱ διωγμοί σταμάτησαν καί ὁ Χριστιανισμός θριάμβευσε.

Ἡ ἀγία Ἐλένη, ἡ μητέρα τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, προστάτευε τή νέα θρησκεία τῶν χριστιανῶν. Πῆγε λοιπόν στά Ἱεροσόλυμα καί μετά ἀπό πολλούς κόπους βρῆκε τόν Τιμίο Σταυρό. Ἦταν θαμμένος βαθιά στό χῶμα (λένε μάλιστα πώς πάνω στό χῶμα εἶχε φυτρώσει ἕνα μυρωδάτο φυτό, ὁ βασιλικός).

Ὁ Ἅγιος Κωνσταντίνος ἔκανε ἕνα μεγάλο ναό, τό ναό τῆς Ἀναστάσεως, καί ἐκεῖ τοποθέτησαν τόν Τιμίο Σταυρό τοῦ Χριστοῦ μας νά τόν προσκυνοῦν οἱ χριστιανοί.

Ύστερα από χρόνια ένας βάρβαρος λαός, οί Πέρσες, κυρίεψαν τά Ἱεροσόλυμα καί πήραν πολλά λάφυρα. Ἀνάμεσα σ' αὐτά καί τόν Τίμιο Σταυρό. Αὐτό οἱ χριστιανοί τό θεώρησαν μεγάλη προσβολή γιά τή θρησκεία τους. Γι' αὐτό, ὅταν ἔγινε αὐτοκράτορας ὁ Ἡράκλειος, ἔκανε πόλεμο μέ τούς Πέρσες καί μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ τούς νίκησε καί πήρε πίσω τόν Τίμιο Σταυρό.

Ὁ Ἡράκλειος τότε μέ μεγάλη τελετή τόν ἔφερε πίσω στά Ἱεροσόλυμα καί τόν ὕψωσε ξανά στή θέση πού ἦταν πρίν. Χιλιάδες λαός καί κληρικοί δοξολογοῦσαν τό Θεό γονατιστοί κι ἔψαλλαν συγκινημένοι μαζί μέ τόν αὐτοκράτορα τό γνωστό ἀπολυτίκιο:

«Σῶσον, Κύριε, τόν λαόν σου καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν σου, νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατά βαρβάρων δωρούμενος καί τό σόν φυλάττων διά τοῦ Σταυροῦ σου πολίτευμα».

Τήν ὕψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ – ἢ «τοῦ Σταυροῦ» ὅπως λέμε – τή γιορτάζουμε κάθε χρόνο στίς 14 Σεπτεμβρίου.

2. Τοῦ ἁγίου Δημητρίου

Ὁ ἅγιος Δημήτριος γεννήθηκε στή Θεσσαλονίκη ἀπό εὐγενική καί πλούσια οἰκογένεια καί, σάν μεγάλωσε, ἔγινε ἀξιωματικός τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ. Ὅταν γνώρισε τή χριστιανική θρησκεία βαπτίστηκε καί τή δίδασκε μέ τά λόγια, καί προπαντός μέ τό παράδειγμά του, καί στούς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἡ Θεσσαλονίκη, ὅπως καί ὀλόκληρη ἡ Ἑλλάδα, τήν ἐποχή ἐκείνη ἦταν στά χέρια τῶν Ρωμαίων. Αὐτοκράτορας τότε ἦταν ὁ Μαξιμιανός, ἕνας εἰδωλόατρης πού μέ μανία καταδίωκε τούς χριστιανούς.

Ὅταν κάποτε ὁ Μαξιμιανός πῆγε στή Θεσσαλονίκη κι ἔμαθε πώς ὁ Δημήτριος ἦταν χριστιανός, διέταξε νά τόν κλείσουν στή φυλακή. Μά καί στή φυλακή ὁ Δημήτριος ἐξακολουθοῦσε νά διδάσκει τό Χριστιανισμό.

Ἐκεῖνο τόν καιρό, γιά χάρη τοῦ αὐτοκράτορα, οἱ εἰδωλόατρες ἔκαναν ἐκεῖ ἀγῶνες. Τό στάδιο ἦταν γεμάτο κόσμο. Ἐβαλαν τότε ἕναν παλαιστή, τό Λυαῖο καί φώναξε:

- "Οποιος χριστιανός θέλει, ἄς ἔρθει νά παλέψει μαζί μου κι ἄς μέ νικήσει μέ τή δύναμη τοῦ Χριστοῦ σας.

Κανέννας δέν τολμοῦσε νά παρουσιαστεῖ μπροστά του, γιατί ὁ Λυαῖος ἦταν πολύ δυνατός καί σωματώδης, σωστός γίγαντας.

Μ' αὐτόν τό γίγαντα τόλμησε νά παλέψει ἕνας νεαρός καί μικρόσωμος χριστιανός, πού τόν ἔλεγαν Νέστορα, ὅπως ἄλλοτε ὁ Δαβίδ τό Γολιάθ.

Δέν μπορούσε ν' ἀντέξει νά βρίζουν τό Χριστό. Φεύγει κρυφά ἀπ' τό στάδιο καί πάει στή φυλακή. Ζητᾶ ἀπ' τό Δημήτριο τήν εὐλογία του κι ὁ Δημήτριος τόν εὐλογεῖ. Ὁ Νέστορας ξαναγυρίζει στό στάδιο μέ ἀπόφαση νά νικήσει καί παρουσιάζεται μπρός στό Λυαῖο.

- Ἐγώ, τοῦ λέει, θά παλέψω μαζί σου καί μέ τή βοήθεια τοῦ Χριστοῦ θά σέ νικήσω. Ἔτσι κι ἔγινε. Μέ τό πρώτο χτύπημα τόν ἄφησε νεκρό. Ἡ δύναμη τοῦ Χριστοῦ νίκησε.

Ὅταν ὁ αὐτοκράτορας ἔμαθε αὐτό πού ἔγινε, θύμωσε πολύ κι ἔδωσε διαταγή νά σκοτώσουν τό Νέστορα καί τό Δημήτριο πού τόν βοήθησε μέ τήν προσευχή του καί τήν εὐλογία του.

Οἱ χριστιανοί ἔθαψαν κατόπιν τό σῶμα τοῦ Δημητρίου μέ εὐλάβεια. Ἀπ' τόν τάφο του ἄρχισε ν' ἀναβλύζει μύρο καί γι' αὐτό ὁ ἅγιος Δημήτριος ὀνομάζεται Μυροβλήτης. Εἶναι ὁ πολιοῦχος Ἅγιος τῆς Θεσσαλονίκης μας πού τήν προστατεύει πάντοτε. Τοῦ ἔχουν χτίσει ἐκεῖ ἕνα μεγαλοπρεπέστατο ναό, ὅπου μέ εὐλάβεια οἱ χριστιανοί τιμοῦν τή μνήμη του κάθε χρόνο στίς 26 Ὀκτωβρίου.

3. Τοῦ ἁγίου Γεωργίου

Ὁ ἅγιος Γώργιος ἔζησε τήν ἐποχή πού οἱ εἰδωλολάτρες κυνηγοῦσαν τούς χριστιανούς. Ἡ οἰκογένειά του ἦταν ἀρχοντική ἀπό τήν Καππαδοκία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

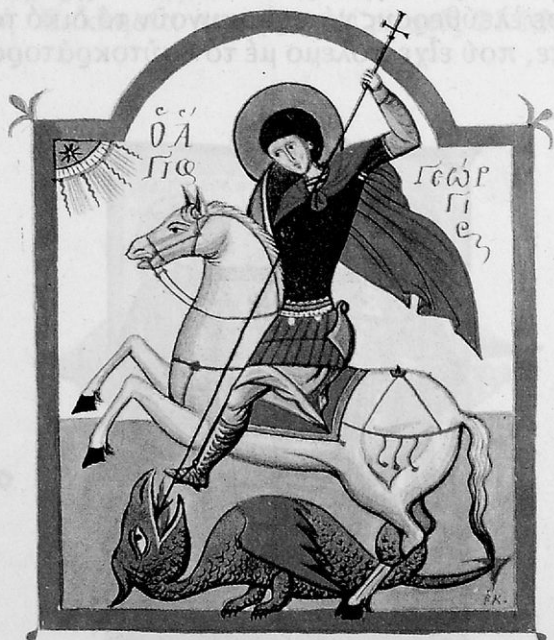
Ἀπό τά μικρά του χρόνια ἔγινε χριστιανός. Ὅταν μεγάλωσε, ἔγινε ἀξιωματικός τοῦ ρωμαϊκοῦ στρατοῦ.

Μετά τό θάνατο τῶν γονέων του ἔλευθέρωσε ὅλους τούς δούλους τοῦ πατέρα του καί μοίρασε τήν περιουσία του στούς φτωχοῦς, σάν καλός χριστιανός. Ἐπειδή ἦταν γενναῖος ἀξιωματικός, πῆρε γρήγορα βαθμούς καί ἔγινε στρατηλάτης.

Τήν ἐποχή ἐκείνη αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων ἦταν ὁ Διοκλητιανός, ἕνας εἰδωλόατρης καί φοβερός διώκτης τῶν χριστιανῶν.

Ὅταν ὁ Διοκλητιανός διέταξε τό Γεώργιο νά κυνηγήσει τούς χριστιανούς, αὐτός ὄχι μόνο ἀρνήθηκε νά τό κάνει, ἀλλά ὁμολόγησε μέ θάρρος πώς εἶναι χριστιανός καί συνέχισε νά διδάσκει τό Χριστιανισμό. Ὁ αὐτοκράτορας ὀργίστηκε καί τόν ἔριξε στή φυλακή.

Μέ ὑποσχέσεις καί φοβέρες προσπάθησαν νά τόν κάνουν εἰδωλόατρης. Μά δέν τό κατάφεραν. Ὁ Γεώργιος

ἔμενε πάντα πιστός στό Χριστό. Τέλος, ἀφοῦ τόν βασάνισαν πολύ, τόν ἀποκεφάλισαν.

Ἐπειδή βασανίστηκε γιά χάρη τοῦ Χριστοῦ μας καί πέθανε ἀπό μαρτυρικό θάνατο, ὀνομάστηκε *Μεγαλομάρτυρας*.

Τή μνήμη τοῦ ἁγίου Γεωργίου γιορτάζουμε στίς 23 Ἀπριλίου.

4. Τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου

Ὁ ἅγιος Κωνσταντίνος εἶναι ὁ πρῶτος χριστιανός αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων.

Ἦταν γιός τοῦ Κωνσταντίου τοῦ Χλωροῦ καί τῆς ἁγίας Ἑλένης. Ἡ μητέρα του ἦταν χριστιανή καί ἀνέθρεψε χριστιανικά καί τό γιό της.

Ὁ Κωνσταντίνος ὅταν μεγάλωσε κι ἔγινε αὐτοκράτορας, ἔπαψε τούς διωγμούς ἐναντίον τῶν χριστιανῶν καί τούς ἄφησε ἐλεύθερους νά προσκυνοῦν τό δικό τους Θεό.

Κάποτε, πού εἶχε πόλεμο μέ τόν αὐτοκράτορα Μαξέν-

τιο, εἶδε ἓνα ὄραμα. Τὴν παραμονὴ τῆς μάχης εἶδε στὸν οὐρανὸ ἓνα φωτεινὸ σταυρὸ μὲ τὰ γράμματα: «Ἐν τούτῳ νίκα».

Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος τότε διέταξε κι ἔφτιαξαν μιὰ τέτοια σημαία (λάβαρα) πού εἶχε πάνω του τὸ σταυρὸ καὶ τὰ ἴδια γράμματα. Οἱ στρατιῶτες του, ἀπὸ τοὺς ὁποίους πολλοὶ ἦταν χριστιανοί, ἐνθουσιάστηκαν, πῆραν θάρρος ἀπ' τὸ σταυρὸ, πολέμησαν γενναῖα καὶ νίκησαν τοὺς ἐχθρούς. Ἀπὸ τότε ὁ Κωνσταντῖνος σταμάτησε τοὺς διωγμούς κατὰ τῶν χριστιανῶν καὶ βοήθησε πολὺ τὴ χριστιανικὴ θρησκεία.

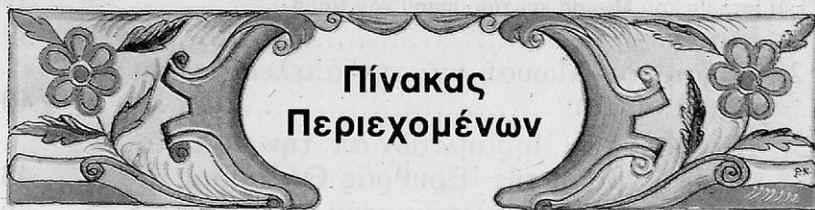
Οἱ χριστιανοὶ ἀπὸ τότε μπορούσαν ἐλεύθερα νά χτίζον ναοὺς καὶ νά λατρεύουν τὸν ἀληθινὸ Θεό.

Ἡ μητέρα του, ἡ ἁγία Ἐλένη, ὑποστήριξε ἐπίσης πολὺ τοὺς χριστιανούς· βρῆκε τὸν Τίμιο Σταυρὸ κι ἔχτισε πολλοὺς ναοὺς.

Τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Κωνσταντῖνου καὶ τῆς ἁγίας Ἐλένης ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει στίς 21 Μαΐου.

Πρόλογος ..... σελίδα 5

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

A) Ἡ ἱστορία πρὶν ἀπ' τοὺς Πατριάρχες	σελίδα	7
1. Εἰσαγωγή	»	7
2. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου	»	8
3. Ὁ Θεὸς δημιουργεῖ τὸν ἄνθρωπο	»	9
4. Ὁ Παράδεισος	»	11
5. Ἡ παρακοή τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἡ ἐξωσὴ τους ἀπ' τὸν παράδεισο	»	12
6. Ὁ κατακλυσμὸς	»	15
7. Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ	»	17
B) Οἱ Πατριάρχες	»	19
1. Εἰσαγωγή	»	19
2. Ὁ Ἀβραάμ	»	19
3. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ - Ρεβέκκα	»	23
4. Τὰ παιδιά τοῦ Ἰσαάκ - Ὁ Ἰακώβ	»	25
5. Ὁ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο	»	27
6. Ὁ Ἰωσήφ στὴ φυλακή	»	29
7. Ὁ Ἰωσήφ δοξάζεται	»	30
8. Τὰ δέρφια τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο	»	32
9. Ὁ Ἰωσήφ φανερῶνεται στ' ἀδέρφια του ..	»	34
10. Ὁ Ἰακώβ ἔρχεται στὴν Αἴγυπτο	»	37

Γ) Ἡ ἱστορία τοῦ Μωυσῆ καὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ	»	39
1. Εἰσαγωγή	»	39
2. Κλήση τοῦ Μωυσῆ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ λαοῦ του	»	40
3. Ἡ ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπ' τὴν Αἴγυπτο καὶ ἡ διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας ..	»	43
4. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν στὴν ἔρημο	»	46
5. Ἡ Νομοθεσία	»	48
6. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	»	52
Δ) Οἱ Κριτές	»	54
1. Εἰσαγωγή	»	54
2. Ὁ Γεδεών	»	54
3. Ὁ Σαμφών	»	56
4. Ὁ Ἡλί	»	57
5. Ὁ Σαμουήλ	»	59
Ε) Ἡ Ρούθ	»	61
ΣΤ) Οἱ βασιλεῖς	»	63
1. Ὁ Σαούλ	»	63
2. Δαβίδ καὶ Γολιάθ	»	64
3. Ἡ μεγαλοψυχία τοῦ Δαβίδ	»	66
4. Ὁ Δαβίδ βασιλιάς	»	68
5. Τό τέλος τοῦ Δαβίδ – Ἀβεσαλώμ	»	70
6. Ὁ Σολομώντας	»	71
7. Τό ἔργο τοῦ Σολομώντα	»	72
8. Ἡ κατάλυση τοῦ Βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλώνας	»	74
Ζ) Οἱ Προφῆτες	»	76
1. Εἰσαγωγή	»	76
2. Ὁ προφήτης Ἡλίας	»	76
3. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας	»	78
4. Ὁ προφήτης Δανιήλ	»	80
5. Οἱ τρεῖς νέοι στό ἀναμμένο καμίνι	»	80
6. Ὁ Δανιήλ στό λάκκο τῶν λιονταριῶν	»	81
7. Ὁ προφήτης Ἰερεμίας	»	81
8. Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς	»	83

Η) Ὁ Ἰώβ	»	85
Ἀνακεφαλαίωση	»	89

Β΄. ΜΕΡΟΣ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ	»	91
--	---	----

Γ΄. ΜΕΡΟΣ

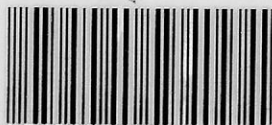
ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ	»	95
-----------------	---	----

Δ΄. ΜΕΡΟΣ

ΑΠΛΕΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΕΟΡΤΩΝ	»	101
1. Τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ	»	101
2. Τοῦ Ἁγίου Δημητρίου	»	103
3. Τοῦ Ἁγίου Γεωργίου	»	104
4. Τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου	»	106

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΡΑΛΛΗ ΚΟΨΙΔΗ

024000020012

ΕΚΔΟΣΗ Α', 1979 (IV) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 240.000 - ΣΥΜΒΑΣΗ - 3190/12-3-79

ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: "ΚΑΒΑΝΑΣ HELLAS" ΗΛΙΑΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ

